

(A) = Åpen, kan bestilles fra Universitetet i Stavanger / Arkeologisk museum

(B) = Begrenset distribusjon

(C) = Kan ikke utleveres

Arkeologisk utgraving av lokalitet Alvasteinen på Myklebust gnr. 3 bnr. 1134, Sola kommune

Theo Gil Bell

AM saksnummer: 03/2008

Journalnummer: 07/10637

Dato: 14.03.12

Sidetall: 41

Opplag: 20

Oppdragsgiver: Jåsund Utvikling AS

Stikkord: Flyttblokk

Store ildsted fra FØRRØM

Steinpakning inntil flyttblokk

Offer/depot

Leirkarskår SN

Hengesmykke av skifer

Økseemner av grønnstein

Flintartefakter

Oppdragsrapport 2012/12
Universitetet i Stavanger,
Arkeologisk museum,
Avdeling for fornminnevern

Utgiver:
Universitetet i Stavanger
Arkeologisk museum
4002 STAVANGER
Tel.: 51 83 31 00
Fax: 51 84 61 99
E-post: post-am@uis.no

Stavanger 2012

Arkeologisk utgraving av lokalitet Alvasteinen på Myklebust gnr. 3 bnr. 1134, Sola kommune

Theo Gil Bell

Universitetet
i Stavanger

Arkeologisk museum

Innberetning til topografisk arkiv

Universitetet
i Stavanger

Arkeologisk museum

Vår ref.:
2007/10637

Saksbehandler:
Barbro I. Dahl

Arkivkode

Dato:
14.03.2012

Kommune: Sola
Gardsnavn: Myklebust
Gnr: 3
Bnr: 1134
Lokalitetsnavn: Alvasteinen (del av Myklebust-prosjektet)
Tiltakshaver: Jåsund Utvikling
Adresse: Sola

Sakens navn: Myklebust
Fu-saksnr: 03/2008
Brevjournalnr: 07/10637

Fornminnenr:
ID (Askeladden:) ikke registrert før utgraving
Kartblad og UTM: 035392 1212IV
H.o.h: 36

Aksesjonsnr: 2010/10
Museumsnr: S12603
Natvit. prøvenr: 2010/01
Intrasis: AM_2010_001 (Myklebust)

Befart (dato): befart og påvist av Barbro Dahl under saksbehandling 2008
Feltundersøkelse (tidsrom): 06.04.–07.08.2010
Ved: Theo Gil Bell

Gjelder: Arkeologisk utgraving ved Alvasteinen i forbindelse med boligutbygging på Myklebust, Sola k.

SAMMENDRAG	6
1. INNLEDNING	6
1.1 BELIGGENHET	6
1.2 REGISTRERTE KULTURMINNER I OMRÅDET	6
1.2.1 I PLANOMRÅDET	6
1.2.2 I NÆROMRÅDET	6
2. STEDSHISTORIE OG TERRENGBESKRIVELSE	7
2.1 TERRENGBESKRIVELSE	7
2.2 STEDSHISTORIKK	7
2.3 OBJEKTBESKRIVELSE FØR UTGRAVNING	8
3. TIDSROM OG DELTAKERE	8
4. METODE OG DOKUMENTASJON	9
4.1 GRAVETEKNISK METODE	9
4.1.1 PRØVESTIKK	9
4.1.2 SØKESJAKTER	9
4.1.3 FLATEAVDEKKING	9
4.1.4 MANUELL UTGRAVING I KVADRANTER	10
4.2 DOKUMENTASJON	11
4.2.1 TEGNING	11
4.2.2 FOTOGRAFERING	11
4.3 INNSAMLING AV PRØVER	11
4.4 FUNN	13
4.5 INNMÅLING	13
5. UTGRAVINGAS FORLØP	13
5.1 FASE 1. FORUNDERSØKELSE	13
5.1.1 PRØVESTIKK OG PRØVERUTER	13
5.1.2 FJERNING AV VEGETASJON OG SØKESJAKTER	14
5.1.3 EVALUERING AV FORUNDERSØKELSEN	16
5.2 FASE 2. GRAVING OG FUNNDISTRIBUSJON	17
5.2.1 GRAVING I OMRÅDE A OG B (NORDLIG OG NORDØSTLIG SIDE AV ALVASTEINEN)	19
5.2.1.1 Lag og horisonter	19
5.2.1.1.1 Graving av horisont 2	19
5.2.1.1.2 Graving av lag 3	19
5.2.1.1.3 Graving av lag 4	19
5.2.1.1.4 Graving av lag 7	20
5.2.1.1.5 Graving av lag 10	21
5.2.1.1.6 Graving av lag 11	21
5.2.1.1.7 Graving av horisont 5	21
5.2.2 GRAVING I OMRÅDE B (HULROMMET PÅ NORDSIDA AV ALVASTEINEN)	22

5.2.3 GRAVING I OMRÅDE C OG D (SPREKKEN GJENNOM ALVASTEINEN)	22
5.2.4 GRAVING I OMRÅDE E (VESTLIG OG SØRVESTLIG SIDE AV ALVASTEINEN)	22
6. STRATIGRAFI OG KILDEKRITISKE FORHOLD	23
7. FUNNMATERIALE	24
7.1 KATALOG	24
7.2 NÆRMERE GJENNOMGANG AV FUNNMATERIALET	24
7.2.1 STEINARTEFAKTER	24
7.2.2 LEIRKARSKÅR	25
7.2.2.1 Leirkarskår fra neolitikum (12602.1 og 12603.31)	25
7.2.2.2 Leirkarskår fra bronsealder?	27
7.2.2.3 Leirkarskår fra yngre romertid/folkevandringstid (12603.2 og 12603.3)	27
7.3 FUNNDISTRIBUSJONER I OMRÅDE A	27
8. BESKRIVELSE AV STRUKTURER	32
8.1. KONSENTRASJONER AV SKJØRBRENTE STEINER (3A–C)	32
8.2 STRUKTUR 15163 (LAG 4)	33
8.3 ILDSTEDER FRA FØRROMERSK JERNALDER I OMRÅDE A	35
8.3.1 STRUKTUR 14355 (ILDSTED, OMRÅDE A)	35
8.3.2 STRUKTUR 15791 (ILDSTED, OMRÅDE A)	35
8.3.3 STRUKTUR 12502 (ILDSTED, OMRÅDE A)	35
8.3.4 STRUKTUR 7626 (ILDSTED, OMRÅDE A)	35
8.4 ILDSTED OG KOKEGROPER AV UBESTEMT ALDER	35
8.4.1 STRUKTUR 7572 (ILDSTED, OMRÅDE A)	35
8.4.2 STRUKTUR 14333 (ILDSTED, OMRÅDE A)	36
8.4.3 STRUKTUR 7690 (KULLKONSENTRASJON, OMRÅDE A)	36
8.4.4 STRUKTUR 15821 (ILDSTED, OMRÅDE A)	36
8.4.5 STRUKTUR 7554 (ILDSTED, OMRÅDE E)	36
8.5 STOLPEHULL AV UBESTEMT ALDER	36
8.6. FYLLESKIFTER AV UBESTEMTE KARAKTER	36
8.7 SAMMENFATNING STRUKTURER	37
8.8 OFFER/DEPOT	37
8.8.1 INNLEDNING	37
8.8.2 DEPOT/OFFERFUNN 1	39
8.8.3 DEPOT/OFFERFUNN 2	40
8.8.4 DEPOT/OFFERFUNN 3	40
8.8.5 DEPOT/OFFERFUNN 4	40
8.8.6 DEPOT/OFFERFUNN 5	40
8.8.7 DEPOT/OFFERFUNN 6	40
8.8.8 DEPOT/OFFERFUNN 7	40
9. LITTERATUR	41

LISTE OVER VEDLEGG:

1. FOTOLISTER OG KONTAKTARK
2. LISTE OVER TEGNINGER
3. FUNNLISTE
4. KATALOG
5. LISTE OVER VITENSKAPELIGE PRØVER
Kart 11. Lokalisering av prøveuttak
6. DATERINSSKJEMAER OG RESULTATER
7. OVERSIKTSKART OVER OMRÅDET
Kart 1. Oversiktskart over lokalitet
8. DETALJKART OVER LOKALITET
Detaljkart a. Prøvesjakter, prøvestikk og prøveruter
Detaljkart b. Oversikt over benevning av områder
Detaljkart c. Utgravd areal lag 2 / Lag 5
Detaljkart d. Utgravd areal lag 4 (A-E) / Lag 7 / Lag 10 (A-B) / Lag 11 (A-B)
Detaljkart e. Lokalisering av offer / depot 1-7
9. PLAN OG PROFILTEGNINGER AV UTVALGTE STRUKTURER
Kart 2. Lokalisering av strukturer / profiler
Tegning 1. Hovedprofiler (1, 2, 3, 4)
Tegning 2. Profiler av ildsteder og stolpehull
Tegning 3. Struktur 15163
10. DISTRIBUSJONSKART
Kart 3. Distribusjon av keramikk i gram (alle lag)
Kart 4. Distribusjon av keramikk i antall skår (alle lag)
Kart 5. Distribusjon av litisk materiale (alle lag)
Kart 6. Funndistribusjon lag 2
Kart 7. Funndistribusjon lag 5
Kart 8. Funndistribusjon lag 4 (A-E)
Kart 9. Funndistribusjon lag 7 / 10 / 11
Kart 10. Distribusjon av bein, randskår, bunnskår og skår med organisk materiale
11. KRITERIER FOR OFFER / DEPOTFUNN (ETTER NYLAND 2003)

SAMMENDRAG

Rapporten er del av utgravingsprosjektet på Myklebust gnr. 3 i Sola kommune som ble utført i tidsrommet 2010-2012. Den arkeologiske undersøkelsen av området rundt ei stor flyttblokk omtalt som Alvasteinen er skilt ut fra den omfattende rapporten som omhandler de større flateavdekkete feltene i planområdet i form av egen innberetning og eget S-nummer (S12603). I alt 13 anlegg ble påvist og utgravd i steinens umiddelbare nærhet. De fleste anleggene er relatert til brannaktivitet i form av ildsteder av forskjellig størrelse og karakter. To trekullprøver har gitt dateringer til seinneolitikum og førromersk jernalder. I tillegg kan deler av det keramiske materialet typologisk tidfestes til seinneolitikum, romersk jernalder og folkevandringstid. En betydelig mengde funn ble innsamlet fra de bevarte jordlagene og strukturene inntil flyttblokka, hovedsakelig leirkarskår og litisk materiale. Noen av funnene antas å være relatert til rituelle aktiviteter i form av ulike ofringer og/eller depot plassert nært inntil steinen, der de fleste av dem tilskrives perioden seinneolitikum.

1. INNLEDNING

1.1 BELIGGENHET

Alvasteinen er lokalisert til nordlig del av gnr. 3 bnr. 1134. Lokaliteten ligger på vestsiden av høydedraget, umiddelbart sørøst for Myklebustveien. Det oppdyrkete området som grenser mot forhøyningen ved Alvasteinen i nord ble flateavdekket og omtalt som Felt 2.

1.2 REGISTRERTE KULTURMINNER I OMRÅDET

1.2.1 I PLANOMRÅDET

I 2006 ble den dyrka marka på sørøstlig side av flyttblokka undersøkt i form av to søkesjakter (sjakt 25 og 26). Sjaktene var 3,5–4,0 meter brede, orientert SV-NØ parallelt med Myklebustveien. Registreringa påviste enkelte kokegroper lokalisert til sørlig del av sjaktene, i et område som grenser inn mot gnr. 3 bnr. 127 og gnr. 3 bnr. 86. Under registreringa ble det ikke prøvestykket på den bevarte, udyrka forhøyningen rundt flyttblokka. På bakgrunn av befaringer og kjennskap til lignende lokaliteter påvist inntil store flyttblokker, ble det imidlertid ved utarbeidelse av prosjektplanen tatt høyde for innledende registrering og mulig utgraving av eventuelle påviste funnførende lag og strukturer inntil steinen.

I november 2009 utførte Arkeologisk Museum en mindre undersøkelse i traseen for en anleggsvei som var påbegynt av tiltakshaver mellom gnr. 3 bnr. 127 og gnr. 3 bnr. 86. Veien grenset inn mot kulturminnene påvist av RFK i sørlige deler av sjakt 25, 26 og 21. Ved den mindre utgravinga ble det undersøkt to stolpehull og ei kokegrop. Hordeum fra det ene stolpehullet vest for Felt 6 ble datert til eldre bronsealder (Beta-268489, 2007/10637-16), mens kokegropa like sør for Felt 2 ble datert til yngre bronsealder.

1.2.2 I NÆROMRÅDET

Ved RFKs registrering ble det påvist en stor ansamling av anleggsspor på høydedraget ovenfor Alvasteinen. Konflikt mellom de automatisk fredete kulturminnene og planlagt utbygging av 750 nye boliger innenfor området dannet

grunnlaget for utgravinger over to sesonger i regi av Arkeologisk Museum. Det henvises til egen innberetning for undersøkelse av det store kulturminnefeltet som ble undersøkt i dyrka mark innenfor planområdet, men det kan især påpekes at det ble undersøkt et aktivitetsområde fra eldre bronsealder 64 meter vest for Alvasteinen (Felt 6) samt tre hus fra bronsealder 62 meter mot øst på Felt 8 (Dahl 2012).

2. STEDSHISTORIE OG TERRENGBESKRIVELSE

2.1 TERRENGBESKRIVELSE

Utgravingsfeltet er jevnt hellende mot SSV. Det øvre området ligger 37 m.o.h., mens det nederste har en beliggenhet på 21 m.o.h. Innenfor denne eiendommen var det to forskjellige jordbruksområder. Den øvre halvdel består av dyrket mark. Det oppdyrkete området er 190 m langt med en bredde på 65 m i nedre ende. Den nedre delen av bruket består av beitemark med ei uregelmessig overflate med sporadiske store steiner og rydningsrøyser av moderne karakter.

Gnr. 3 bnr. 1134 er avgrenset av et steingjerde. Mot sørvest markerer gjerdet grensen mot bnr. 1133. Langs nordøstlig side er det indikasjoner på et tilsvarende gjerde, noe lavere i høyden, som avgrenset eiendommen fra veien. Begge gjerdene er en del av et vifteformet system etablert ved utskiftninga i 1919. Det er to atkomster til feltet fra Myklebustveien, en på øverste siden av feltet og en annen 60 meter nedover veien. Det var ikke noe gjerde mellom området benyttet som beitemark og dyrka mark, noe som indikerer at feltet opprinnelig må ha vært brukt som beitemark.

2.2 STEDSHISTORIKK

Ved gårdsutskiftninga i 1919 ble det berørte området inkludert i det som kalles et viftesystem. Seksjoneringa av det tidligere utmarksområdet tok form som et nettverk av separerte, smale eiendommer formet som tilgrensende trekkanter. Alvasteinen er lokalisert inn mot det smale sentrumet i viftesystemet, i øvre del av eiendommen.

Den vifteformete parselleringa er karakteristisk for utmarksområder, og vi vet at det berørte området ikke var oppdyrket før 1919. Fra et foto fra 1950 framgår det at øvre del av feltet har blitt oppdyrket. I følge lokale beboere fant oppdyrkinga sted i etterkrigstida, en periode preget av jordbrukseksponering og bruk av tunge maskiner. Arealer som har vært gjenstand for maskinell oppdyrking fra denne perioden er gjennomgående påført store skader i undergrunnen, noe som gjør det vanskelig å finne godt bevarte arkeologiske spor.

Alvasteinen er ei stor flyttblokk som har endt opp på stedet i løpet av siste istid. De store flyttblokkene er et karakteristisk trekk i jærlandskapet. I noen tilfeller har formasjonene spesifikke navn eller er koblet til legender og lokale tradisjoner. Noen ganger utgjør steinene viktige referansepunkter som markering av gårdens grenser. Flyttblokkenes betydning som referansepunkter, også i forhold til jordbrukslandskapet, har inntil nylig i liten grad vært viet arkeologisk oppmerksomhet. Navn som Alvasteinen er i flere tilfeller tilknyttet flyttblokker. Ved Madla kirke, på andre siden av Hafrsfjord, er det kjent ei flyttblokk med samme navn. Navnet kan gi en pekepinn om mulige symbolske betydninger knyttet til de naturlige formasjonene i fortiden.

Selv om området rundt Alvasteinen har vært benyttet som beiteområde inntil nyere tid, kan det ikke sikkert utelukkes at det ikke har forekommet dyrking i forhistorien. Under utgravinga ble det imidlertid ikke funnet indikasjoner på at området har vært gjenstand for dyrking.

2.3 OBJEKTBEKRIVELSE FØR UTGRAVNING

Alvasteinen er synlig som ei stor flyttblokk avsatt i siste istid. Blokksteinen er betydelig i størrelse med en lengde på 12,5 meter og en bredde på 8,5 meter. Høyden anslås til 3 meter. Beliggenheta øverst i høydedragets vestlige skråning medfører at steinblokka er et synlig landemerke sett fra vest, nordvest og framfor alt fra sør.

På tvers langs steinens midtparti er det en diagonal sprekk som deler steinen i to. De to delene er tydelige, men ikke skilt fra hverandre. Den nordlige delen av blokken, tyngre og større enn den sørlige, er skjøvet langs sprekken og delvis senket i undergrunnen. Dette har resultert i en V-formet sprekk der de to blokkene framstår som delvis montert mot hverandre. Sprekken er bred nok til å ha en overflate dekket av torv. I begge ender av sprekken finnes to små hulrom fylt med torv. Det nordlige hulrommet er bredere og dypere enn det sørlige.

Utgravingsområdet rundt steinen var naturlig avgrenset av dyrka mark mot NØ, S og SV. Nærheten til Myklebustveien langs nordvestlig side har medført at det ikke har vært hensiktsmessig å dyrke opp området inntil steinen og mellom steinen og veien. Det smale partiet mellom steinen og veien, samt forhøyningen langs steinens omkrets framsto som best bevart og mest interessant. Området inntil steinen sto tydelig opp i forhold til omgivende dyrka mark og ga inntrykk av å ha blitt spart for maskinell oppdyrking. Skadene etter oppdyrking var synlige som en klar depresjon i terrenget mot øst og sør. Under utgravinga ble det tydelig at den maskinelle oppdyrkinga hadde gått dypt ned i undergrunnen, slik at det kun var forhøyningen inntil steinen som hadde bevarte arkeologiske sekvenser.

Overflata rundt Alvasteinen bar spor etter de siste års aktiviteter. Den lille stripa mellom steinen og veien var overstrødd med moderne rusk, slik som glass, plast og jern, delvis nedgravd i vegetasjonen. Vegetasjonen besto av gress, busker og små trær som gjorde det tildels vanskelig å vurdere lokalitetens utstrekning. På blokkas sørvestlige side var det ei rydningsrøys knyttet til moderne landbruksvirksomhet. Steinansamlinga var lav og lite synlig i terrenget. Ved siden av rydningsrøysa, mot veien, var restene av en gammel traktor delvis dekket av vegetasjon. I samme område lå det også tre store steinblokker, mens en traktorvei var etablert fra Myklebustveien langs steinens vestlige hjørne.

3. TIDSROM OG DELTAKERE

Gravinga rundt Alvasteinen ble utført parallelt med den øvrige utgravinga innenfor planområdet på Myklebust. Hele feltpersonellet i prosjektet var involvert i utgravingen i større eller mindre grad. For å lette kontrollen og kontinuiteten i arbeidet som ble utført ved Alvasteinen, ble det imidlertid forsøkt å holde det samme mannskapet innenfor de samme områdene så mye som mulig.

I alt ble det brukt 450 timer eller tilsvarende tre personer i én måned, pluss en person i en uke forut for selve utgravinga. Arbeidet omfatter vegetasjonsrydding og forundersøkelse av området rundt flyttblokka. Theo Gil, Bjørn Ramberg og Sean Denham var involvert i fjerning av vegetasjon og manuell avdekking. Forundersøkelsen innbefattet også oppgaver som prøvestikking og sjakting.

Silje Foyn og Therese Jåtten var involvert i utgraving av område A, mens Linn Eikje foretok utgraving av område C og D. Etter gjennomføring av dette arbeidet, bisto Eikje i utgraving i område A, mens Silje Foyn gravde en representativ del innenfor område B. Prosjektleder Barbro Dahl bisto gjennom hele utgravingsprosessen, men med en klar delegering av ledelse for undersøkelsen av Alvasteinen til feltleder Theo Gil. Alt etterarbeid knyttet til området rundt Alvasteinen ble utført av feltleder.

4. METODE OG DOKUMENTASJON

4.1 GRAVETEKNISK METODE

Undersøkelsen kan grovt deles inn i to faser, en forundersøkelse og en utgraving. I den innledende fasen spilte sjakting og prøvestikking den viktigste rollen i påvisning og kartlegging av funnforekomster og funnførende lag. Under utgravinga var det nødvendig å kombinere mekanisk flateavdekking med manuell graving i kvadranter.

4.1.1 Prøvestikk

Undersøkelsesmetoden består i graving av små prøvestikk med det formål å påvise eventuelle funnområder. Prøvestikk, som vanligvis er kvadratiske hull med en størrelse på 35 x 35 cm, blir manuelt gravd med spade etterfulgt av tørr eller våt sålding av gravd masse. Eventuelle funn kan relateres til bømte og lag som henspeiler til den dybden funnet ble gjort i. Ei vertikal side av prøvestikket dokumenteres for å gi et bilde av forholdene i grunnen. Kartlegging ved hjelp av prøvestikk er en relativ rask metode for påvisning og avgrensning av arkeologiske lokaliteter karakterisert av betydelige funnmengder bevart for ettertida i udyrka mark.

4.1.2 Søkesjakter

Ei søkesjakt betegner ei grøft av variabel størrelse gjennom et område hvor vi vet eller mistenker at det ligger en bevart stratigrafisk sekvens. Sjakta har som formål å gi en forståelse av forhold mellom stratigrafiske lag og funndistribusjon. Søkesjakting betraktes som en egnet metode både for forundersøkelse og utgraving ettersom lengre tverrsnitt kan gi fyldigere innsikt i bevaringsforhold og sammenhenger nødvendige for prioriteringer i den videre undersøkelsen.

4.1.3 Flateavdekking

Ved flateavdekking fjernes matjordlaget med en gravemaskin ned til bevarte forhistoriske lag eller naturlig undergrunn. Til tross for lang tids dyrking kan det være bevarte spor etter forhistorisk aktivitet i form av nedgravinger i undergrunnen. Metoden representerer en fruktbar og effektiv tilnærming i områder forstyrret av moderne jordbruk, og fokuserer hovedsakelig på identifisering av forhistoriske anleggsspor nedgravd i den naturlige undergrunnen. I enkelte tilfeller kan det også

være bevart lag eller strukturer i dyrkningslag under dagens pløyenivå. Metoden muliggjør undersøkelser av store flater på en effektiv måte, noe som er spesielt velegnet for store kulturminnefelt bestående av hus, graver og dyrkningsspor. Ved undersøkelsen rundt Alvasteinen ble metoden benyttet til å avdekke undergrunnen i de områdene som har vært oppdyrket i moderne tid.

4.1.4 Manuell utgraving i kvadranter

Metoden innebærer en finmasket utgraving av funnområder innenfor et utplassert rutenett. Distribusjon av funn og deres sammenheng med lag og strukturer kan således gjøres til gjenstand for romlige analyser. Metoden kombineres med sålding av gravd masse i 2 eller 4 mm`s såld, noe som resulterer i innsamling av en stor mengde funn som ellers kunne vært vanskelig erkjennbar under graving av jordlagene. Bakgrunnen for metoden er et ønske om analysering og framstilling av gjenstandsfunn i distribusjonskart for ulike nivåer. Teknikken benyttes ved de fleste undersøkelser av steinalderboplasser samt i gravkontekster hvor det vektlegges å fange opp eventuelle mindre fragmenter som kan være viktige for forståelsen av anleggene.

I området som prioriteres gravd i kvadranter eller ruter, på bakgrunn av høy funntetthet eller gode bevaringsforhold, settes det ut et lokalt basert metrisk koordinatsystem. Rutene navngis etter deres unike x- og y-verdier, og rutene kan igjen inndeles i kvadranter på 50 x 50 cm som navngis etter himmelretningene NV, NØ, SV, SØ. Avhengig av graden av bevarte og erkjennbare lag innenfor utgravingsområdet graves hver kvadrant enten stratigrafisk eller mekanisk.

Det sentrale punkt for en stratigrafisk graving, der de ulike funnene kan relateres til bestemte lag og kontekster, er muligheten for å erkjenne forskjeller mellom lagene under utgravingen. Hvis et stratigrafisk lag når en tykkelse på mer enn 10 cm, er det vanlig å foreta en vertikal oppdeling i ulike mekaniske utgravingsstadier eller underlag. Underlagene er gjerne enten 5 eller 10 cm tykke og merkes med en bokstav bak det overordnede lagnummeret. Denne utgravingsteknikken defineres som mekanisk/stratigrafisk.

I de tilfellene det ikke er mulig å observere stratigrafiske forskjeller under forundersøkelse eller innledende graving, fortsettes det med mekanisk graving gjennom hele området. Lagene deles således konsekvent inn i en fastsatt tykkelse, vanligvis ikke tykkere enn 5 cm. Målet for graveteknikken er hele tiden å kunne skape statistiske enheter som seinere kan sammenlignes både horisontalt og vertikalt for å oppnå en bedre forståelse av lokalitetens funksjon og bruksfaser.

4.2 DOKUMENTASJON

4.2.1 TEGNING

Manuell tegning har blitt benyttet for å dokumentere aktuelle vertikale utsnitt av de gravde strukturene. Tegningene er produsert i målestokk 1:10. Samtlige håndtegninger fra Alvasteinen er skilt ut i ei egen liste over tegninger. Da fotomosaikk (se 4.2.2) i stor grad ble benyttet på bekostning av tegninger, består majoriteten av tegninger av profiltegninger. Relevante planoversikter er framstilt fra kombinasjoner av fotomosaikker og innmålte avgrensninger av de aktuelle kontekstene og lagene.

4.2.2 FOTOGRAFERING

Samme digitale speilreflekskameraer ble benyttet som for øvrig på prosjektet. Nummerering av foto og filmer er således videreført i overensstemmelse med det samlede fotomaterialet fra Myklebustprosjektet (jf. fotolister vedlegg 1).

Etter metodikk utviklet av feltleder Theo Gil ble det gjort utstrakt bruk av fotomosaikk i dokumentasjonen av større anlegg og framrensa flater. Således erstattet i stor grad fotos tegninger, noe som er en svært tidsbesparende dokumentasjonsform. Imidlertid medførte tidspres i felt at arbeidet med å sette sammen fotos til mosaikk ble utsatt til etterarbeidet. Dette arbeidet kunne med fordel vært utført i felt da de sammensatte oversiktene utgjør et svært nyttig tolkningsredskap under utgravinga.

Museet hadde ved flere tidligere utgravinger benyttet seg av luftfotografering. Espen Torp ved Birdy Photographs ble kontaktet og utførte fotodokumentasjon av området rundt Alvasteinen. Dokumentasjonen fra lufta oppnås ved å feste et kamera til et fjernstyrt minihelikopter. Metoden ga oss mulighet til å få oversiktsfotos over hele utgravingsfeltet.

4.3 INNSAMLING AV PRØVER

Prøver fra Alvasteinen er ikke skilt ut med eget naturvitenskapelig journalnummer, men inngår som en del av prosjektets samlede prøvemateriale (2010/01). Kull- og makrofossilprøver ble innmålt og markert på relevante profiltegninger. Samtlige prøver ble tatt ut og flotert i felt av det arkeologiske feltpersonellet.

Prøveuttaket fra de utgravde strukturene har primært fokusert for å skaffe trekull til datering. Majoriteten av strukturer består av ildsteder hvor bevaring av planterester ikke er optimal. Stolpehullene var små og dannet ikke mønstre som kunne gjenkjennes som grindbygde hus.

Totalt ble det tatt ut elleve prøver fra utvalgte strukturer rundt flyttblokka. I tillegg ble det ved prøveuttak viet spesiell oppmerksomhet til steinansamling 15163 og underliggende lag ettersom de forseglete kontekstene kunne indikere gode og sikre bevaringsforhold for makrofossiler. Lagene knyttet til denne strukturen er de eneste som har blitt gjenstand for uttak av ei kolonne av tre kombinerte kull- og makrofossilprøver (2010/01-21, 139 og 140). Mengden leirkarskår påvist innenfor området kunne samtidig indikere muligheter for rester knyttet til mat og matofre. I skrivende stund er ikke det naturvitenskapelige materialet ferdig analysert og kun to

prøver har blitt datert (2010/01-20 og 140), mens et kornfragment fra lag 10A nettopp er sendt til datering (2010/01-139). Tre dateringsskjema og de to foreliggende dateringene er inkludert i vedlegg 6, mens prøveliste utgjør vedlegg 5.

Nødvendig informasjon om prøvene er angitt i tabellen nedenfor:

Prøvenr.	Struktur	Prøvetype	Resultat	Tolkning	Tegning	Innmåling	H.o.h.
2010/01-016	14333	C14		Før FRJA	Tegning 9	15286	36228
2010/01-020	12502	C14	BC395-370 (løvtre)		Tegning 7	15287	36.114
2010/01-021	15163 (Lag4C)	C14/ Makro		SN eller seinere	Ingen tegning	15288	36.237
2010/01-022	7572	C14		Før FRJA	Tegning 8	15289	36.197
2010/01-023	15791	C14		FRJA	Tegning 6	15820	36.159
2010/01-024	Under 15163 (Lag 7/10A)	C14/ Makro		SN eller seinere	Ingen tegning	15830	36.220
2010/01-025	7626	C14		FRJA	Ingen tegning	15313	35.980
2010/01-027	14355	C14		FRJA	Tegning 5	15314	36.128
2010/01-028	15821	C14		?	Tegning 10	15829	35.182
2010/01-139	Under 15163 (lag10A)	C14/ Makro	sendt 05.03.12	SN eller seinere	Tegning 4	23247	36.101
2010/01-140	Under 15163 (lag11A)	C14/ Makro	BC2200- 2045 (løvtre)		Tegning 4	23248	35.998
2010/01-157	7554	C14		?	Ingen tegning	200157	36.000

4.4 FUNN

Funn fra lokaliteten ved Alvasteinen er katalogisert under S12603. Funnene behandles samlet i et eget kapittel (jf. kap 7), mens katalogen utgjør vedlegg 4.

4.5 INNMÅLING

Innmåling ble foretatt med en Leica 1200-totalstasjon og importert til Intrasis. All informasjon vedrørende Alvasteinen er en del av den felles filen for hele Myklebustprosjektet (AM_2010_001). Ettersom det kun var én tilgjengelig totalstasjon på hele prosjektet, måtte totalstasjonen kontinuerlig flyttes mellom alle de ulike utgravingsfeltene. Det var således ikke mulig å legge opp til en ekstensiv bruk av innmåling som ville kreve en kontinuerlig bruk av en totalstasjon ved Alvasteinen. Det ble satt ut et lokalt koordinatsystem rundt Alvasteinen som alle funn innenfor rutesystemet kunne relateres til, mens funn framkommet utenfor rutenettet ble direkte innmålt. Videre ble samtlige påviste strukturer og avgrensing av lag 2, 5, 3C, 4, 7, 10 og 11 innmålt. Lagene ble målt inn som linjeobjekter, mens omrisset av alle strukturer ble målt inn som polygoner tildelt en distinkt kode i Intrasis (ID) som navnga strukturen. Funn og prøver fra de ulike strukturene ble kodet etter strukturens navn og således direkte relatert til kontekst. De funnene som opprinnelig ble direkte innmålt har i løpet av etterarbeidet blitt knyttet opp til koordinat, kvadrant og lag for å kunne inkluderes i distribusjonsanalysene.

5. UTGRAVINGAS FORLØP

Undersøkelsen rundt Alvasteinen kan deles inn i to faser, en forundersøkelse eller kartleggingsfase og en utgravingsfase (jf. kap. 4). I første fase ble lokalitetens avgrensing og stratigrafiske forhold vurdert. I kartleggingsfasen ble det tatt i bruk undersøkelsesteknikker som prøvestikking og søkesjaking samt den innledende fjerninga av vegetasjon. Etter innhenting og evaluering av informasjon fra den innledende fasen, ble det foretatt beslutninger vedrørende utgravingsmetoder i det videre arbeidet.

5.1 FASE 1. FORUNDERSØKELSE

5.1.1 Prøvestikk og prøveruter

Som del av forarbeidet for prosjektansvarlig og feltleder ble det besluttet å grave fem prøvestikk inntil flyttblokka. Prøvestikkene ble fordelt rundt hele steinen ut fra en vurdering av lovende aktivitetsflater. Prøvestikkernes plassering framgår av vedlegg 8a. Massen fra de gravde prøvestikkene ble tørrsåldet i 4 mm`s såld. De tre første prøvestikkene ble gravd ned i naturlig undergrunn, mens det fjerde sticket ble begrenset av en stor stein 50 cm under overflaten. Prøvestikk 1 og 2, anlagt inntil Alvasteinens nordøstlige side, var positive i form av små leirkarskår. Funnene ga et entydig inntrykk av å være av grov, forhistorisk keramikk.

- Prøvestikk 1:

Prøvestikk 1 ble plassert inntil flyttblokkas nordøstlige side. Under 10 cm med torv iblandet moderne rusk avdekket vi et lag av middelstore steiner. I massen mellom steinene ble det funnet noen små keramikkskår som syntes å være forhistoriske. Etter å ha fjernet noen av steinene, omtrent 30 cm under overflata, ble det avdekket et nytt lag i overgangen til undergrunnen. Dette laget inneholdt kullfragmenter og en høyere frekvens av leirkarskår. Laget hadde et volum av 2,5 bøtter pluss en del steiner. Begge bøttene inneholdt leirkarskår. Den vertikale fordelingen av funnene indikerte en høyere frekvens av leirkarskår i overgangen til laget. Det overliggende laget med middelstore steiner ble vurdert som en mulig struktur, og noen av de større steinene fjernet under graving av prøvestikket ble seinere lagt tilbake i opprinnelige posisjon.

- Prøvestikk 2:

Prøvestikk 2 ble plassert på østsiden av Alvasteinen. I alt to bøttelag ble såldet. Den første bøtta rommet to leirkarskår, den andre fire skår. Ingen klar stratigrafi eller strukturer ble observert ved graving av prøvestikket. De første 10 cm var preget av en mer organisk og litt mørkere brun masse, mens de resterende 15 cm var mer mineralogiske med en lysere brunfarge. Det ble ikke observert trekullfragmenter.

- Negative prøvestikk og prøveruter:

Prøvestikk 3, 4 og 5 var funntomme til tross for at de ble gravd inntil steinen i områder upåvirket av moderne dyrking. I tillegg ble det besluttet å grave fem ekstra prøvestikk eller prøveruter på 50 x 50 cm i dyrka mark rundt flyttblokka (se vedlegg 8a). Hensikten med prøverutene var å forvise oss om at det ikke fantes funn i det forstyrrete området. All masse fra prøverutene ble vannsåldet, men det ble ikke funnet gjenstander. I prøverute 6 anlagt mellom prøvestikk 1 og 3 ble det imidlertid funnet en flintskraper i NØ-kvadrant. Prøveruta ble utvidet til en kvadratmeter uten at det ble påvist ytterligere funn.

5.1.2 Fjerning av vegetasjon og søkesjakter

All vegetasjon på nordlig og nordøstlig side av flyttblokka ble kuttet og fjernet for å få et klart inntrykk av lokalitetens overflate. I tillegg måtte alt det moderne avfallet på steinens nord- og vestsida fjernes før utgravinga kunne begynne.

Både overflateobservasjoner og resultat fra prøvestikking bekreftet at Alvasteinen var omgitt av et til dels smalt område upåvirket av moderne jordbruk. Mellom steinblokka og Myklebustveien var det positive indikasjoner på bevart stratigrafi, mulige anleggsspor og funnførende lag. Dette området omtales som område A (se vedlegg 8b).

Område A strakte seg fra steinens nordlige side for så å utvide seg langs steinens østsida. Stratigrafi og bevaringsforhold langs flyttblokkas sørsida var mer diffus. Innenfor det dyrkede området som grenset inn mot de østlige og sørlige sidene av område A var det fortsatt ubesvarte spørsmål. Det var fortsatt uklart om funndistribusjonen var relatert til kanten av flyttblokka eller til et delvis ødelagt større

område. Videre var det knyttet usikkerhet til funnområdets avgrensning mot nordøst. Prøvestikk 4 var negativt, men avstanden til det positive prøvestikk 1 var relativt lang. De ulike stratigrafiske observasjonene fra prøvestikk 1 og 2 ga motstridende inntrykk av bevaringsgrad innenfor område A.

Funn av leirkarskår og indikasjoner på en delvis bevart stratigrafisk sekvens var utslagsgivende for valg av en type utgraving og dokumentasjon som kunne gi god forståelse av romlig og stratigrafisk funnfordeling. En mekanisk/stratigrafisk tilnærming framsto som den mest velegnete utgravingsmetoden. Innsamling av funn ble gjennomført ved bruk av vannsålding, en metode som muliggjør både en effektiv og detaljert funninnsamling.

Med fokus på område A ble det satt ut et rutenettverk inndelt i ruter som igjen ble inndelt i kvadranter med en størrelse på 50 x 50 cm. Hver kvadrant utgjorde en gravenhet som ble gravd i 5 cm's lag eller mindre når vi nærmet oss ei stratigrafisk overflate. Koordinatsystemet ble satt ut i henhold til de to positive prøvestikkene 1 og 2 slik at disse funnene kunne inkluderes i den samme funnfordelinga på et seinere stadium.

I tråd med koordinatsystemet og de to positive prøvestikkene ble det vurdert anlagt to 50 cm brede sjakter. Sjakt 1 ble anlagt fra kanten av flyttblokka, over prøvestikk 1, mot veien i nord. Sjakt 2 ble anlagt fra kanten av flyttblokka, ved siden av prøvestikk 2, inn i dyrket mark mot øst. Sjaktene ga innsikt i området stratigrafi og utvidelse av den bevarte overflata skjermet fra dyrking. Videre bekreftet sjaktene de første observasjonene av den vertikale stratigrafien, der det i sjakt 1 var mulig å avdekke bevarte strukturer som ikke var synlige på overflata og vanskelig tolkbare i prøvestikk 1.

Sjakt 1

Stratigrafi:

- a) Horisont 1: (10–14 cm) Humusholdig lag. Svært organisk, mørkebrun blanding av delvis nedbrutt vegetasjon og moderne rusk, spesielt i området inntil Alvasteinen. Laget er tykkere i området nært steinen. Laget ble såldet uten at det ble gjort funn. Under denne overflata ble lag 2 og 3 avdekket.
- b) Horisont 2: (5–10 cm) Mineralogisk lys sand iblandet brun humus. Funn av leirkarskår. Laget dekker delvis steinansamling 15163 og ildsted 12502. Horisonten ligger over lag 5 og rett over den naturlige undergrunnen i området ved veien.
- c) Horisont 5: (2 cm) Mørkebrun svært sandig humuslag. Det er trekullbiter i dette laget som ble ansett som et grensesnitt i prøvestikk 1. Horisonten er dekket av steinansamling 15163 og kuttet ved ildsted 12502.

Strukturer:

- a) Steinansamling 15163: Opprinnelig definert som lag 3 og 4. Steinlaget ble

delvis avdekket ved graving av den første meteren i sjakt 1, men først observert i prøvestikk 1. Anlegget ble ikke gravd ut på dette stadiet ettersom det var ønskelig å avdekke større områder for en bedre forståelse av konteksten.

- b) Stort ildsted/ildgrop 12502: Et stort ildsted ble avdekket i nordøstlig ende av sjakt 1. Vi avdekket en del av anleggets overflate som besto av middels store skjørbrante steiner og trekull.

Sjakt 2

Stratigrafi:

- a) Horisont 1: (10–14 cm) Humusholdig lag. Svært organisk, mørkebrun blanding av delvis nedbrutt vegetasjon og moderne rusk, spesielt i området inntil Alvasteinen. Laget er tykkere i området nært steinen. Laget ble såldet uten at det ble gjort funn. Under denne overflata ble lag 2 og 3 avdekket.
- b) Horisont 2: (5–10 cm) Mineralogisk lys sand iblandet brun humus. Funn av leirkarskår. Laget dekker en konsentrasjon av skjørbrante steiner på den første meter ut fra Alvasteinen.
- c) Horisont 5: (2–5 cm) Mørkebrun svært sandig humuslag. Det er trekullbiter i dette laget som ble ansett som et grensesnitt i prøvestikk 1. Inne ved steinen var det også spredte varmepåvirkete steiner i dette nivået.
- d) Horisont 6: Meteren lengst ut fra Alvasteinen hadde i sjakt 2 en stratigrafi sterkt skadet av moderne jordbruk. Dyrkinga har påvirket de øverste 10 cm av undergrunnen.

5.1.3 Evaluering av forundersøkelsen

Undersøkelsen ved Alvasteinen påviste klare spor etter forhistoriske aktiviteter nært opptil flyttblokka i form av små leirkarskår, fragmenter av to brante bein, enkelte flintavslag og små forekomster av kull. I tillegg ble en tydelig struktur delvis avdekket (ildsted) sammen med en mulig steinansamling av usikker karakter (se sjakt 1). Forundersøkelsen bekreftet inntrykket fra observasjoner i overflata. Noe overraskende var det imidlertid at funnområdet var lokalisert til flyttblokkas nordside, inn mot Myklebustveien, ikke til den værmessig mer gunstige sørsida. Det påviste funnområdet, omtalt som område A, utvides mot øst i form av et to meter bredt belte mellom flyttblokka og dyrka mark (sjakt 2). Det var fortsatt knyttet usikkerhet til bevaringsforhold og funndistribusjon i området nærmest veien på nordøstsiden. Ved forundersøkelsen var det fortsatt åpent om det eksisterte flere områder med bevarte strukturer eller lag langs flyttblokkas omkrets eller innenfor sprekken, men disse potensielle områdene framsto uansett som mindre i omfang.

Den generelle stratigrafien ga inntrykk av å være enkel; et naturlig humusholdig torvdekke (horisont 1) etterfulgt av ikke mer enn to positive lag (horisont 2 og 5). Det var klare indikasjoner på at funnmateriale i enkelte tilfeller kunne knyttes opp til bevarte strukturer innenfor område A.

Horisont 1 så ikke ut til å inneholde strukturer eller funn ut over to små fragmenter påtruffet i sjakt 2. Den største konsentrasjonen av funn var knyttet til horisont 2 og 5 som hadde en maksimal tykkelse på 20 cm. Innslaget av trekull var markant høyere i horisont 5. Dette nivået syntes å ha blitt gjennomskåret av et stort ildsted også omtalt som ei ildgrop som var lokalisert til område A. I tillegg ble det inn mot steinen avdekket ei steinansamling eller røys av mellomstore steiner. Anlegget lå nesten like under overflata.

Moderne jordbruk (horisont 6) kan ha påvirket en del av området. Det faktum at det ikke ble funnet leirkarskår i prøverutene i dyrka marka syntes å støtte, a priori, at lokaliteten var avgrenset til området umiddelbart rundt flyttblokka. I området mellom Alvasteinen og veien var dette inntrykket entydig, mens bildet av området på blokkas vestsida var mer uklart som følge av moderne avfall og rydningsstein.

På bakgrunn av informasjonen innhentet gjennom forundersøkelsen var det mulig å vurdere videre strategiske grep. For det første var det et behov for en manuell avtorving av horisont 1 for å kunne vurdere eventuelle utvidelser av lokaliteten som ville bli gjort til gjenstand for rutegraving. Områdene som var berørt av moderne jordbruk kunne derimot flateavdekkes med maskin for å påvise eventuelle anleggsspor bevart i undergrunnen. Avtorving og flateavdekking synliggjorde tre nye områder av interesse ut fra forekomst av funn, strukturer eller kull (område B, C og D markert på vedlegg 8b).

5.2 Fase 2. Graving og funndistribusjon

Prioritering av områder for utgraving ved Alvasteinen var i henhold til resultatene fra den innledende forundersøkelsen. Utgraving av område B, C, D og E representerer enklere sekvenser med en maksimal inndeling i to lag som tilsvarer to overlappende horisonter. I område A ble en bedre bevart stratigrafisk sekvens med relaterte funn lokalisert. Område A så ikke ut til å overstige 50 m². En spesielt utfordrende kontekst innenfor området var representert ved steinansamling 15163 som dekket et areal på omtrent 3 m² inne ved foten av Alvasteinen. Et lag skjørbrente steiner (3C) lå over eller i toppen av 15163, noe som nødvendiggjorde en fininndeling og differensiering i stratigrafien. Innenfor dette området ble lag 4A–E, 7, 10 og 11 dokumentert samt de mer utbredte horisontene 2 og 5. (For en differensiering mellom horisont og lag, se stratigrafiske forhold kap 6.)

Av de totalt elleve stratigrafiske lag/horisonter som ble dokumentert, ble ni av dem totalgravd. Kun horisont 1, det øverste humuslaget, og horisont 6 som besto av omrotet masse ble fjernet uten hensyn til funninnsamling. De andre ni lagene/horisontene ble i større eller mindre grad utgravd i kvadranter og vannsåldet. Horisont 2 og 5 som hadde en større horisontal utstrekning enn de øvrige ble totalgravd og vannsåldet innenfor område A. Innenfor de andre områdene ble de to horisontene gravd manuelt, men uten påfølgende sålding av massen. Lag 4, 7, 10 og 11, som kun ble påvist innenfor område A, ble totalgravd og all masse ble vannsåldet.

Alle påviste strukturer med unntak av steinansamling 15163 var gravd ned i undergrunnen. Samtlige strukturer ble gravd, og for enkelte av strukturene ble all masse vannsåldet. Ingen gjenstander ble funnet relatert til disse strukturene.

Fjerning av horisont 1 og 6:

Horisont 1 og 6 tilsvarer lokalitetens overflate, og de ble fjernet på to forskjellige måter. I områdene uberørt av moderne jordbruk (horisont 1) ble det øvre torvdekket fjernet manuelt. I område A avdekket den manuelle avtorvinga overflata av horisont 2 samt to ildsteder (12502, 14355). Det øvre humuslaget ble også fjernet i sprekken mellom Alvasteinens to deler (område C og D). Her avslørte avtorvinga et mørkegrått kullholdig lag (horisont 7) og en betydelig konsentrasjon av skjørbrente steiner i nedre del av den naturlige sprekken (skjørbrent steinlag 3A). Område B ble også avtorvet for hånd.

I områdene som var berørt av moderne jordbruksaktivitet (horisont 6) ble hele matjordlaget fjernet ned til den naturlige undergrunnen. Avdekkinga ble utført i forbindelse med den generelle flateavdekkinga av felt 2. Totalt ble 3500 m² flateavdekt innenfor felt 2. Videre ble område E på sørvestsida av Alvasteinen delvis avdekket med maskin. Få strukturer ble funnet bevart i dyrket område, kun enkelte kokegroper (7572, 7626, 7690 og 7554) og noen små stolpehull (7590, 7603, 7615, 7665 og 7678). Strukturene var lokalisert til NØ-del av feltet, ved siden av område A. Et enslig ildsted (7554) ble funnet mellom Alvasteinens nordvestlige side og veien (jf. område E).

Etter avdekking ble grensa mellom horisont 1 og 6 innmålt under koden 12533. Linja definerer grensa mellom den bevarte horisont 2 rundt Alvasteinen og det dyrkede feltet mot øst, vest og sør der det ikke var bevarte lag over undergrunnen. Østover fra område A var det kun små bevarte flekker, som sammenfaller med den større ansamlinga av anleggsspor i undergrunnen. Det kan tenkes at flekkene representerer rester etter horisont 5, men de ble ikke innmålt.

Innenfor avdekka områder ble gravinga relatert i forhold til to koordinatsystemer. Område A og B ble relatert til det samme koordinatsystemet, mens de vanskeligere utilgjengelige områdene C og D trengte et eget koordinatsystem orientert langs sprekken (jf. vedlegg 8b). Det omrotete partiet sørvest for steinen (område E) ble gravd manuelt uten koordinatsystem eller vannsålding.

I punkt 5.2.1 beskrives lag og horisonter i område A og B. I punkt 5.2.2 diskuteres funnfordelinga innenfor de to områdene. Punkt 5.2.3 omhandler lag og funnfordeling i område C og D, mens punkt 5.2.4 omhandler område D.

5.2.1 Graving i Område A og B (nordlig og nordøstlig side av Alvasteinen)

5.2.1.1 Lag og horisonter

Utgravinga på nordøstlig side av Alvasteinen foregikk innenfor et felles koordinatsystem med vannsålding av alle de utgravde enhetene. I området er det identifisert fem forskjellige lag (2, 4, 5, 7, 8, 9, 10 og 11) og ni strukturer. Sju av strukturene representerer rester etter ildsteder/kokegroper. Med unntak av steinansamling 15163 var alle strukturene nedskåret i undergrunnen. Utgravinga av hver horisont/lag har blitt definert med et lagnummer, og i enkelte tilfeller videre inndelt i underlag benevnt med bokstav.

5.2.1.1.1 Graving av horisont 2

Under utgraving ble horisont 2 definert som lag to. I alt 35 m² ble utgravd og det ble funnet leirkarskår og litisk materiale. Konteksten er tolket som et funnførende lag som dekker de bevarte strukturene på lokaliteten, og som således er yngre enn lokalitetens hovedfase. I overgangen mot det oppdyrka feltet har laget blitt påvirket av moderne jordbruksaktivitet. To profiltegninger inkluderer denne konteksten, se profiltegninger fra søkesjakt 1 og 2.

5.2.1.1.2 Graving av lag 3

Lag 3 representerer ulike konsentrasjoner av skjørbrrente steiner funnet rundt Alvasteinen. I område A er de skjørbrrente steinene dokumentert i to spesifikke konsentrasjoner, definert som 3B og 3C. Konsentrasjon 3C representerer den største ansamlinga av skjørbrrente steiner, lokalisert til flyttblokkas norvestlige side, over lag 4.

Definisjonen av lag 3 er problematisk når det gjelder de utgravde enhetene. Lag 3 betegner kun de skjørbrrente steinene og ikke massen mellom steinene, siden massen ikke skiller seg ut fra den gravde massen i lag 2. Jordsmonnet over og mellom steinenes overflate ble derfor definert som lag 2. Bare i få tilfeller, der konsentrasjonen av skjørbrrente steiner oppnådde en viss tykkelse, har funnene blitt tilskrevet lag 3. Definisjonsvanskene gir en viktig pekepinn om hvor vanskelig det var å finne ut om funnene var lokalisert over eller under de overliggende konsentrasjonene av skjørbrrente steiner. Hva som videre kan utledes fra situasjonen, er at funnene merket lag 3 framkom i områder der konteksten var erkjennbar i form av en betydelig tykkelse. Steinkonsentrasjon 3C er synlig i profiltegninga av søkesjakt 1.

5.2.1.1.3 Graving av lag 4

Lag 4 representerer en tydelig struktur (15163). For ytterligere informasjon om denne strukturen og konteksten kan det henvises til steinansamling 15163 under delkap. 8.2. Strukturen ble gravd i fem mekaniske lag definert som lag 4A–E. Frekvensen av store steiner, der de fleste av dem ble fjernet under forskjellige utgravingsstadier, medfører at noen av kvadrantene framstår som negative i visse nivåer da de kun rommet større stein og lite masse. Ansamlinga av stein gir således et til dels skjevt

bilde av funnfrekvensen i en stratigrafisk kontekst inndelt i fem mekaniske underlag. Faktisk observerte vi at nesten hver gravde kvadrant som ble såldet var positiv. Den vertikale fordelingen basert på mekanisk/stratigrafisk utgraving og kvadrantfordeling må derfor analyseres som generelle trender i funnfrekvens og -distribusjon.

Lag 4A kan ha funn fra bunnen av lag 2. I tillegg må vi ha in mente at lag 4B og 4C faktisk representerer samme lag før og etter fjerning av de første steinene. Lag 4D og 4C representerer funnene under strukturen eller i de lavere nivåene. Mest sannsynlig bør alle funnene fra lag 4C-D vurderes som en helhet, siden det er klare forskjeller mellom funnene fra strukturens øvre nivå og de fra bunnen.

Lag 4 (struktur 15163) ble utgravd horisontalt og ingen profil er tilgjengelig. Lagets overflate er imidlertid synlig i profiltegningen av sjakt 1 (vedlegg 9, tegning 1). Profiltegning 3 viser stratigrafiske sekvensen rett under steinansamlinga. Flere fotomosaikker ble tatt under utgravinga av hvert underlag for å kunne settes sammen som grunnlag for digitale plantegninger og illustrasjoner (jf. vedlegg 9).

5.2.1.1.4 Graving av lag 7

Lag 7 ble påvist rett under lag 4. Laget består av finkornet, mineralogisk grå sand iblandet trekull. Laget var veldig tynt, mindre enn 2 cm, og ikke helt homogent. Det så ut som et underliggende 20–40 cm bredt belte som fulgte kanten av struktur 15163. I kanten av Alvasteinen var lag 7 blandet med lag 10, som besto av brun kullholdig masse. Området var omtrent 2 meter langt og 0,70 meter bredt. Overflata var konkav som om vekten av steinene i struktur 15163 hadde gitt et innhult preg til de underliggende lagene.

Lag 7 virker til å ha blitt avsatt som følge av nedbrytning av enten overflaten av Alvasteinen eller steinene fra struktur 15613. En tilsvarende kontekst ble diskutert i detalj av Helge Gjessing i en lignende sammenheng. Gjessing konkluderte med at dette laget var et resultat av brannaktivitet på stedet, noe som medførte en nedbrytning av en stor stein ved siden av det kullholdige laget. I tillegg ble det funnet flere brente bein i laget, samt noen steinartefakter. Funnkombinasjonen ble tolket i retning av at det kunne være restene av ei grav fra steinalder.

Ved Alvasteinen er det grunn til å tro at dette grå, fine sandlaget har vært naturlig avsatt fra en stein utsatt for brenning. Spørsmålet er om brannaktiviteten har foregått på stedet eller ikke. I det første tilfellet ville aktiviteten bety at laget må ha vært et resultat av en nedbrytning av Alvasteinen. Gitt sandbeltets størrelse og lokalisering må vi da anta at struktur 15163 dekker plasseringen av en intens varmpåvirkning. Steinansamlingas form og karakter, samt frekvensen av leirkarskår under strukturen, kan peke mot en mulig tolkning i retning av Gjessings steinaldergrav.

Et annet tolkningsalternativ kan være at sandlaget er et resultat av nedfall fra allerede varmpåvirkete steiner innenfor området. Denne muligheten er sannsynlig siden det var en relativt stor skjørbrent steinkonsentrasjon over struktur 15163 (se 3C). Lag 7 kan være et resultat av nedbrytningen av disse steinene der den fine

sanden har blitt vasket ned gjennom struktur 15163 for så å deponeres under. Mot denne hypotesen kan det innvendes at det ikke ble observert lignende lag under de to andre skjørbrante steinkonsentrasjonene. Videre ser trekullfragmentene ut til å peke i retning av det første alternativet som tilsier at lag 7 er et resultat av brannaktivitet under struktur 15613.

5.2.1.1.5 Graving av lag 10

Laget var avgrenset til et lite område inntil Alvasteinen, under lag 4 og 7. Lag 10A består av brun, humusholdig og mineralogisk sand med sporadiske kullbiter og funn. Laget hadde en tykkelse på inntil 10 cm. Under lag 10A ble det påvist et tynt lysebrunt sandlag. Konteksten ble utgravd som lag 10B, men ingen funn var knyttet til laget. Det mer mineralogiske og siltholdige laget synes å være resultat av en naturlig fylling ved siden av Alvasteinen. Både lag 10A og 10B framkommer i profiltegning 3, og det ble tatt ut en prøve fra lag 10A der det er identifisert forkullet korn sendt til datering (2010/01-139).

5.2.1.1.6 Graving av lag 11

Lag 11 tilsvarer ei tynn trekullholdig linse. Kullinsa var dekket av lag 7 og lag 10A/B i området inntil flyttblokka. Lagets forekomst er begrenset til de områder som omfattes av steinansamling 15163. Lag 11 ble totalgravd i to tynne mekaniske lag (11A-B) og ved sålding ble det gjort gjenstandsfunn. Konteksten er synlig i profiltegning 3 (jf. vedlegg 9). Lag 11 synes å indikere en intensiv brannrelatert aktivitet. Relasjonen til struktur 15163 er noe uklar. Det er mulig at kullinsa har blitt bevart i kraft av å ha vært dekket av steinansamlinga. Løvtre fra selje/osp fra profil gjennom kullinsa er datert til SN (BC2200–2045).

5.2.1.1.7 Graving av horisont 5

Horisont 5 representerer grensesnittet mot naturlig undergrunn. Horisonten var dekket av horisont 2 og delvis dekket av en steinansamling (lag 4). Utvidelse av horisonten er uklar som følge av den dyrkede horisont 6. I tillegg ble noen spredte konsentrasjoner av skjørbrante steiner (3B og 3C) funnet på toppen av enkelte områder av horisonten. Overflata er gjennomskåret av kokegroper/ildsted og enkelte mindre stolpehull NØ for Alvasteinen.

Horisont 5 ble utgravd i kvadranter og vannsåldet. Konteksten er tolket til å kunne representere de underliggende, bevarte restene av et seinneolitisk aktivitetsområde, med funn som er direkte knyttet til denne konteksten i lag 2. Frekvensen av funn og trekullfragmenter kan vitne om menneskelig aktivitet i området. Mangelen på betydelige mengder trekull og organisk, feit masse tillatter ikke at tolkninga av horisonten dras i retning av en definisjon som kulturlag.

Flere strukturer var plassert enten direkte oppå horisont 5 eller skåret igjennom. Det ble ikke funnet flere strukturer etter fjerning av laget anlagt direkte oppå den naturlige undergrunnen. Horisont 5 er synlig i profiltegninger for søkesjakt 1 og 2 (vedlegg 9).

5.2.2 Graving i Område B (hulrommet på nordsida av Alvasteinen)

60 % av område B ble gravd, representert ved lag 2 (3 m²) og 3 (3 m²) og dokumentert gjennom en profiltegning. Overflata i området var dekket av moderne avfall i form av metall, glass og betongblokker som måtte fjernes før utgravinga kunne starte. Lag 2 hadde samme sammensetning som horisont 2 (se punkt 5.2.1.1.1), men med høyere innslag av trekull. Under lag 2 ble et mer mineralogisk lag med en tykkelse på 10 cm utgravd og definert som lag 3. Under lag 3 ble berget avdekket. Alle de utgravde kvadrantene innenfor område B ble vannsåldet.

På utsiden av hulrommet under sprekken i Alvasteinen ble det påvist en liten struktur innmålt som 16207. Små steiner var anlagt oppå hverandre og framsto som en lav, buet vegg utenfor hulrommet.

5.2.3 Graving i Område C og D (sprekken gjennom Alvasteinen)

Ut fra den kronglete beliggenheten ble området i sprekken mellom de to delvis utglidde blokkene utgravd i et lokalt referansesystem. Systemet består av ei rad av variabel bredde (20–70 cm) inndelt i 50 cm brede kvadranter. Kvadrantene var nummerert i stigende rekkefølge, 1–14, med stigende nummer mot sør. Alle kvadrantene ble gravd manuelt og såldet. Referansesystemet innenfor sprekken ble deretter delt i to utgravingsområder, Område C i nord (kvadrant 1–9) og Område D i sør (kvadrant 11–15) (se vedlegg 8a).

Område C tilsvarer området langs sprekken på tvers av Alvasteinen, mens område D betegner en utvidelse av sprekken mot sør der det var dannet et lite hulrom, langt mindre enn det nordlige hulrommet betegnet som område B.

Område C

Innenfor de øvre og nordlige delene av sprekken (kvadrant 1–9) var det en svært blandet stratigrafi der ei rekke tynne kullinser ble dokumentert under horisont 1. Innblandinga av moderne glass og jern medførte at de øverste cm ble fjernet før graving. Lenger nedover var det svært få funn (lag 8), de fleste av dem flintavslag. Det ble ikke funnet leirkarskår i dette området. En nydelig kniv av svært god flintkvalitet ble imidlertid funnet her. Funnssammenhengen har blitt definert som Depot 1 (se kap. 8.8.2 og vedlegg 8e).

Område D

I området nedenfor kvadrant 9, som sammenfaller med et dypere og smalere parti innenfor sprekken, ble det avdekket en stor konsentrasjon av skjørbrente steiner under torvlaget. Steinkonsentrasjonen ble definert som 3A (se punkt 8.2.2.1). Det var ikke innslag av jordmasse mellom steinene. Under steinkonsentrasjonen ble det påvist et lag med meget mineralogisk mørkebrun sand som inneholdt mange leirkarskår (lag 9). Konsentrasjonen av leirkarskår har blitt definert som Depot 2 (se kap. 8.8.3 og vedlegg 8e). En meter sør for leirkarskårene ble det funnet et lite stykke lær (fnr. 209).

5.2.4 Graving i Område E (vestlig og sørvestlig side av Alvasteinen)

Området ble delvis avdekket med maskin og delvis avtorvet og utgravd for hånd. Det ble fokusert på at graving innenfor område E skulle utføres i tørre perioder ettersom massen ikke ble prioritert vannsåldet. Ingen funn ble gjort innenfor området og det ble ikke påvist bevarte anleggsspor i undergrunnen. Ei stor steinansamling synlig på

overflata ble nøye framrenset for hånd, men anlegget tolket som ei moderne rydningsrøys ble til slutt fjernet med maskin.

6. STRATIGRAFI OG KILDEKRITISKE FORHOLD

Under etterarbeidet er noen lag definert som horisonter mens andre beholdt original lagdefinisjon fra felt. Et lag er definert som en horisont når en generell kronologisk forklaring basert på observerbar stratigrafi kan oppnås enten gjennom lagets posisjon eller gjennom tilhørende funn. Kontekstene er definert som lag når den kronologiske/stratigrafiske tolkningen er hypotetisk. De aktuelle kontekstene som er definert som horisonter er de i felt nummererte lagene 1, 2, 5 og 6, mens de øvrige kontekstene er definert som lag.

Vi har forsøkt å beholde samme lagnummerering som angitt i felt selv om det i enkelte tilfeller finnes samme lagnummer i ulike områder. Egentlig tilsier forekomst av samme lag i flere områder at laget bør defineres ulikt ved nummerering. Men ettersom undersøkelsesområdet er inndelt i de separate områdene A, B og D mener vi at den doble nummereringa ikke påvirker forståelsen av lokaliteten. Dobbelnummereringa er gjeldende for lag 3 i område A, B og D (se kap. 8.1).

Horisont 1: (moderne)

Humusholdig lag. Svært organisk, mørkebrun blanding av delvis nedbrutt vegetasjon og moderne rusk. Torvlag som dekker overflata rundt steinblokka og sprekken gjennom Alvasteinen. Laget forekommer ikke innenfor jordbruksarealene.

Horisont 2: (moderne påvirkning av forhistoriske kontekster)

Mineralogisk lys sand iblandet brun humus. Funn av leirkarskår. Laget dekker to konsentrasjoner av skjørbrente steiner innenfor område A og D. Denne horisonten ble totalgravd og benevnt lag 2 i felt.

Lag 3: (forhistorisk)

- *Innenfor område A og D* (forhistorisk)

Betegner konsentrasjoner av skjørbrente steiner innenfor tre områder. Det holdes som lite sannsynlig at de tre konsentrasjonene er del av en større, helhetlig struktur og således har betegnelsen blitt delt inn i tre undergrupper (3A–C) hvor 3A tilsvarer område D. I de områdene steinene nådde en viss tykkelse ble massen mellom steinene såldet under definisjonen lag 3.

- *Innenfor område B* (forhistorisk)

Lag 3 definerer også en kontekst under lag 2 inne i hulrommet på nordsida av Alvasteinen (område B). Laget besto av mineralogisk mørkebrun sand med innslag av enkelte kullbiter. Laget hadde en tykkelse på omtrent 10 cm. Konteksten ble utgravd inne i hulrommet og benevnt lag 3 uten videre bokstavinnledning.

Lag 4: (forhistorisk)

Store steiner iblandet brun mineralogisk og sandholdig humus. Tykkelse på over 20 cm. Tolkes som å være del av en struktur (se struktur 15163).

Horisont 5: (forhistorisk)

Mørkebrun svært sandig humuslag. Det er trekullbiter i dette laget som ble ansett som et grensesnitt med den naturlige undergrunnen. Konteksten ble totalgravd og benevnt lag 5 i felt. Tykkelse på inntil 3 cm. De fleste påviste strukturene framstår som yngre enn denne stratigrafiske sekvensen.

Horisont 6: (moderne jordbruk)

35 til 50 cm tykt lag med lysebrun organisk masse fjernet med maskin. Denne horisonten er på jordsmonnskartet definert som podsol (NIJOS).

Lag 7: (forhistorisk)

Lag av fin, grå sand. Det ble påvist rett under konsentrasjonen av skjørbrente steiner (3C) og steinansamling 15163. Laget tolkes som naturlig deponert av forvitret stein som følge av brannaktivitet. Kronologisk er dette laget yngre en horisont 5.

Lag 8: (forhistorisk)

Svært organisk lag med mange tynne kullinser. Lag 8 ble påvist under horisont 2 og rett over berget innenfor område C. Det totalgravde laget ble gravd som mekanisk lag 2 til 4 innenfor sprekken gjennom Alvasteinen.

Lag 9: (forhistorisk)

Mineralogisk sandlag med funn av leirkarskår. Påvist under skjørbrente steiner i område D. På grunn av de utilgjengelige forholdene innerst i det vesle hulrommet ble konteksten kun delvis utgravd.

Lag 10:

- 10A (forhistorisk)
Mørkebrun mineralogisk masse med innslag av trekull. 5–8 cm tykt.
Funnførende.
- 10B (mulig naturdannelse)
Lysere brunt siltholdig sandlag. Under 10A. Ca. 4 cm tykt.

Lag 11: (forhistorisk)

Tynn trekullholdig linse under 10B. Datert til SN. Kan være tidligere eller samtidig med horisont 5.

7. FUNNMATERIALE

7.1 Katalog

Katalog er lagt ved som Vedlegg 4.

7.2 Nærmere gjennomgang av funnmaterialet

7.2.1 Steinartefakter

Det litiske materialet er preget av ulike typer råstoff som kvarts, kvartsitt, bergkrystall, grønnstein, skifer og flint. Totalt ble det funnet 114 steinartefakter. Variasjonen i steinmaterialet, samt ulike kvaliteter innenfor hver gruppe, tegner et bilde av

sporadisk aktivitet framfor deponering over et kort tidsrom. Den romlige analysen av avslag og biter indikerer at ingen vesentlige konsentrasjoner av litisk avfall har blitt avsatt på det samme stedet. Inntrykket forsterkes av mangel på knakkesteiner. Aktiviteten har vært preget av bearbeidelse av små biter, uten større avfallsdeponering. Prosessen virker til å ligge nærmere opp mot redskapsproduksjon og reparasjon snarere enn en primær reduksjon.

Blant funn som underbygger denne hypotesen kan nevnes to kasserte bipolare kjernefragmenter, allerede altfor redusert for ytterligere bruk. De tre skraperfragmentene, samt to andre retusjerte fragmenter som kan være rester av redskaper, bidrar videre til å bygge opp under dette perspektivet (*tooling* og *hafting*), som igjen styrkes av det faktum at det ble påvist mikroavslag.

Flint dominerer råstofftilfanget med 90 av totalt 114 funn. Disse fragmentene er av ulike flintkvaliteter, hvorav 9 (alle avslag) er tydelig brent. Av disse funnene representerer fem av dem gjenstander, ni avslag er retusjert (noen kan representere deler av gjenstander) og 77 er rester etter produksjon. Blant restene etter produksjon er 51 avslag, ni mikroavslag, 13 biter, to er bipolare kjernefragmenter og to er bladfragmenter. Hvis vi ser flintredskapene i perspektiv, er disse representert av en kniv av utpreget høy flintkvalitet og fire er skrapere/skraperfragmenter, der en av skraperne representerer det største flintfunnet i hele materialet (fnr. 140). Denne artefakten, samt flintkniven, har blitt funnet i spesielle kontekster som vil bli grundigere diskutert seinere (se depot/offer 1 og 6 i kap. 8.8).

Funnenes samlede egenskaper som materialvariasjon, spredning og frekvens av redskapsfragmenter er felles for lokaliteter som har blitt dannet som følge av sporadiske besøk. Materialet ser ikke ut til å skrive seg fra aktiviteter direkte knyttet til en boplass. Vi fant ingen prosjektiler eller andre typer redskaper som tydelig kan knyttes til noen bestemte aktiviteter. Det begrensede materialet bidrar til en relativ entydig kronologi, som må ses i lys av andre typer funn og kontekster.

Malestein, bryner og slipeplater inngår også i funnmaterialet. Selv om denne typen funn gjerne er knyttet til landbrukssamfunn, som for eksempel i SN/E.BRA i Rogaland, finnes det en mulighet for at disse funnene kan knyttes til en seinere periode, som for eksempel førromersk jernalder. Bryner kan videre relateres til romertid og folkevandringstid.

7.2.2 Leirkarskår

7.2.2.1 Leirkarskår fra neolitikum (12602.1 og 12603.31)

De fleste skår funnet i område A og D synes å være fra perioden SN/E.BRA. En prøve fra det nederste laget innenfor området med størst konsentrasjon av skår har gitt en radiokarbondatering til SN. Majoriteten av skår har blitt definert som en del av den samme gruppen fordi de deler spesifikke attributter og har blitt funnet i samme kontekst. De felles attributtene tar utgangspunkt i magring og en såpeaktig tekstur.

Det er også indikasjoner på overflatebehandling og dårlige forbrenningsforhold som resulterte i en overdreven stor grad av fragmentering. Karakteren til fragmentene har form av uregelmessige sprekker og en karakteristisk myk hardhetsgrad, som kan bli skrappt med en fingernegl. Skårene er flekkete, og viser en rekke farger som spenner fra lysebrun til oransje, rødbrun og sort, med diffuse marginer og en konsekvent mørkere kjerne. Dette må ses som en konsekvens av åpen brenning (*fire-clouding*), hvor en ufullstendig oksidasjon har funnet sted. Karene har blitt modulert og klemt ut for hånd. Videre og mer detaljerte analyser av attributter angående magring (størrelse, type, kilde og petrologi) har ikke blitt gjennomført siden de ikke faller innenfor rammen for denne rapporten.

Blant keramikk materialet i gruppe 1 betraktes mindre enn 5% av fragmentene som informative skår i den grad at de kan knyttes til bestemte deler av et kar (attributter som rand, bunn, buk, dekorasjon). Frekvensen av identifiserbare trekk knyttet til karform er begrenset på grunn av den høye fragmenteringsgraden. Enkelte skår rommer imidlertid informasjon om dekor, rand og spesifikk bunnform.

Bunnskår fra Alvasteinen har en karakteristisk markert fot. Dette attributtet er kjent fra neolitiske kontekster. De åtte bunnskårene av denne typen er til stede i tre forskjellige konsentrasjoner. Randformen er generelt avrundet, og antas å representere to forskjellige leirkarter. Randformen er differensiert i tykkelsen og vinkelen på halsen (sammenlign F65 med F26). I tillegg har vi noen eksempler med flat randform (se F24). Blant de utvalgte skårene bør vi også trekke fram F105, det eneste skåret som viser antydning til skulder og muligens konisk form. Mange av skårene har børstet utside.

Dessverre kan få konklusjoner trekkes angående generell leirkarform. Definisjon av keramikkformer fra neolitikum/bronsealder i Norge byr på utfordringer siden det ikke er foretatt samlede studier av det foreliggende materialet. Til tross for dette faktum kan det ved sammenligning med enkelte lokaliteter i Rogaland hvor denne typen keramikk har blitt funnet, forhåpentligvis trekkes noen foreløpige, grove linjer.

Keramikk fra Alvasteinen viser fellestrekk med andre funn fra neolitiske kontekster i Rogaland. Aktuelle paralleller kan finnes i boplasskontekster (Kvia og Tjora) og i en begravelseskontekst (Hodne).

De to karene fra Hodne er blant de best bevarte eksemplarene fra SN og har blitt vurdert som diagnostiske for å definere andre sammensetninger. De spesielle karene er definert som små, runde skåler eller kopper med en karakteristisk markert fot og avrundet kropp med svakt innbøyd rand. Lignende typer er kjent fra Sverige, Danmark og Tyskland, der de har blitt tidfestet til perioden 2400–1800 f.Kr. Materialet fra Kvia og Tjora har også enkelte skår med tilsvarende elementer og den samme typen fot. Sammenholdes disse skårene med kontekster knyttet til toskipa hus som dateres til overgangen SN/E.BRA, styrkes antagelsen om at disse funnene er av samme type keramikk. Selv om det er enkelte klare indikasjoner på hvordan denne typen leirkar kan ha sett ut, er det kjente materialet preget av begrenset mengde og stor fragmenteringsgrad, noe som stiller typologiseringa overfor anselige utfordringer.

I tilfellet med Alvasteinen er det elementer, som fot- og randform som peker mot små skåler/kopper som de fra Hodne. I tillegg er det mulig at skår med markert skulder

kan antyde aktiviteter ved flyttblokka i bronsealder, selv om det spesielle trekket kunne gjenfunnet på ett skår.

Sammendrag neolitisk keramikk

Hvis vi ser på alle skårene som deler de nevnte attributter, representerer materialet fra Alvasteinen en større forekomst av seinneolitisk keramikk blant de drøftete lokalitetene. Den overordnede konteksten for denne samlingen av skår peker ikke i retning av boplasskarakter, heller rituell. Den romlige spredningen av skårene viser fire tydelige konsentrasjoner i umiddelbar nærhet til den store steinen. Tre av konsentrasjonene omfatter attributter som beskrevet ovenfor som er i samsvar med neolitiske former (randformer, fot og overflatebehandling). Konsentrasjonen av informative eller diagnostiske skår innenfor hver av disse konsentrasjonene synes å indikere opprinnelig plassering av minst tre neolitiske kar (jf. depot/offer 4, 5 og 7 i kap. 8.8). Ytterligere attributter blant analysert materiale, som forkullede organiske rester på flere skår og muligheten til å knytte keramikken til andre typer funn eller strukturer markerer betydningen og potensialet i dette materialet for fremtidig forskning.

7.2.2.2 Leirkarskår fra bronsealder?

En tydelig keramisk konsentrasjon ble funnet i det lille hulrommet på sørsiden av Alvasteinen (område D, depot/offer 2). Skårene er svært fragmenterte, og består av grovmagret svart keramikk. Fragmentene er harde, men med ei meget krakelert overflate. Det er vanskelig å fastslå hvorvidt disse skårene tilhører en eller to distinkte kar. Blant de informative skårene er det enkelte bunnfragmenter uten informasjon om fotens ytre form og et randskår. I tillegg indikerer et lite skår markerte skuldre/konisk form selv om det ikke kan utelukkes at skåret skriver seg fra bunnområdet.

7.2.2.3 Leirkarskår fra yngre romertid/folkevandringstid (12603.2 og 12603.3)

De to andre typene av keramikkskår indikerer datering til yngre romertid/folkevandringstid. Det ene funnet er et skår med negledekor, høyst sannsynlig fra et hankekar. Den andre typen er representert med ti små fragmenter av spanntformet keramikk, tre av dem med linjedekor, alle fra det større hulrommet på nordsiden av Alvasteinen (område B).

7.3 Funndistribusjoner i Område A

Fordelingen av funn i lag og horisonter tillater ikke en klar differensiering i perioder, selv om den romlige fordelingen viser klare konsentrasjoner. De fleste gjenstandene ser ut til å tilhøre perioden seinneolitikum/bronsealder, men med en klar gruppering av spanntformet keramikk i område B. Funndistribusjonen i lag 4 diskuteres sammen med den steinansamlinga laget var en del av (jf. kap. 8.2).

7.3.1 Funndistribusjon i horisont 2

Horisont 2 oppviser ulike typer leirkarskår, deriblant spanntformet keramikk, men med en dominans av type 1 der det er sammenfall mellom områder med forekomst i horisont 2 og forekomst i underliggende lag. Av totalt 256 skår av denne typen er kun tre av dem randskår. I tillegg er det et bunnskår og et skår med matskorpe. Det litiske

materialet viser ikke klare horisontale konsentrasjoner, men har et begrenset gjennomsnitt på ett funn per kvadrant.

Tabell over funn i lag 2:

Kategori	Gjenstandstype	Antall	Gram	Mek. lag
Leirkarskår	Keramikk.1	256	338,68g	2
	Keramikk.2	1	11,51g	2
	Keramikk.3	10	5,91g	2
Avslag og biter	Flintavslag	13		2
	Kvartsittavslag	4		2
	Flintsplint var. mikroavslag	4		2
	Flintsplint	4		2
	Kvartssplint	3		2
Avslag med retusj	Flint med retusj	6		2
	Bergkrystallavslag med retusj	1		2
Gjenstander	Flintskraper	2		2
Kjerner	Bipolar kjerne	2		2
Andre steinartefakter	Hengesmykke, fragment (skifer)	1		2
	Brynefragment	2		2
	Slipeplate av skifer	1		2
	Malestein av kvarsitt	1		2
	Rund stein var. kosestein	1		2
Varia / Miscellaneous	Pimpstein uten fure	2		2
	Brent bein	2		2
	Hasselnøtt	1		2

7.3.2 Funndistribusjon i horisont 5

I enkelte tilfeller var det vanskelig å differensiere mellom horisont 2 og horisont 5. Horisont 5, mer mineralogisk og trekullholdig enn horisont 2, var hovedsakelig et tynnere lag, lokalisert til overgangen mot naturlig undergrunn. Selv om konteksten

rommet en betydelig mengde litisk materiale, ble det også funnet en relativ stor andel leirkarskår. Den svært heterogene ansamlinga viser store likheter med den funnet i det overliggende lag 2. Således gir ikke funnfordelinga i de to lagene noen indikasjoner på kronologiske forskjeller.

Den horisontale funnfordelinga indikerer at lag 2 og 5 representerer ulike deler av samme situasjon. Lag 2 representerer det forstyrrete øvre nivået, mens lag 5 representerer den nedre delen av den bevarte lokaliteten. I mange tilfeller var en negativ kvadrant i lag 2 etterfulgt av en positiv kvadrant i lag 5, noe som kan være et resultat av én original avsetning på ei ganske uregelmessig overflate framfor et resultat av betydelige forstyrrelser. På den andre siden var mange av ildstedene og stolpehullene som ble påvist i lag 5 ikke synlige i lag 2, noe som indikerer at lag 2 enten er seinere avsatt enn lag 5 eller en delvis forstyrret øvre del av 5.

Distribusjonen av leirkarskår er sammenfallende med den observert i øvre deler av lag 4 og 2. I lag 5 ble det dokumentert hvordan keramikkmengden per kvadrant avtok proporsjonelt med økende avstand til Alvasteinen. Av 298 identifiserte skår var kun tre av dem bunnskår, mens seks var randskår. Kun ett skår hadde matskorpe. Funnet ble påvist i en kvadrant som skilte seg ut med hensyn til funndistribusjon. Denne kvadranten, 51x/200y SØ, ligger nært opp til Alvasteinen på dens østside. Det aktuelle området viser i sammenligning med funndistribusjon for lag 2 (ovenfor) en høy mengde leirkarskår som kan indikere en mulig plassering av et kar. Det er også interessant å merke seg at ingen steinartefakter ble funnet i dette området verken i lag 2 eller 5. Området har blitt definert som et mulig depot eller offer (se 8.8.5).

Av andre funn bør en tyggegummi med mulige tannmerker kommenteres (fnr. 182). Funn ble gjort ved siden av ildsted 15791 og kan være relatert til denne strukturen.

En annen spesiell deponering består av to økseemner av grønnstein (fnr. 22). Emnene ble funnet helt inntil Alvasteinens østside, på toppen av den naturlige undergrunnen. Beliggenheten helt inntil steinblokka, der de to emnene var anlagt oppå hverandre, peker i retning av et depot eller et offer. Det ble ikke funnet strukturer i nærområdet som kan ses i relasjon til emnene, men området var delvis dekket av spredte, skjørbrante steiner (se lag 3B). Ved funnstedet hadde flyttblokka et svakt overheng slik at emnene lå delvis beskyttet tilsynelatende stukket inn under Alvasteinen (se foto). Konteksten har blitt definert som Depot/offer 3 (se 8.8.4).

Tabell over funn i lag 5:

Kategori	Gjenstandstype	Antall	Gram	Mek. lag
Leirkarskår	Keramikk.1*	298	337 g	5A (274 / 300,43 g) 5B (4 / 3,36 g) 5F (20 / 33,21 g)

Avslag og biter	Flintavslag	15		5A (12) 5B (3)
	Flintsplint	7		5A (3) 5B (4)
	Kvartsavslag	2		5A og 5B
	Kvartssplint	4		5A
	Kvartsittsplint	1		5A
	Flintsplint (var. mikroavslag)	4		5A (2) 5B (2)
	Økser (Depot/offer 3)	Emne av øks	2	
Avslag av slipt gjenstand (trolig øksefragment)		1		5A
Avslag med retusj	Flintsplint med retusj	1		5A
Andre steinartefakter	Malestein av kvarsitt	1		5A
Varia	Tyggis av harpiks	1		5B

* Keramikk. Bunnskår 5A (3), randskår 5A (5), 5F (1), skår med matskorpe 5A (1).

7.3.3 Funndistribusjon i lag 7

Den tynne og mineralogiske karakteren til lag 7 medførte at konteksten var vanskelig å avgrense. Selv om det ble gjort enkelte funn ved sålding av ulike deler av laget, framstår laget som naturlig steril. Alle funnene ble gjort innenfor to tilstøtende kvadranter og gjenspeiler funnspredninga i lag 10 under. Vi antar at de fåtallige funnene kan tilskrives enten lag 4E ovenfor eller lag 10 nedenfor. Mest sannsynlig kan disse funnene ses i relasjon til lag 10 og har blitt tilskrevet lag 7 under gravinga.

Tabell over funn i lag 7:

Kategori	Gjenstandstype	Antall	Gram	Lag
Leirkarskår	Keramikk.1	17	21,52 g	7
Avslag og biter	Flintavslag	1		7

7.3.4 Funndistribusjon i lag 10

Lag 10 dekker et område langs den nordøstlige siden av Alvasteinen, litt dypere enn den naturlige undergrunnen utenfor området dekket av struktur 15163.

Funnfordelinga i lag 10 representeres i hovedsak av leirkarskår. Skårene rommer ingen ytterligere informasjon utover form og type, selv om det er relevant å påpeke at mange av dem har fastbrente organiske rester på innsiden. Den eneste flintgjenstanden innenfor området er en stor skraper, fragmentert i to deler. En passende bit ble funnet i tilstøtende kvadrant i lag 4C. Gjenstandens størrelse og lokalisering kan indikere at funnet representerer et depot/offerfunn (se 8.8.7).

Tabell over funn i lag 10A:

Kategori	Gjenstandstype	Antall	Gram	Lag
Leirkarskår	Keramikk.1	14	54,05 g	10
Artefakter (Depot 6)	Flint skraper	1		10

7.3.5 Funndistribusjon i lag 11

Funnfordelinga i lag 11 representeres av mye leirkarskår, en slipeplate, en malestein og to flintavslag. Keramikkdistribusjonen er den samme som observert i de øvre lagene 10, 7 og 4. Av 156 skår (tilsvarende 238 gram) er to av dem bunnskår og tre randskår. Den horisontale distribusjonen av bunn- og randskår i lag 4, 7, 10 og 11 indikerer klare konsentrasjoner av denne typen skår innenfor to bestemte områder. De to konsentrasjonene har vært tolket som to mulige depot eller ofre av leirkar satt ned ved siden av flyttblokka (se 8.8.6 og 8.8.8).

Tabell over funn i lag 11A og B:

Kategori	Antall	Gram	Mek. lag
Leirkarskår	156	267,37 g	11A (148 / 237,50 g) 11B (8 / 29,87 g)
Flintavslag	2		11A og 11B
Malestein	1		11A
Slipeplate	1		11A
Brent hasselnøttskall	3		11A

8. BESKRIVELSE AV STRUKTURER

8.1. Konsentrasjoner av skjørbrente steiner (3A–C)

Det er knyttet usikkerhet til om de ulike steinkonsentrasjonene er samtidige eller resultat av tilsvarende aktivitet i løpet av en lengre tidsperiode. Ved undersøkelsen på Soma ble liknende steinkonsentrasjoner tolket til å være et resultat av rydding av omkringliggende dyrka mark (Holst 1997, Oma 2007). Ved Alvasteinen, spesielt etter sammenligning med ei klar rydningsrøys i område E, anser vi disse konsentrasjonene å være av forskjellig karakter. Bakgrunnen for tolkninga kan listes opp i tre punkt:

1. Steinkonsentrasjonene er karakterisert av en stor mengde skjørbrente steiner, mens andelen skjørbrente steiner i rydningsrøysa er lav.
2. Ved steinkonsentrasjon 3C er det store mengder forhistorisk keramikk og flint i massen mellom og under steinene. I noen tilfeller, slik som i toppen av 3B, ble det dokumentert innblanding av moderne materiale. I rydningsrøys i område E ble en omfattende innblanding av moderne materiale dokumentert gjennom hele sekvensen.
3. Det er en mulig sammenheng mellom steinkonsentrasjon 3C og et tynt, lyst sandlag (lag 7). Det tynne laget under steinene tolkes som spor etter forvitring av enten det skjørbrente steinlaget 3C eller selve Alvasteinen som et resultat av høy varmepåvirkning.

Konsentrasjon 3A (Område D)

Den første konsentrasjonen av skjørbrente steiner er lokalisert til område D, inne i en naturlig sprekk. Et samlet volum av omtrent 120 liter skjørbrente steiner forseglet delvis hulrommet i sørlig ende av sprekken. Under laget av skjørbrente steiner ble det funnet ei ansamling av leirkarskår. Alle skårene antas å skrive seg fra det samme karet (Depot/offer 2, 8.8.3).

Konsentrasjon 3B (Område A)

Konsentrasjonen har karakter av flere små områder med skjørbrente steiner i østlig kant av Alvasteinen. Under områdene med skjørbrente steiner ble depot/offer 3 og 4 funnet (se 8.8.4 og 8.8.5). De mindre områdene gir ikke inntrykk av opprinnelig å ha utgjort en helhetlig, større steinkonsentrasjon.

Konsentrasjon 3C (Område A)(Steinansamling 12669)

Konsentrasjonen dekker et område på nesten 6 m² på den nordøstlige siden av Alvasteinen. 3C dekker strukturen 15163 som består av større, underliggende steiner. Steinansamlinga er tykkere inn mot Alvasteinen, og inneholder en større mengde skjørbrente steiner i området sør for ildsted 14355. Siden konsentrasjonen ligger nær ildsted 14355, 15791 og 12502 synes det rimelig å anta at denne horisonten kan være relatert til bruken av ildstedene.

8.2 Struktur 15163 (Lag 4)

Struktur 15163 var dekket av lag 2 og 3 og framsto som ei uregelmessig røys dannet av mellomstore, flate steiner deponert horisontalt. Steinene er iblandet brun masse med enkelte trekullbiter. Den største konsentrasjonen av flate steiner har en tilnærmet rektangulær form, anlagt langs nordlig side av Alvasteinen med en utstrekning på 2 m² over koordinatene 53–54x, 202y. I nærheten ble det i tillegg påvist enkelte andre flate steiner, både nord og sør for struktur 15163.

Det er vanskelig å vurdere funksjonen til ansamlinga av de flate steinene. Struktur 15163 har ei uregelmessig overflate som måler 190 x 105 cm. Ujevnheta kan muligens skyldes seinere forstyrrelser, og det vurderes i så tilfelle som nærmest umulig å fastslå de flate steinenes opprinnelige plassering.

I begynnelsen av utgravinga ble det vurdert om steinansamlinga kunne representere en mødding, delvis på bakgrunn av den overliggende store mengden skjørbrante steiner tilhørende konsentrasjon 3C. Under utgravinga økte etter hvert frekvensen av flate steiner og leirkarskår, noe som ledet tankene i retning av et mulig gravanlegg i form av ei lita røys av flate steiner med blandete funn. Mangelen på grundig dokumenterte tilsvarende strukturer på liknende lokaliteter gjør det vanskelig å søke argumenter fra parallelle kontekster og tolkningsdiskusjoner. Tolkninga av struktur 15163 må derfor inntil videre forbli åpen i form av en ansamling av flate steiner med innslag av funn og dekke av skjørbrante steiner.

Mellom steinene i strukturen var det brun sand (lag 4) som ble gravd i 5 cm tykke underlag (A–E). Under steinansamlinga ble to ulike lag påvist. Overflata av lag 7 var synlig på utsida av den gravde steinansamlinga, mens lag 10 tilsvarer massen på innsida langs Alvasteinen. Sistnevnte kan være tilknyttet struktur 15163.

Funn:

Lag 4 har en heterogen funnfrekvens i overflata. De fleste avslagene, 13 av totalt 16, har blitt funnet i lagets overflate (4A). Mange av funnene skriver seg fra kvadranter der lag 4A var det eneste som var fjernet mekanisk, med andre ord fra de områdene hvor lag 4 var tynnest. Disse områdene var preget av en overlapping mellom lag 4 og 5, slik at det ikke kan utelukkes at avslagene kan være relatert til lag 5. Vi må også ha in mente at mye av jordsmonnet i overflata av lag 4 kan ha blitt deponert sammen med konsentrasjonen av skjørbrante steiner rett over (3C). Således kan mange av funnene knyttet til lagets overflate være et resultat av menneskelig omdeponering relatert til seinere aktiviteter.

Funn i lag 4B–4E gir et mer homogent inntrykk, og funnene domineres i stor grad av leirkarskår.

Mellom steinene i lag 4 ble det funnet flere leirkarskår av samme type. De består av 222 skår med en samlet vekt på 412 gram. Denne typen skår er definert som gruppe

1 i katalogen, og typen har også blitt funnet andre steder og i ulike lag innenfor område A. Selv om frekvensen er høy i det øverste mekaniske laget, er materialet sterkt representert også i lag 4B, 4C og 4D. I lagets nederste sjikt (4E) gikk funnfrekvensen kraftig ned. Blant spesielle skår kan det skilles ut fire randskår og ti fragmenter kan identifiseres som bunn med markert fot. Videre er det elleve skår med trekullholdige organiske rester samt flere som ser ut til å ha ei børstet utside. Den vertikale fordelingen av skårene gir oss ytterligere informasjon. Randskår er konsentrert til lag 4B. I dette laget, innenfor to tilstøtende kvadranter, er det en større konsentrasjon av fragmenter med trekullholdige matrester. På den andre siden er åtte av i alt ni bunnskår konsentrert til nedre del av lag 4, innenfor lag 4C og 4D.

Vertikale indikasjoner sammenholdt med den horisontale funnfordelinga gir grunn til å anta at minimum to kar av den ovenfor nevnte typen har blitt nedsatt på minst to steder innenfor steinstruktur 15163. Således tolkes den klare fortetningen av funnkategorien i retning av to separate depot (benevnt depot 5 og 6). I tillegg underbygger funndistribusjonen hypotesen om at fragmenteringa av karene mest sannsynlig er resultat av prosesser etter deponering framfor en tilfeldig opphopning av kassert materiale.

Blant andre funn bør et lite skraperfragment framheves (fnr. 101). Samtlige funn fra lag 4 er angitt i tabellen nedenfor:

Type funn	Antall	Mekanisk lag
Leirkarskår (Type 1)	222 / 412,58 gram	4A. 14 positive kv (66/95,58 g) 4B. 3 positive kv (42/108,67 g) 4C. 8 positive kv (64 / 104,95 g) 4D. 6 positive kv (31 / 62 g) 4E. 1 positiv kv (5 / 4,3 g)
Avslag av flint	9	4A (5), 4B (1), 4D (3)
Bit av flint	1	4A
Avslag av kvarts	2	4A, 4C
Bit av kvarts	1	4A
Avslag av kvartsitt	1	4A
Splint av flint (var. mikroavslag)	1	4A
Flekk av flint (fragment)	1	4A
Knapp av bronse (trolig moderne)	1	4A
Skraper av flint	1	4C
Retusjert avslag av flint	1	4A
Brynefragment	1	4A

8.3 Ildsteder fra førromersk jernalder i Område A

8.3.1 Struktur 14355 (ildsted, Område A)

Under lag 2, i et område som viste indikasjoner på å ha vært forstyrret av ei trerot, ble restene av et stort sirkulært ildsted påvist. Ildstedet har en diameter på 170–195 cm. Halvparten av strukturen ble utgravd og såldet uten funn (72L = 6 bøtter). I profiltegning 5 vises struktur 14355 som ei 7 cm dyp grop fylt med et trekullag med en betydelig mengde skjørbrante steiner i toppen (36 liter). Steinene er relativt store i størrelse med diameter mellom 15 og 25 cm. En kullprøve ble tatt ut fra profilet (2010/01-27). Løvtre av bjørk har gitt datering til BC395–370.

8.3.2 Struktur 15791 (ildsted, Område A)

Strukturen er sirkulær med en diameter på 125 cm. Den var delvis dekket av lag 2 som i dette området hadde samme farge og konsistens som lag 5. En del av strukturen var under steingjerdet inntil veien og kunne ikke avdekkes. Halvparten av strukturen ble gravd uten sålding og uten funn av gjenstander. I toppen av ildstedet ble det imidlertid funnet noe så spesielt som en tyggis (fnr. 182). På profiltegning 6 vises struktur 15791 som ei 8 cm dyp grop fylt med kull og skjørbrante steiner. Steinene er relativt store i størrelse, mellom 15 og 25 cm i diameter. Kullaget under steinene hadde en tykkelse på inntil 10 cm. Det ble ikke tatt ut prøver fra dette ildstedet i kanten av veien som bør kunne relateres til de liknende ildstedene like ved (12502 og 14355).

8.3.3 Struktur 12502 (ildsted, Område A)

12502 er sirkulær med en diameter mellom 160 og 180 cm. Halve strukturen ble utgravd og såldet uten funn. I lag 2 på toppen av ildstedet ble det imidlertid funnet et lite leirkarskår. På profiltegning 7 framstår 12502 som ei 10–12 cm dyp grop av skjørbrante steiner over et 5 cm tykt kullag. Et samlet volum av 75 liter skjørbrante steiner ble tatt ut fra den utgravde halvdel. Steinene er relativt store i størrelse, fra 15 til 25 cm i diameter. En kullprøve ble tatt ut fra profilet (2010/01-20).

8.3.4 Struktur 7626 (ildsted, område A)

Strukturen måler 110 x 100 cm, og har opprinnelig vært sirkulær, men var delvis ødelagt av moderne jordbruk. Få skjørbrante steiner var synlige i overflata, men ut fra lokalisering og størrelse betraktes strukturen som relatert til de tre øvrige ildstedene i området (12502, 15791 og 14355). Ildstedet ble snittet og fotodokumentert.

8.4 Ildsted og kokegrop av ubestemt alder

8.4.1 Struktur 7572 (ildsted, Område A)

Strukturen framsto i overflata som et lite, sirkulært kullag med en diameter på 75 cm. Halvparten av strukturen ble utgravd og såldet uten funn. I profil ses strukturen som et 4 cm tykt trekullag anlagt direkte oppå undergrunnen. Det var ikke innslag av skjørbrante steiner. Strukturen ble dokumentert gjennom profiltegning 8. En kullprøve ble tatt ut fra profilet (2010/01-22).

8.4.2 Struktur 14333 (ildsted, Område A)

Strukturen framsto i overflata som et lite, sirkulært kullag med en diameter på 55 cm. Halvparten av strukturen ble utgravd og såldet uten funn. I profil ses strukturen som et 2 cm tynt kullag anlagt direkte oppå undergrunnen. Det var ikke innslag av skjørbrante steiner. Strukturen ble dokumentert gjennom profiltegning 9. En kullprøve ble tatt ut fra profilet (2010/01-26).

Både struktur 7572 og 14333 kan tenkes å være relatert til horisont 5, med andre ord en tidfesting eldre enn førromersk jernalder.

8.4.3 Struktur 7690 (kullkonsentrasjon, Område A)

Strukturen framsto som en liten, sirkulær kullkonsentrasjon med diameter på 41 cm. Det er mulig at strukturen utgjør rester etter ei kokegrop eller et ildsted sterkt forstyrret av moderne jordbruk. Profilet ble fotodokumentert.

8.4.4 Struktur 15821 (ildsted, Område A)

Ildstedet ble funnet ved siden av Alvasteinen. Det er halvsirkelformet med et tverrmål på 85 cm. Strukturen består av et tynt lag av kullholdig masse og skjørbrante steiner. Strukturen ble dokumentert gjennom profiltegning 10. En kullprøve ble tatt ut fra profilet (2010 / 01-28).

8.4.5 Struktur 7554 (ildsted, Område E)

Ildstedet representerer den eneste forhistoriske strukturen fra område E. Det er et ujevnt sirkulært ildsted med innslag av enkelte skjørbrante steiner. Ildstedet var laust og delvis ødelagt av kraftige røtter. Diameteren var 75 cm. Strukturen ble snittet og fotodokumentert. En kullprøve ble tatt ut fra profilet (2010/01-157).

8.5 Stolpehull av ubestemt alder

Innenfor område A ble det påvist sju stolpehull (7665, 7590, 15292, 15303, 7603, 7615 og 7668). Samtlige er små i størrelsen og sirkulære. Diameteren lå mellom 20 og 30 cm, mens dybden lå innenfor 6 til 15 cm. Fyllmassen besto av brun til lysebrun humusholdig sand. Med unntak av 15292 som hadde en flat, horisontal stein i bunnen ble det ikke påvist steinskoning i stolpehullene. Den romlige distribusjonen danner ingen mønstre som kan gjenkjennes som grindbygde hus. De små stolpehullene har blitt tolket til å være relatert til midlertidige støtteanordninger til de store ildstedene i samme område. Den gjennomgående spissovale formen kan vurderes som et mulig resultat av at de har blitt drevet ned i undergrunnen framfor en større nedgraving. Det ble ikke tatt ut prøvemateriale fra stolpehullene ettersom de ikke kunne tolkes som del av regulære bygninger. Tegningene er samlet i profiltegning 11 (jf. vedlegg 9).

8.6. Fyllskifter av ubestemte karakter

To fyllskifter ble dokumentert og gravd (12738 og 12479). Fyllskiftene ble funnet ved siden av hverandre på nordøstsiden av Alvasteinen. Ut fra den svært organiske fyllmassen antas det at fyllskiftene representerer moderne forstyrrelser av ubestemt karakter. Det ble ikke gjort funn eller tatt ut prøver fra de uklare fyllskiftene.

8.7 Sammenfatning strukturer

Av totalt 16 sikre strukturer er det åtte ildsted, sju stolpehull og ei røys eller steinansamling som dekker ulike funnførende lag. De utgravde strukturene rundt Alvasteinen er klart konsentrert til den nordøstlige siden (område A). Det er vanskelig å gi en presis kronologisk tolkning ut fra de to foreløpige dateringene. Tolkning og kronologisk gruppering av strukturer blir således å betrakte som en hypotese.

De delvis ødelagte strukturene påvist under horisont 6 inn i område A synes å indikere at lokaliteten kan ha fortsatt mot nordøst. På bakgrunn av at det ene ildstedet i ei rekke av tre svært like ildsted er datert til førromersk jernalder, holdes det som sannsynlig at de fleste av strukturene her kan være samtidige. Stolpehullene kan likeledes representere relaterte spor i form av støtteanordninger konstruert rundt ildstedene. Mange av funnene tilskrives imidlertid slutten av seinneolitikum, noe som kan antyde at enkelte strukturer kan være fra denne perioden. En mulig tidfesting til sein SN vurderes som spesielt aktuelt for struktur 14355 og 15791 som er tilknyttet lag 5.

Røys 15163 er vanskelig å tolke. Kullinsa under steinene er datert til SN. Dette er i samsvar med gjenstandsmaterialet funnet innenfor konteksten. Tolkninga av steinkonsentrasjonen som ei grav fra SN holdes åpen.

Det er knyttet stor usikkerhet til tidsmessig plassering av struktur 7554 og 12502.

8.8 Offer/depot

8.8.1 Innledning

Å definere et funn som offer eller depot ut fra det arkeologiske materialets karakter er utfordrende. Astrid Nyland har i en artikkel presentert en oversikt over utviklingen og forståelsen av dette temaet (Nyland 2003). Begrep som offer og depot, tatt i bruk for å kategorisere spesifikke funn eller funngrupper, er uløselig knyttet til kontekstene som funnene skriver seg fra. Flere forsøk har blitt gjort på å definere hva som utgjør en offerkontekst. I nyere arbeider er gjerne begrepet *rituell nedleggelse* tatt i bruk for å karakterisere denne typen funn, noe som klart innebærer en understrekning av funnene som ofringer framfor depoter der det tidligere ble holdt åpent om gjenstandene kun var tiltenkt ei midlertidig deponering.

Problemstillinger knyttet til offerkontekster er høyst relevante i arbeidet med å kategorisere museenes samlinger. Mangelen på detaljert kontekstuell informasjon, karakteristisk for mange av funnene som ble gjort på et tidlig tidspunkt i etableringen av museenes samlinger, synes å ha vært en av de viktigste problemene innenfor denne diskusjonen. I vedlegg 11 er det inkludert en oversikt av kontekstuelle kriterier knyttet til offer-/depotfunn hentet fra Nylands artikkel fra 2003. Ut fra kriteriene som nevnes her, burde det ikke komme som noen overraskelse at det ble påvist funn relatert til offer eller depot inntil den spesielle naturformasjonen på Myklebust. Faktisk betraktes tilknytning til ei stor flyttblokk som et kriterium for å behandle funn som offer

eller depot. Alvasteinen framstår som et markant landemerke i landskapet, noe som allerede i utgangspunktet antyder at eventuelle funn knyttet til steinformasjonen kan sies å ha en spesiell kontekst. Tilknytning til en stor stein er i seg selv et tilstrekkelig kriterium for å vurdere eventuelle funn som ofre eller depot. I tillegg må det foretas en avveining mellom bevisst deponering og muligheten for å være et resultat av annen type aktivitet eller ren forkasting. Vurderinga må baseres på en analyse av funnernes karakter og kontekst, en form for avveining som vil bli foretatt i den følgende behandlingen av de ulike funnene fra Alvasteinen.

Ved Alvasteinen er det etter den generelle analysen av funndistribusjon og lagfordeling definert sju ulike kontekster som kan representere ofre eller depot. Kontekstene er omtalt som offer/depot 1–7 og vil bli redegjort for i det følgende (se også illustrasjon vedlegg 8e). Flere opplysninger om kriterier og mer detaljerte definisjoner vil diskuteres for hver kontekst. Hva angår konsentrasjoner av leirkarskår, betraktes de som mer problematiske ved definisjon som offer/depot. Kronologisk sett framstår samtlige depot eller ofre som tilknyttet perioden seinneolitikum/bronsealder.

De offer- eller depotrelaterte funnene fra Alvasteinen oppfyller i utgangspunktet minimum ett av kategoriseringskriteriene da de alle er "funnet ved en stor jordfast stein" (se vedlegg 11). Det finnes imidlertid andre kriterier som kan bidra til å underbygge tolkningene av de ulike kontekstene identifisert som offer eller depot.

Noen av disse funnene har blitt forseglet av steinkonsentrasjoner. Hvis steinkonsentrasjonene er relatert til underliggende funn tolket i retning av offer eller depot, er det ikke bare en indikasjon på bevisst plassering, men også en intensjon om å blokkere tilgangen til depot-/offerfunnet. Vi er klar over utfordringene som ligger i å etablere en sikker kronologisk relasjon mellom funnene og laget som dekker dem.

I tilfellet med offer/depot 2, forseglet av lag 3C, framstår plasseringa av keramikk og overdekket av skjørbrante steiner (lag 3C) som relatert. Tolkninga baseres på sammensetninga av lag 3C i form av et homogent dekke av skjørbrante steiner samt fravær av andre lag mellom steinlaget og keramikkonsentrasjonen under. Når det gjelder depot/offer 5, 6 og 7, som er dekket av lag 4, synes det mer komplisert å etablere en tilsvarende entydig forbindelse. Lag 4 rommer mange funn og framstår som delvis forstyrret, selv om kontekstens størrelse og sammensetning tilsier at det er tale om ei røys som på et seinere tidspunkt har blitt dekket av et lag av skjørbrante steiner (3C).

Når det gjelder de spesifikke egenskapene til funnene, må vi gjøre et skille mellom keramiske funn og litiske funn. Noen spesielle steinartefakter vil enklere skille seg ut og vurderes som mulige ofre/depot enn tilfellet er ved leirkarskår fragmentert og spredt over større flater.

Kontekst 1, 3 og 5 består av steinartefakter som kan, på en svært relativistisk og satt på spissen formulering, sies å falle innenfor våre forventninger til hva som kan tenkes å utgjøre et offer/depot. Offer/depot 1 er eksempelvis et spesielt gjenstandsfunn som ikke bare kan relateres til flyttblokka, men som har en mer spesifikk og ensom lokalisering til midten av sprekken mellom Alvasteinens to blokker. Funnets

plassering forsterker således tolkninga av en rituell sammenheng. Offer/depot 3, de to økseemnene lagt oppå hverandre ved blokkas fot, betraktes likeledes som et sikkert depot- eller offerfunn. Offer/depot 6, en stor skraper av særdeles god flintkvalitet dekket av den store steinansamlinga (lag 4) bygd opp inntil Alvasteinen, kvalifiserer etter vår vurdering også som et offer.

Hva angår leirkarskår, er utfordringene knyttet til materialet som utslagsgivende for vurderinga av offer-/depotkonteksten større. Videre må det tas høyde for at keramikkmaterialet funnet ved Alvasteinen var svært fragmentert og vanskelig definerbart. Funnenes tilstand medfører at det er vanskeligere å avgjøre om de kan representere hele eller deler av kar som kan ha vært nedgravd eller deponert inntil flyttblokka i en sammenheng ansett som rituell. En annen mulighet er at de ut fra den høye fragmenteringsgraden kan ha blitt intensjonelt knust mot steinen som del av rituelle sammenhenger. Selv om denne muligheten virker plausibel kan det innvendes at de identifiserbare skårene opptrer i konsentrasjoner som, i flere tilfeller også sammenfaller med brente bein, synes å peke i retning av deponering framfor intensjonell knusing. Muligheten for at keramikkkonsentrasjonene kan representere restene etter kasserte, ødelagte kar knyttet til aktiviteter i nærområdet betraktes som svært usannsynlig.

Keramiske kar fungerer primært som beholdere, og de kan ha innholdt materialer av organisk opprinnelse som for eksempel bein, mat og drikke. Således fungerer keramikkskårene godt i den grad at de virker som påminnere om det vell av materiale som det ikke finnes bevarte spor etter, men som kan ha vært nedlagt alene eller sammen med de bevarte artefaktene. Et offer av denne typen kan ha vært av en annen art enn ofringer av steinartefakter. Ved tolkning av denne typen funn er vi nødt til å vurdere hyppigheten av identifiserbare fragmenter, som randskår og bunnskår, for å komme fram til sannsynligheten for at ett eller flere hele kar har blitt nedsatt.

Ved depot/offerfunn 2 antyder funnenes mengde og karakter at det ikke finnes godt nok grunnlag for tilstedeværelsen av et helt kar.

I tilfellet med depot/offerfunn 4 er det derimot indikasjoner på nedsetting av et helt kar. Videre kan beinrestene funnet i samme område tyde på at karet rommet kremerte bein. Indikasjonene tar tydeligere form i tilfellet med depot/offer 6. Her var de kremerte beinene og identifiserbare skår tydelig konsentrert innenfor ett bestemt område inntil Alvasteinen. Ved depot/offer 7 er denne sammenhengen mer usikker. Funnområdet skiller seg ut i form av en konsentrasjon av identifiserbare skår, men det kan ikke utelukkes at konteksten kan være relatert til depot/offer 5.

8.8.2 Depot/offerfunn 1

Depot/offer 1 betegner en kniv av svært høy flintkvalitet, muligens av sør-skandinavisk opphav, funnet i sprekken mellom Alvasteinens to blokker (område C). Konteksten har blitt betraktet som et offer på grunn av funnets plassering og type. Selve gjenstanden faller ikke nødvendigvis innenfor den typen steinartefakter som vanligvis assosieres med offer/depot, men gjenstandstypen må holdes sammen med kvaliteten på materialet og det spesielle funnstedet. Kniven var nedlagt alene uten

funn av flintavslag i nærheten. Nærmeste parallell til flintkniven tolket som et offer ved Alvasteinen er representert ved en atypisk gjenstand tolket som et offer ved steinen Lonaren, Kvåle i Time kommune (jf. Oma 2007).

8.8.3 Depot/offerfunn 2

Depot/offer 2 er relatert til en klar konsentrasjon av skår innenfor det lille hulrommet på nordsida av steinen (område D). Konsentrasjonen består av 58 skår med ei samlet vekt på 63 gram. Samtlige skår er av samme type, beskrevet i punkt 7.2.2.2. Skårene som ble funnet inne i hulrommet var dekket av en stor konsentrasjon av skjørbrente steiner (3A). Det vesle hulrommet bød på svært vanskelige arbeidsforhold slik at det var nærmest umulig å totalgrave den indre delen under blokka. Mengden leirkarskår antas derfor å ha vært større enn det innsamlete materialet. Funnsammenhengen tolkes i retning av deponering av et helt kar som har blitt dekket av et tykt lag skjørbrente steiner. Forseglinga og lokaliseringa inni det vesle hulrommet tas som sterke indikasjoner i retning av et depot eller aller helst et offer.

8.8.4 Depot/offerfunn 3

Depot/offer 3 er relatert til to økseemner av samme type. Emnene av grønnstein var anlagt oppå hverandre ved østsiden av flyttblokken, inn under et lite overheng. Konteksten var delvis dekket av spredte, skjørbrente steiner (lag 3B, jf. 8.1). Funnenes karakter og lokalisering danner grunnlag for å tolke konteksten som et klart offerfunn.

8.8.5 Depot/offerfunn 4

Depot/offer 4 betegner en stor konsentrasjon keramikkskår av typen beskrevet som seinneolittisk (punkt 7.2.2.1). Konsentrasjonen var lokalisert til 51x200y, inntil Alvasteinens nordøstlige side. Innenfor konsentrasjonen er det noen identifiserbare skår som antyder tilstedeværelsen av et komplett kar. Noen kremerte beinfragmenter funnet like i nærheten kan tenkes å være relatert til karets innhold.

8.8.6 Depot/offerfunn 5

Depot/offer 5 betegner en stor konsentrasjon keramikkskår beskrevet i punkt 7.2.2. Innenfor konsentrasjonen er det noen identifiserbare skår som antyder tilstedeværelsen av et helt kar. Brente bein funnet innenfor og rundt keramikksamlinga antyder at karet kan ha inneholdt kremerte bein. Konteksten ble påvist under og blant de lavere mekaniske sjiktene av lag 4.

8.8.7 Depot/offerfunn 6

En stor flintskraper ble funnet inntil Alvasteinen, dekket av lag 4. En bit som kunne settes sammen med skraperen ble funnet i lag 4C. Gjenstanden skiller seg ut som det største flintfunnet fra hele utgravinga. Funnets karakter og lokalisering danner grunnlag for å tolke konteksten som et offerfunn.

8.8.8 Depot/offerfunn 7

Konteksten omtalt som depot/offer 7 viste store likheter med depot/offer 5, men uten klar forbindelse med beinmateriale. Innenfor keramikkskonsentrasjonen ble det derimot påvist en stor mengde forkullede kornrester. Konteksten var forseglet av steinansamlinga omtalt som lag 4.

Nærmere omtale av konteksten for depot-/offerfunn 5, 6 og 7

Offer-/depotkontekstene omtalt som 5, 6 og 7 er alle relatert til det samme området på Alvasteinens nordside. Det ble funnet mange skår innenfor dette området og inndelinga i tre mulige depot/ofre krever spesiell omtale. Ved analysing av dette keramikk materialet ble funnene fra nedre deler av lag 4 pluss lag 7, 10 og 11A–B holdt sammen. Det karakteristiske trekket var at skårene var lokalisert til de lavere nivåer innenfor steinansamling 15163 eller under. Funnene fra lag 2, det vil si over steinansamling 15163, og lag 4A som tilsvarer de første 5 cm av jordmassen mellom steinene over 15163 ble holdt utenfor analysen for å begrense mengden av funn fra andre kontekster. Skårene innenfor de aktuelle lagene er av samme karakter, med et lavt innslag av litisk materiale, med et klart unntak i form av den store skraperen tolket som depot/offerfunn 6.

9. Litteratur

- Bjørlo, A. H. 2011: Arkeologisk og naturvitenskaplig undersøkelse av toskipet langhus frå eldre bronsealder og grav frå eldre jernalder på Kvia. Kvia gnr. 19, bnr. 31 og Motland gnr. 20, bnr. 3, Hå kommune, Rogaland. AM-Oppdragsrapport 2011/28, Arkeologisk Museum/UiS.
- Dahl, B. I. 2012 (in prep): Arkeologiske utgravinger på Myklebust, gnr. 3, Sola kommune. AM-Oppdragsrapport, Arkeologisk Museum/UiS.
- Denham, S. D. 2012: Osteologisk analyse, Myklebust, Sola kommune. AM-Oppdragsrapport, 2012/7, Arkeologisk Museum/UiS.
- Gjessing, H. 1922: En steinaldersgrav på gården Vestre-Hauge, Vanse s. og pgd., Vest-Agder. *Oldtiden IX*, s. 107-123. Kristiania 1922.
- Hauken, Å. D. 2003: De profundis – nytt fra magasinrevisjonen. *Frå haug ok heidni* nr. 3/2003, s. 29-31. Arkeologisk museum i Stavanger. Stavanger 2003.
- Holst, E. 1997: Soma – gudenes drikk? *Frå haug ok heidni* nr. 1/1997, s. 4. Arkeologisk museum i Stavanger. Stavanger 1997.
- Melheim, A. L. 2006 [2001]: Gjennom ild og vann. Graver og depoter som kilde til kosmologi i bronsealderen i Øst-Norge. I: Prescott, C. (red.): Myter og religion i bronsealderen. Studier med utgangspunkt i helleristninger, graver og depoter i Sør-Norge og Bohuslän. OAS, Oslo Arkeologiske Serie Vol. 5, s.13-194. Institutt for arkeologi, konservering og historiske studier, Universitetet i Oslo. Oslo 2006.
- Meling, T. 2010: Et keramikkfunn fra slutten av yngre bronsealder ved Tornesvatnet i Haugesund – en offernedleggelse i gårdsnær utmark? *Primitive Tider* 2010, s. 93-101. Oslo 2010.
- Nyland, A. 2003: Å gjenfortelle en ukjent historie med kjente kategorier. *Primitive Tider* 2003, s. 47-60. Oslo 2004.
- Oma, K. 2007: Lonaren. I: Soltvedt, E.-C., Løken, T., Prøsch-Danielsen, L., Børsheim, R. L. og Oma, K.: Bøndene på Kvålehodlene. Boplass-, jordbruks- og landskapsutvikling gjennom 6000 år på Jæren, SV-Norge. *AmS-Varia* 47, s.192-194, Arkeologisk museum i Stavanger. Stavanger 2010.
- Skjelstad, G. (red.) 2011: Steinalderboplasser på Fosenhalvøya. Arkeologiske og naturvitenskapelige undersøkelser 2004–2007. T-forbindelsen, Karmøy kommune, Nord-Rogaland. *AmS-Varia* 52, 266 s. Arkeologisk museum, UiS, Stavanger 2011.

VEDLEGG:

1. FOTOLISTER OG KONTAKTARK
2. LISTE OVER TEGNINGER
3. FUNNLISTE
4. KATALOG
5. LISTE OVER VITENSKAPELIGE PRØVER
 - Kart 11.** *Lokalisering av prøveuttak*
6. DATERINSSKJEMAER OG RESULTATER
7. OVERSIKTSKART OVER OMRÅDET
 - Kart 1.** *Oversiktskart over lokalitet*
8. DETALJKART OVER LOKALITET
 - Detaljkart a.** *Prøvesjakter, prøvestikk og prøveruter*
 - Detaljkart b.** *Oversikt over benevning av områder*
 - Detaljkart c.** *Utgravd areal for lag 2 / Lag 5*
 - Detaljkart d.** *Utgravd areal for lag 4 (A-E) / Lag 7 / Lag 10 (A-B) / Lag 11 (A-B).*
 - Detaljkart e.** *Lokalisering av offer / depot 1-7*
9. PLAN OG PROFILTEGNINGER AV UTVALGTE STRUKTURER
 - Kart 2.** *Lokalisering av strukturer / profiler*
 - Tegning 1.** *Hovedprofiler (1, 2, 3, 4)*
 - Tegning 2.** *Profiler av ildsteder og stolpehull*
 - Tegning 3.** *Struktur 15163*
10. DISTRIBUSJONSKART
 - Kart 3.** *Distribusjon av keramikk i gram (alle lag)*
 - Kart 4.** *Distribusjon av keramikk i antall skår (alle lag)*
 - Kart 5.** *Distribusjon av litisk materiale (alle lag)*
 - Kart 6.** *Funndistribusjon lag 2*
 - Kart 7.** *Funndistribusjon lag 5*
 - Kart 8.** *Funndistribusjon lag 4 (A-E)*
 - Kart 9.** *Funndistribusjon lag 7 / 10 / 11*
 - Kart 10.** *Distribusjon av bein, randskår, bunnskår og skår med organisk materiale (matskorpe)*
11. OVERSIKT OVER KRITERIER FOR OFFER / DEPOTFUNN (ETTER NYLAND 2003)

FOTOLISTE – Arkeologisk museum i Stavanger

Oppdrag: Myklebust / Alvastein		Forminnets art: bosetningsspor / offerplass		År: 2010	Askeladden ID: 112333, 112418	Aks.nr.: 2010/10	Musnr.: S12603
Fotograf: TGB		Brevjournaln.: 07/637		FU-saknr:		Flyfotoregnr.:	
AmS ansv: Barbro I. Dahl		Film nr: 2	Digital ☒	Dias ☐	Kommune: Sola	Gård: Myklebust	Datering: Gnr.: 3 Bnr: 1-3, 10, 22, 30, 31, 86
AmS arkivnr	Bildnr	Dato	Retn.mot	Fotograf:	Motiv		
	13	19/04/2010	SV	TGB	Oversikt over Alvastein for utgraving		
	16	19/04/2010	SV	TGB	Oversikt over Alvastein for utgraving		
	23	22/04/2010	N	TGB	Oversikt over Alvastein for utgraving, topp av område C.		
	76	07/05/2010	S	TGB	Oversikt over Alvastein for utgraving, område A.		
	78	07/05/2010	V	TGB	Oversikt over Alvastein for utgraving, område A.		
	79	07/05/2010	NV	TGB	Oversikt over Alvastein for utgraving		
	81	07/05/2010	N	TGB	Oversikt over Alvastein for utgraving, område D og C.		
	82	07/05/2010	Ø	TGB	Oversikt over Alvastein for utgraving, område D.		
	87	07/05/2010	N	TGB	Oversikt over Alvastein for utgraving, område D og C.		
	90	07/05/2010	SSV	TGB	Oversikt over Alvastein for utgraving, område A		

Alvastein Film 1

DSC_0013.NEF

DSC_0016.NEF

DSC_0023.NEF

DSC_0076.NEF

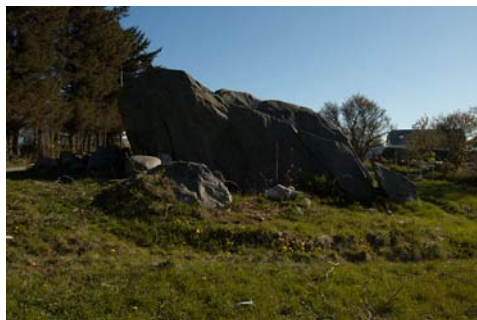
DSC_0078.NEF

DSC_0079.NEF

DSC_0081.NEF

DSC_0082.NEF

DSC_0087.NEF

DSC_0090.NEF

FOTOLISTE – Arkeologisk museum i Stavanger

Oppdrag: Myklebust / Alvastein		Forminnets art:		År: 2010		Askeladden ID: 112333, 112418		Aks.nr.: 2010/10		Musnr.: S12603	
Fotograf: TGB		bosetningsspør / offerplass		FU-saknr:		Flyfotoregnr.:		Datering:			
AmS ansv: Barbro I. Dahl		Film nr: 2		Digital ☒		Dias ☐		Kommune: Sola		Gård: Myklebust	
AmS arkivnr	Bildernr	Dato	Retn.mot	Fotograf:	Motiv						
	002	20/05/2010	V	TGB	Alvastein, område A, etter graving av sjakt 1, 2 og prøverute 6.						
	003	20/05/2010	SØ	TGB	Alvastein, område A, etter graving av sjakt 1.						
	005	20/05/2010	NV	TGB	Alvastein, område A, etter graving av sjakt 2.						
	008	21/05/2010	S	BID	Alvastein, flateavdekning arbeid i område E. Linn Eike i forgrunn, Theo Gil ved siden av maskin.						
	009	21/05/2010	VNV	TGB	Alvastein, område A, etter fjerning horisont 1,						
	023	26/05/2010	V	TGB	Alvastein, område A, etter fjerning av horisont 6.						
	038	28/05/2010	N	TGB	Alvastein, område D, etter fjerning av horisont 1 og 6.						
	039	28/05/2010	NNØ	TGB	Alvastein, område D, etter fjerning av horisont 1 og 6. Overflate av skjorbrent stein konsentrasjonslag 3A.						
	041	28/05/2010	S	TGB	Alvastein, område C, etter fjerning av horisont 1 og 6. Overflate av lag 8.						
	042	28/05/2010	Ø	TGB	Alvastein, område D, etter fjerning av horisont 1 og 6. Overflate av skjorbrent stein konsentrasjonslag 3A.						
	044	28/05/2010	NØ	TGB	Felt 2 oversiktsbilde, Alvastein i bakgrunnen.						
	045	28/05/2010	ØNØ	TGB	Alvastein, område E, manuell graving av modeme rydningsroys. Therese Jåtten i høyre.						
	046	28/05/2010	V	TGB	Alvastein, generell oversikts av område A etter fjerning av horisont 6 og 1.						
	047	28/05/2010	SØ	TGB	Alvastein, område A etter fjerning av horisont 6 og 1. Topp lag 2.						
	058	28/05/2010	SØ	TGB	Alvastein, område A, topp lag 2. Struktur 12502 og struktur 7572 er delvis avdekket.						
	061	28/05/2010	Ø	TGB	Alvastein, område A, topp lag 2. Struktur 7626 begynner a bli synlig.						

Alvastein Film 2

DSC_0002.NEF

DSC_0003.NEF

DSC_0005.NEF

DSC_0008.NEF

DSC_0009.NEF

DSC_0023.NEF

DSC_0038.NEF

DSC_0039.NEF

DSC_0041.NEF

DSC_0042.NEF

DSC_0044.NEF

DSC_0045.NEF

Alvastein Film 2

DSC_0046.NEF

DSC_0047.NEF

DSC_0058.NEF

DSC_0061.NEF

FOTOLISTE – Arkeologisk museum i Stavanger

Oppdrag: Myklebust / Alvastein		Forminnets art:		År: 2010		Askeladden ID: 112333, 112418		Aks.nr.: 2010/10		Musnr.: S12603	
Fotograf: TGB, LE		bosetningsspor / offerplass		FU-saknr:		Flyfotoregnr.:		Datering:			
AmS ansv: Barbro I. Dahl		Film nr. 3		Digital ☒		Dias ☐		Kommune: Sola		Gård: Myklebust	
Brevjournalnr.: 07/637		Retn.mot		Fotograf:		Motiv		Gnr.: 3		Bnr: 1-3, 10, 22, 30, 31, 86	
AmS arkivnr	Bildernr	Dato	Retn.mot	Fotograf:	Motiv						
	028	04/06/2010	SØ	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Struktur 12502, 14355, 3C over 15163,7572 .Foto 1(2)						
	029	04/06/2010	SØ	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Struktur 12502, 14355, 3C over 15163,7572 .Foto 2(2)						
	032	04/06/2010	NV	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Struktur 12502, 14355, 3C over 15163,7572 .Foto 1(2)						
	035	04/06/2010	NV	BID	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Struktur 12502, 14355, 3C over 15163,7572 .Foto 2(2)						
	041	04/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Struktur 14355 i plan.						
	042	04/06/2010	SØ	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Struktur 12502, 3C over 15163,7572 i plan.						
	043	04/06/2010	SØ	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Struktur 7572 i plan.						
	44	04/06/2010	SØ	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Struktur 14333 i plan.						
	045	04/06/2010	SØ	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Lag 3C over Ø del av struktur 15163, i plan.						
	046	04/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Struktur 7626 i plan.						
	047	04/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Forstyrelser 12738 og 12479 i plan.						
	048	04/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Område med mye keramikk i kvadrant 51x/200y SØ.						
	049	04/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, etter gravning horisont 2. Område med mye keramikk i kvadrant 51x/200y SØ.						
	058	07/06/2010	V	LE	Alvastein, område C, etter gravning horisont 2. Topp av lag 8.						
	067	07/06/2010	N	LE	Alvastein, område C, etter gravning horisont 2. Utgravning av lag 8. Små skjorbrent stein konsentrasjoner.						
	093	07/06/2010	Ø	LE	Alvastein, område C, etter gravning horisont 2. Utgravning av lag 8. Små skjorbrent stein konsentrasjoner.						
	117	08/06/2010	Ø	LE	Alvastein, område C, etter gravning horisont 2 og lag 8. Bunken av lag 8.						
	119	07/06/2010	S	LE	Alvastein, område C, etter gravning horisont 2 og lag 8. Bunken av lag 8.						
	136	09/06/2010	N	LE	Alvastein, område C, etter gravning horisont 2 og lag 8. Profil mellom område C og D.						
	148	09/06/2010	Ø	TGB	Alvastein, område B, etter fjerning av horisont 1. Steinpakning 16207.						

Alvastein Film 3

DSC_0028.NEF

DSC_0029.NEF

DSC_0032.NEF

DSC_0035.NEF

DSC_0041.NEF

DSC_0042.NEF

DSC_0043.NEF

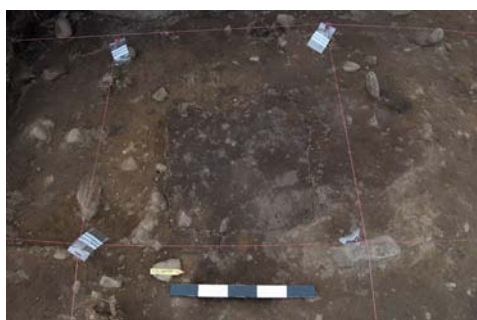
DSC_0044.NEF

DSC_0045.NEF

DSC_0046.NEF

DSC_0047.NEF

DSC_0048.NEF

Alvastein Film 3

DSC_0049.NEF

DSC_0058.NEF

DSC_0067.NEF

DSC_0093.NEF

DSC_0117.NEF

DSC_0119.NEF

DSC_0136.NEF

DSC_0148.NEF

FOTOLISTE – Arkeologisk museum i Stavanger

Oppdrag: Myklebust / Alvastein		Forminnets art:		År: 2010		Askeladden ID: 112333, 112418		Aks.nr.: 2010/10		Musnr.: S12603	
Fotograf: TGB, LE, SØF		bosetningsspor / offerplass		FU-saknr:		Flyfotoregnr.:		Datering:			
AmS ansv: Barbro I. Dahl		Film nr: 4		Digital ☒		Dias ☐		Kommune: Sola		Gård: Myklebust	
AmS arkivnr	Bildnr	Dato	Retn.mot	Fotograf:	Motiv						
	044	10/06/2010	SØ	LE	Alvastein, område C, etter graving lag 8.						
	046	10/06/2010	N	LE	Alvastein, område D, topp av 3A.						
	047	10/06/2010	Ø	SØF	Alvastein, område B, etter graving horisont 2 og lag 3.						
	048	10/06/2010	Ø	SØF	Alvastein, område B, etter graving horisont 2 og lag 3.						
	049	10/06/2010	Ø	SØF	Alvastein, område B, etter graving horisont 2 og lag 3.						
	053	10/06/2010	Ø	TGB	Alvastein, område B, etter graving horisont 2 og lag 3. Profil i bakgrunnen.						
	057	10/06/2010	Ø	TGB	Alvastein, område B, etter graving horisont 2 og lag 3. Fjell under lag 3.						
	060	10/06/2010	N	LE	Alvastein, område D, graving av lag 3A.						
	110	11/06/2010	Ø	LE	Alvastein, område D, bunn av lag 3A. Foto 1 (2).						
	111	11/06/2010	Ø	LE	Alvastein, område D, bunn av lag 3A. Foto 2 (2).						
	112	11/06/2010	N	LE	Alvastein, område D, bunn av lag 3A.						
	140	12/06/2010	N	TGB	Alvastein, område D, etter graving.						

DSC_0044.NEF

DSC_0046.NEF

DSC_0047.NEF

DSC_0048.NEF

DSC_0049.NEF

DSC_0053.NEF

DSC_0057.NEF

DSC_0060.NEF

DSC_0110.NEF

DSC_0111.NEF

DSC_0112.NEF

DSC_0140.NEF

FOOLISTE – Arkeologisk museum i Stavanger

Oppdrag: Myklebust / Alvastein		Forminnets art: bosetningsspor / offerplass		År: 2010	Askeladden ID: 112333, 112418		Aks.nr.: 2010/10	Musnr.: S12603
Fotograf: TGB		Brevjournalnr.: 07/637		FU-saknr:		Flyfotoregnr.:		
AmS ansv: Barbro I. Dahl		Film nr: 6	Digital ☒	Dias ☐	Kommune: Sola	Gård: Myklebust	Datering: Gnr.: 3 Bnr: 1-3, 10, 22, 30, 31, 86	
AmS arkivnr	Bildernr	Dato	Retn.mot	Fotograf:	Motiv			
	042	21/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4B. Graving av struktur 15163, område med stor keramikk konsentrasjon			
	052	22/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4. Struktur 15163 (bakgrunn) og ildsted strukturer 14355, 12502, 7572 (forgrunn). Foto 1 (2)			
	054	22/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4. Struktur 15163 (bakgrunn) og ildsted strukturer 14355, 12502, 7572 (forgrunn). Foto 2 (2)			
	056	22/06/2010	N	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4. Struktur 15163 (venstre) og ildsted strukturer 14355, 12502, 7572 (høyre).			
	060	22/06/2010	N	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4. Struktur 15163 og ildsted strukturer 14355, 12502, 7572 (høyre).			
	063	22/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, Struktur 15163 topp lag 4C.			
	064	22/06/2010	Ø	TGB	Alvastein, område A, Struktur 15163 topp lag 4C.			
	093	22/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, struktur 12503 i plan			
	094	22/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, struktur 14355 i plan			
	135	22/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, graving av struktur 12503			
	144	23/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, hulrom i sørlige side.			
	146	23/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, hulrom i sørlige side.			
	148	23/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, struktur 14355 i profil.			
	150	23/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, struktur 14355 i profil.			
	153	23/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4B. Struktur 15163			
	154	23/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4B. Struktur 15163			
	160	23/06/2010	V	TGB	Offer / depot kontekst 3.			
	161	23/06/2010	SV	TGB	Offer / depot kontekst 3.			
	163	23/06/2010	SV	TGB				
	167	23/06/2010	SV	TGB				

DSC_0048.NEF

DSC_0049.NEF

DSC_0052.NEF

DSC_0075.NEF

DSC_0079.NEF

DSC_0119.NEF

DSC_0120.NEF

DSC_0126.NEF

DSC_0127.NEF

DSC_0128.NEF

DSC_0129.NEF

DSC_0162.NEF

DSC_0163.NEF

DSC_0169.NEF

DSC_0170.NEF

FOTOLISTE – Arkeologisk museum i Stavanger

Oppdrag: Myklebust / Alvastein		Forminnets art:		År: 2010		Askeladden ID: 112333, 112418		Aks.nr.: 2010/10		Musnr.: S12603	
Fotograf: TGB		bosetningsspor / offerplass		FU-saknr:		Flyfotoregnr.:		Datering:			
AmS ansv: Barbro I. Dahl		Film nr: 6		Digital ☒		Dias ☐		Kommune: Sola		Gård: Myklebust	
AmS arkivnr	Bildernr	Dato	Retn.mot	Fotograf:	Motiv						
	042	21/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4B. Graving av struktur 15163, område med stor keramikk konsentrasjon						
	052	22/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4. Struktur 15163 (bakgrunn) og ildsted strukturer 14355, 12502, 7572 (forgrunn). Foto 1 (2)						
	054	22/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4. Struktur 15163 (bakgrunn) og ildsted strukturer 14355, 12502, 7572 (forgrunn). Foto 2 (2)						
	056	22/06/2010	N	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4. Struktur 15163 (venstre) og ildsted strukturer 14355, 12502, 7572 (høyre).						
	060	22/06/2010	N	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4. Struktur 15163 og ildsted strukturer 14355, 12502, 7572 (høyre).						
	063	22/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, Struktur 15163 topp lag 4C.						
	064	22/06/2010	Ø	TGB	Alvastein, område A, Struktur 15163 topp lag 4C.						
	093	22/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, struktur 12503 i plan						
	094	22/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, struktur 14355 i plan						
	135	22/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, graving av struktur 12503						
	144	23/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, hulrom i sørlige side.						
	146	23/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, hulrom i sørlige side.						
	148	23/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, struktur 14355 i profil.						
	150	23/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, struktur 14355 i profil.						
	153	23/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4B. Struktur 15163						
	154	23/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, topp lag 4B. Struktur 15163						
	160	23/06/2010	V	TGB	Offer / depot kontekst 3.						
	161	23/06/2010	SV	TGB	Offer / depot kontekst 3.						
	163	23/06/2010	SV	TGB	Offer / depot kontekst 3.						
	167	23/06/2010	SV	TGB	Offer / depot kontekst 3.						

DSC_0042.NEF

DSC_0052.NEF

DSC_0054.NEF

DSC_0056.NEF

DSC_0060.NEF

DSC_0063.NEF

DSC_0064.NEF

DSC_0093.NEF

DSC_0135.NEF

DSC_0144.NEF

DSC_0146.NEF

DSC_0148.NEF

DSC_0150.NEF

DSC_0153.NEF

DSC_0154.NEF

DSC_0160.NEF

DSC_0161.NEF

DSC_0163.NEF

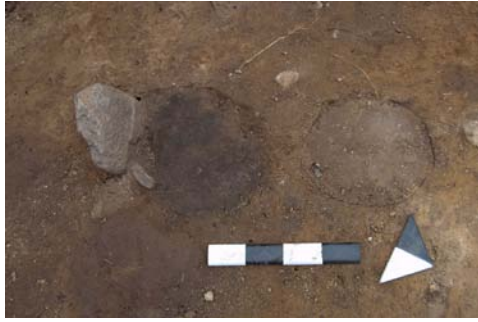
DSC_0167.NEF

FOTOLISTE – Arkeologisk museum i Stavanger

Oppdrag: Myklebust / Alvastein		Forminnets art: bosetningsspor / offerplass		År: 2010	Askeladden ID: 112333, 112418		Aks.nr.: 2010/10	Musnr.: S12603
Fotograf: TGB		Brevjournaln.r.: 07/637		FU-saknr:		Flyfotoregnr.:		
AmS ansv: Barbro I. Dahl		Film nr: 7	Digital ☒	Dias ☐	Kommune: Sola	Gård: Myklebust		Datering: Gnr.: 3 Bnr: 1-3, 10, 22, 30, 31, 86
AmS arkivnr	Bildernr	Dato	Retn.mot	Fotograf:	Motiv			
	025	24/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A. Struktur 15292 og 15303 i plan			
	030	24/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, topp lag 7/ 10 etter graving av struktur 15163			
	031	24/06/2010	NV	TGB	Alvastein, område A, topp lag 7/ 10 etter graving av struktur 15163			
	032	24/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, topp lag 7/ 10 etter graving av struktur 15163			
	033	24/06/2010	Ø	TGB	Alvastein, område A, topp lag 7/ 10 etter graving av struktur 15163			
	035	24/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A. Struktur 15292 og 15303 i plan			
	036	24/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A. Struktur 7572 i profil.			
	056	24/06/2010	NV	TGB	Alvastein, område A, østlige del ferdig gravd.			
	057	24/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, østlige del ferdig gravd.			
	060	24/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, østlige del ferdig gravd.			
	061	24/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, ildsted 15821 i plan, Silje Foyen til venstre.			
	062	24/06/2010	S	TGB	Alvastein, område A, østlige del ferdig gravd.			
	064	24/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, østlige del med emner til økser fra depot 3.			
	072	25/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, struktur 14355 i profil.			
	073	25/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, ildsted 15821 i plan			
	077	25/06/2010	V	TGB	Alvastein, område A, struktur 12738 i profil.			
	078	25/06/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, struktur 14355 i profil.			
	079	25/06/2010	V	SOF	Alvastein, område A, ildsted 15821 i plan			
	082	25/06/2010	V	SOF	Alvastein, område A, ildsted 15821 i plan			
	083	25/06/2010	SV	SOF	Alvastein, område A, ildsted 15821 i plan			

100	28/06/2010	N	TGB	Alvastein, område A/E, ferdig gravd.
101	28/06/2010	SSV	TGB	Alvastein, område A/E, ferdig gravd.
103	28/06/2010	Ø	TGB	Alvastein, område E, bunn av moderne røys.
104	28/06/2010	S	TGB	Alvastein, område E, bunn av moderne røys.

Alvastein Film 7

DSC_0025.NEF

DSC_0030.NEF

DSC_0031.NEF

DSC_0032.NEF

DSC_0033.NEF

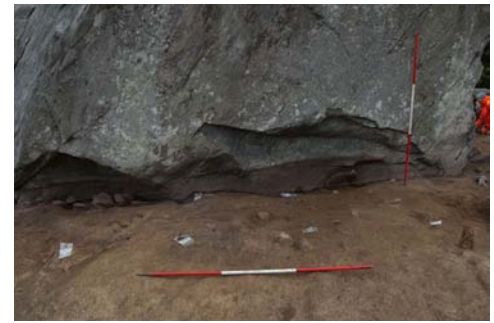
DSC_0035.NEF

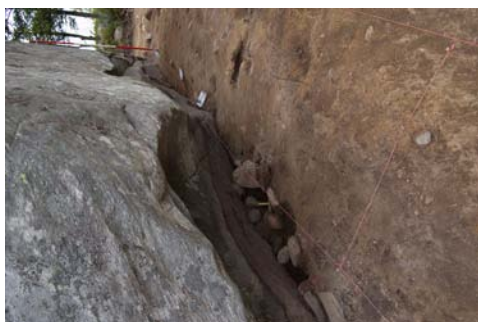
DSC_0036.NEF

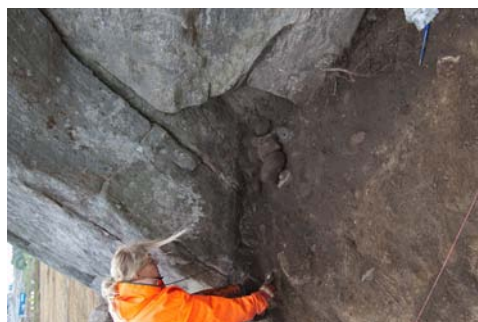
DSC_0056.NEF

DSC_0057.NEF

DSC_0060.NEF

DSC_0061.NEF

DSC_0062.NEF

Alvastein Film 7

DSC_0064.NEF

DSC_0072.NEF

DSC_0073.NEF

DSC_0077.NEF

DSC_0078.NEF

DSC_0079.NEF

DSC_0082.NEF

DSC_0083.NEF

DSC_0100.NEF

DSC_0101.NEF

DSC_0103.NEF

DSC_0104.NEF

FOTOLISTE – Arkeologisk museum i Stavanger

Oppdrag: Myklebust / Alvastein		Forminnets art: bosetningsspor / offerplass		År: 2010	Askeladden ID: 112333, 112418		Aks.nr.: 2010/10	Musnr.: S12603
Fotograf: TGB		Brevjournalnr.: 07/637		FU-saknr:		Flyfotoregnr.:		
AmS ansv: Barbro I. Dahl		Film nr: 15	Digital ☒	Dias ☐	Kommune: Sola	Gård: Myklebust		Datering: Gnr.: 3 Bnr: 1-3, 10, 22, 30, 31, 86
AmS arkivnr	Bildnr	Dato	Retn.mot	Fotograf:	Motiv			
	011	14/08/2010	NV	TGB	Alvastein, område A. struktur 7626 i profil.			
	012	14/08/2010	V	TGB	Alvastein, område A. struktur 7665 i profil.			
	013	14/08/2010	NV	TGB	Alvastein, område A, struktur 7603 i profil.			
	014	14/08/2010	V	TGB	Alvastein, område A, struktur 7590 i profil.			
	015	14/08/2010	Ø	TGB	Alvastein, område A, struktur 15791 i profil.			
	016	14/08/2010	V	TGB	Alvastein, område A, etter fjerning av lag 10 og 11			
	017	14/08/2010	SV	TGB	Alvastein, område A, etter fjerning av lag 10 og 11			
	018	14/08/2010	NV	TGB	Alvastein, område A, etter fjerning av lag 10 og 11			
	019	14/08/2010	V	TGB	Alvastein, område A, etter fjerning av lag 10 og 11			
	020	14/08/2010	V	TGB	Alvastein, område A, etter fjerning av lag 10 og 11. Profil 4.			
	021	14/08/2010	V	TGB	Alvastein, område A, etter fjerning av lag 10 og 11. Profil 4.			
	041	22/08/2010	S	TGB	Alvastein, område E. Struktur 7554 i plan.			
	044	22/08/2010	SV	TGB	Alvastein, område E. Struktur 7554 i profil.			

Alvastein Film 15

DSC_0011.NEF

DSC_0012.NEF

DSC_0013.NEF

DSC_0014.NEF

DSC_0015.NEF

DSC_0016.NEF

DSC_0017.NEF

DSC_0018.NEF

DSC_0019.NEF

DSC_0020.NEF

DSC_0021.NEF

DSC_0041.NEF

DSC_0044.NEF

VEDLEGG 2.

LISTE OVER TEGNINGER

Nr	Struktur	Type tegning	Målestokk
1	Trench 1	Profil	1:10
2	Trench 2	Profil	1:10
3	Profil Område B.	Profil	1:10
4	Profil Lag 10(A/B) 11(A/B)	Profil	1:10
5	14355	Profil	1:10
6	15791	Profil	1:10
7	12502	Profil	1:10
8	7572	Profil	1:10
9	14333	Profil	1:10
10	15821	Profil	1:10
11	7554	Profil	1:10
12	7590, 7603, 7615, 7665, 7678, 15292, 15303.	Profil	1:10
13	Oversikt av plasting av strukturer.	Plan	1:10
14	Detaljerte plan av struktur 15163	Plan	1:10

VEDLEGG 3.

FUNNLISTE

S/nr	F.Nr.	X	Y	KV	KV Nr	Lag	Type (Nr)	Material	Antall	Gram	Tykkelse (mm)	St.Br. (m.m)	St.Lgd. (m.m)	rand	bunn	Dekor	matskorpe	Brent
12603	41	50	202	NV		2	1	Keramikk		11.52								
12603	42	50	202	NØ		2	19	Kvarsitt	1									
12603	43	50	203	NV		2	15	Flint	1									
12603	44	50	203	NØ		2	15	Flint	1									
12603	45	51	194	NØ		5B	22	Flint	1									
12603	45	51	194	NØ		5B	15	Flint	1									
12603	46	51	195	NV		2	19	Kvarsitt	1									
12603	47	51	195	SØ		5	16	Flint	1									
12603	47	51	195	SØ		5	1	Keramikk	1	0.38								
12603	48	51	195	NØ		5	1	Keramikk	5	5.91								
12603	49	51	195	SØ		5B	16	Flint	1									
12603	50	51	195	NV		5B	1	Keramikk	1	1.26								
12603	50	51	195	NV		5B	17	Kvarts	1									
12603	50	51	195	NV		5B	16	Flint	2									
12603	50	51	195	NV		5B	15	Flint	2									
12603	51	51	195	NØ		5B	1	Keramikk	3	2.10								
12603	51	51	195	NØ		5B	22	Flint	1									
12603	51	51	195	NØ		5B	16	Flint	1									
12603	52	51	196	SØ		2	15	Flint	1									
12603	53	51	196	NV		5	1	Keramikk	2	6.91		8	14	25				
	54	51	197	SV		2	11	Kvarsitt	1									
12603	54	51	197	SV		2	1	Keramikk	37	28.87	8	23	22					X
12603	55	51	197	SØ		2	1	Keramikk	47	34.91		5	27	36		Børstet		
12603	56	51	197	SV		5	1	Keramikk	1	0.16								
12603	57	51	197	SØ		5	1	Keramikk	69	44.93		8	35	29				
12603	58	51	198	SV		5	1	Keramikk	1	0.88								
12603	59	51	198	NV		5	23	Bergart	1									
12603	60	51	199	NØ		5	1	Keramikk	4	3.23								
12603	61	51	200	SV		2	21	Bein	1	0.05								
12603	61	51	200	SV		2	15	Flint	1									X
12603	61	51	200	SV		2	12	kvarsitt	1									
12603	61	51	200	SV		2	1	Keramikk	2	2.85								
12603	62	51	200	SØ		2	1	Keramikk	21	38.75		14						
12603	63	51	200	SØ		3	1	Keramikk	34	42.28	min 10			1				1 X
12603	64	51	200	SV		5	18	Kvarts	2									
12603	64	51	200	SV		5	15	Flint	1									
12603	64	51	200	SV		5	1	Keramikk	15	19.03		5						
12603	65	51	200	SØ		5	1	Keramikk	94	120.19		16	31	34	2	2 Børstet		X
12603	66	51	202	SØ		2	20	Flint	1									
12603	66	51	202	SØ		2	24	Bergkristall	1									
12603	67	51	202	NØ		2	9	Sandstein	1									
12603	67	51	202	NØ		2	1	Keramikk	3	0.81								
12603	68	51	202	SV		4	1	Keramikk	9	11.79								
12603	69	51	202	NV		4	15	Flint	1									
12603	69	51	202	NV		4	18	Kvarts	1									
12603	70	51	202	NØ		4	25	Flint	1									
12603	71	51	203	NØ		2	16	Flint	1									
12603	71	51	203	NØ		2	1	Keramikk	1	1.53								
12603	72	51	203	NV		5	15	flint	1									
12603	72	51	203	NV		5	1	Keramikk	1	1.65								
12603	73	51	203	NØ		5	1	Keramikk	1	3.21		7						

S nr	F.NR:	X	Y	KV	KV Nr	Lag	Type (Nr)	Material	Antall	Gram	Tykkelse (mm)	St.Br (m.m)	St.Lgd (m.m)	rand	bunn	Dekor	matskorpe	Brent
12603	190	58	200	SV		3	15	Flint	1									
12603	191	59	200	SV		2	16	Flint	1									
12603	191	59	200	SV		2	19	Kvarsitt	1									
12603	192	53	202	SV		2	1	keramikk	3	2.10								
12603	193	51	196	NØ		2	10	Kvarsitt	1									
12603	194	51	202	NV		5	16	Flint	1									
12603	195	51	201	SØ		2	1	Keramikk	1	10,08								
12603	196	50	201	SV		2	1	Keramikk	1	3,30								
12604	197	49	202	NØ		2	15	flint	1									
12603	198	49	203	NV		2	1	keramikk	6	11,21								
12603	199	51	202	NØ		11	10	Kvarsitt	1									
12603	200	52	203	SV		2	22	flint	1									
1603	201				4	3	15	Flint	1									
1603	201				4	3	18	Kvarts	1									
1603	202				7	4	15	flint	4									X (3)
1603	203				8	3	19	Kvarsitt	1									
1603	204				8	2	5	Flint	1			4	22	62				
1603	205				8	4	16	Flint	1									
1603	206				10	13	31	Keramikk	28	51		8	40	23				5
1603	207				10	14	31	Keramikk	4	5								
1603	208				10	15	15	Flint	1									
1603	209				10	15	29	Lær	1									
1603	210				11	12	17	Kvarts	1									
1603	211				12	12	15	Flint	1									
1603	211				12	12	16	Flint	1									
1603	211				12	12	19	Kvarsitt	1									
1603	212				13	13	31	Keramikk	26	7								
1603	213						25	Flint	1									
1603	214						10	Skifer	1									

V side av alvastein.

V side av alvastein.

VEDLEGG 4.

KATALOG

S12603/1-31 Boplass/depot/offer fra MYKLEBUST (3), SOLA K., ROGALAND:

1) Leirkar (lite beger) av kvarts/keramikk. *Gjenstandsdel:* skår. *Antall fragmenter:* 1030
Tusen og tjueto leirkarskår. Svært fragmenterte. Svart til lys oransje i farge. Grovmagret med kvartsitt. 17 randskår, flat til rund rand (fnr 24, 26, 34, 62, 65, 87, 92, 109, 11, 131, 132, 156, 157). 17 bunnskår, markert fot (fnr 21, 36, 63, 65, 87, 100, 104, 105, 107, 129, 156). Enkelte skår har glattet ut- og innside (fnr 8, 31, 32, 34, 37, 55, 65, 98, 104, 109, 110-115, 125, 127-129, 134, 136, 142, 153, 156, 157). Skårene trolig fra flere ulike kar, der av liten kopp med markert fot og innoverbøyd rand fra SN/E.BRA. *Fnr:* 1-8, 10, 12, 13, 15-21, 23-26, 28-39, 41, 47, 48, 50, 51, 53-58, 60-65, 67, 68, 71-75, 77-84, 86-89, 91, 92, 94, 96-113, 115, 116, 118-122, 124-130, 132-143, 150, 153-158, 160, 163-165, 168, 169, 171-179, 187, 192, 195, 196, 198.

Mål: Stl: 4,0 cm. *Stbr:* 3,6 cm. *Stt:* 1,6 cm.

Vekt: 1508 g.

Datering: SN, E.BRA

2) Leirkar (hankekar), var. R364. *Gjenstandsdel:* skår. *Antall fragmenter:* 1
Leirkarskår med nagledekor. Finmagret, brunt gods med nagledekor (jf. R364). *Fnr:* 18.

Mål: Stl: 2,2 cm. *Stbr:* 4,8 cm. *Stt:* 0,8 cm.

Vekt: 11,51.

Datering: Y.ROM

3) Leirkar (spannformet). *Gjenstandsdel:* skår. *Antall fragmenter:* 16
Seksten skår av spannformet keramikk. Mørkgrå farge, kleberholdig. To fragmenter har kamdekor i form av parallelle bånd (fnr 184, 185). *Fnr:* 183-186, 188,189.

Mål: Stl: 0,9 cm. *Stbr:* 1,6 cm. *Stt:* 0,5 cm.

Vekt: 7,14.

Datering: Y.ROM, FVT

4) Emne (økseplanke) av bergart. *Antall:* 2. *Antall fragmenter:* 2

To økseemner av grønnstein. Muligens vestlandsøkser. *Fnr:* 22.

Mål: Stl: 15,5 cm. *Stbr:* 6,1 cm. *Stt:* 3,1 cm.

5) Kniv av flint.

Kniv av flint. Sideretusj og bruksspor. *Fnr:* 204.

Mål: L: 6,2 cm. *B:* 2,2 cm. *T:* 0,4 cm.

6) Skraper (sideskraper) av flint.

Skraper på et større fragment, muligens et kjernefragment. *Fnr:* 140.

Mål: Stl: 8,5 cm. *Stbr:* 4,5 cm. *Stt:* 2,6 cm.

7) Skraper (skiveskraper) av flint. *Antall:* 3.

Tre skiveskraper av flint. To av dem fragmenterte (fnr. 101 og 107). *Mål: Stl:* 4,0 cm. *Stbr:* 3,6 cm. *Stt:* 0,4 cm.

8) Avslag (m. kantretusj) av flint. Antall: 9.

Ni retusjerte avslag av flint. To mulig bor (fnr 116, 89), to annet avslag muligens fragment av skraper (fnr 122, 166). *Fnr:* 14, 33, 36, 89, 116, 122, 153, 166, 167.

Mål: Stl: 4,7 cm. *Stbr:* 2,9 cm. *Stt:* 0,7 cm.

9) Bryne (trapesoid tverrsnitt) av skifer. Antall fragmenter: 4

Fire brynefragmenter av skifer. Fra minst to bryner, av rød og grønn skifer. *Fnr:* 67, 146, 149, 152.

Mål: Stl: 5,3 cm. *Stbr:* 1,7 cm. *Stt:* 0,9 cm.

10) Slipeplate av skifer. Antall: 2. Antall fragmenter: 3

Tre fragmenter av slipeplater av skifer. Fra minst to slipeplater. *Fnr:* 193, 199 og 214.

Mål: Stl: 24,0 cm. *Stbr:* 19,5 cm. *Stt:* 3,3 cm.

11) Malestein (sirkelformet) av kvartsitt. Antall: 3.

Tre malesteiner av kvartsitt. *Fnr:* 54, 76, 86.

Mål: Stl: 19,0 cm. *Stbr:* 17,0 cm. *Stt:* 4,6 cm.

12) Stein (rund) av kvartsitt, var. kosestein. Antall: 2.

To kosesteiner av kvartsitt. En rund (fnr 90), en oval (fnr 61). *Fnr:* 61, 90.

Mål: Stl: 4,5 cm. *Stbr:* 3,3 cm. *Stt:* 1,4 cm.

13) Pimpstein av pimpstein. Antall fragmenter: 2

Fnr: 8,26.

Mål: Stl: 1,6 cm. *Stbr:* 1,2 cm. *Stt:* 0,5 cm.

14) Tyggis av organisk materiale. Antall fragmenter: 1

Tyggis av organisk materiale, muligens harpiks. Svart organisk materiale, ovalt i formen, med tannmerke på ene siden. *Fnr:* 182.

Mål: L: 2,1 cm. *B:* 1,2 cm. *T:* 0,7 cm.

15) Avslag av flint. Antall fragmenter: 51

Femtien avslag av flint. Ni av dem brente (fnr 61, 87, 117, 144, 197, 202). *Fnr:* 11, 40, 43-45, 50, 52, 61, 64, 69, 72, 76, 87, 93, 95, 109, 114, 117, 122, 124, 130, 131, 144, 145, 148, 149, 156, 159, 161-163, 176, 183, 187, 188, 190, 197, 201, 202, 208, 211.

Mål: Stl: 3,2 cm. *Stbr:* 4,2 cm. *Stt:* 2,0 cm.

16) Bit av flint. Antall fragmenter: 13

Tretten biter av flint. *Fnr:* 28, 47, 49-51, 71, 151, 172, 191, 194, 205, 211.

Mål: Stl: 3,4 cm. *Stbr:* 2,2 cm. *Stt:* 2,0 cm.

17) Avslag av kvarts. Antall fragmenter: 5

Fem avslag av kvarts. *Fnr:* 50, 79, 127, 147, 210.

Mål: Stl: 3,8 cm. *Stbr:* 2,0 cm. *Stt:* 0,9 cm.

18) Bit av kvarts. Antall fragmenter: 7

Sju biter av kvarts. *Fnr:* 9, 25, 36, 64, 69, 119, 201.

Mål: Stl: 2,0 cm. *Stbr:* 1,3 cm. *Stt:* 0,9 cm.

19) Avslag av kvartsitt. Antall fragmenter: 7

Sju avslag av kvartsitt. Varierende kvalitet. *Fnr:* 26, 42, 46, 122, 123, 191, 203, 211.

Mål: Stl: 1,2 cm. *Stbr:* 2,5 cm. *Stt:* 0,4 cm.

20) Kjerne (bipolar). Antall fragmenter: 2

To fragmenter av bipolare kjerner av flint. *Fnr:* 27, 66.

Mål: Stl: 1,8 cm. *Stbr:* 1,6 cm. *Stt:* 0,7 cm.

21) Bein (brent).

22) Splint av flint. Antall fragmenter: 9

Mikroavslag av flint. *Fnr:* 36, 45, 51, 76, 88, 96, 121, 181, 200.

23) Avslag (av slipt gjenstand) av grønnstein. Antall fragmenter: 1

Avslag fra slipt øks av grønnstein. Distalende. *Fnr:* 59.

Mål: Stl: 2,4 cm. *Stbr:* 2,2 cm. *Stt:* 1,5 cm.

24) Avslag (m. kantretusj) av bergkrystall. Antall fragmenter: 1

Retusjert avslag av bergkrystall. *Fnr:* 66.

Mål: Stl: 1,6 cm. *Stbr:* 1,0 cm. *Stt:* 0,6 cm.

25) Flekke av flint. Gjenstandsdel: proximalende. Antall fragmenter: 2

To flekker av flint. Fragmenterte. *Fnr:* 70 og 213.

Mål: Stl: 2,5 cm. *Stbr:* 1,0 cm. *Stt:* 0,4 cm.

26) Skall, var. hasselnøtt. Antall fragmenter: 5

Fem fragmenter av hasselnøttskall. *Brente. Fnr:* 125, 142, 187.

27) Knapp (rundt og flat) av bronse.

Knapp av bronse. Rund og flat med hemme. Muligens ikke gammel. *Fnr:* 125.

Mål: Stl: 1,1 cm. *Tvm:* 1,2 cm.

28) Slaggklump. Antall fragmenter: 2

To biter slagg. Små. Ikke magnetiske. *Fnr:* 170.

29) Organisk materiale.

Lærfragment. Med et hull. Muligens gammel. *Fnr:* 209.

Mål: Stl: 3,6 cm. *Stbr:* 7,0 cm.

30) Hengesmykke av skifer.

Fragment av hengesmykke av skifer. Nedre del av et rektangulært slipte hengesmykke av rød skifer. *Fnr:* 36.

Mål: *L:* 3,0 cm. *B:* 1,2 cm. *T:* 0,7 cm.

31) Leirkar. Gjenstandsdel: skår. Antall fragmenter: 58

Femtiåtte leirkarskår. Svart, svært brent uten dekor. Fem skår med tykk matskorpe (fnr 206).

Fnr: 206, 207, 212.

Mål: Stil: 3,4 cm. *Stbr:* 3,1 cm. *Stt:* 1,2 cm.

Vekt: 70 g.

Funnomstendighet: Arkeologisk utgravning. Arkeologisk utgravning. Funnene ble gjort ved arkeologiske undersøkelser på Myklebust gnr. 3 bnr. 127 i 2010. Området ligger på gården Myklebust på Tananger-halvøya, ved N og Ø siden av en stor flyttblokk (Alvastein). Funnene stammer fra flere lag og strukturer datert til SN/ Y.BRA og FØR.ROM.

Funnet av: Theo Gil.

Referanselitteratur: Ebbesen, K.: 1995 Spätneolitische Schmuckmode.

Rygh, O.: 1885 Norske Oldsager. Cammermeyer.

Kristoffersen, S. og Magnus, B.: 2010 Spannformete kar. Utvikling og variasjon. AmS-Varia 50.

Katalogisert av: Theo Gil.

VEDLEGG 5.

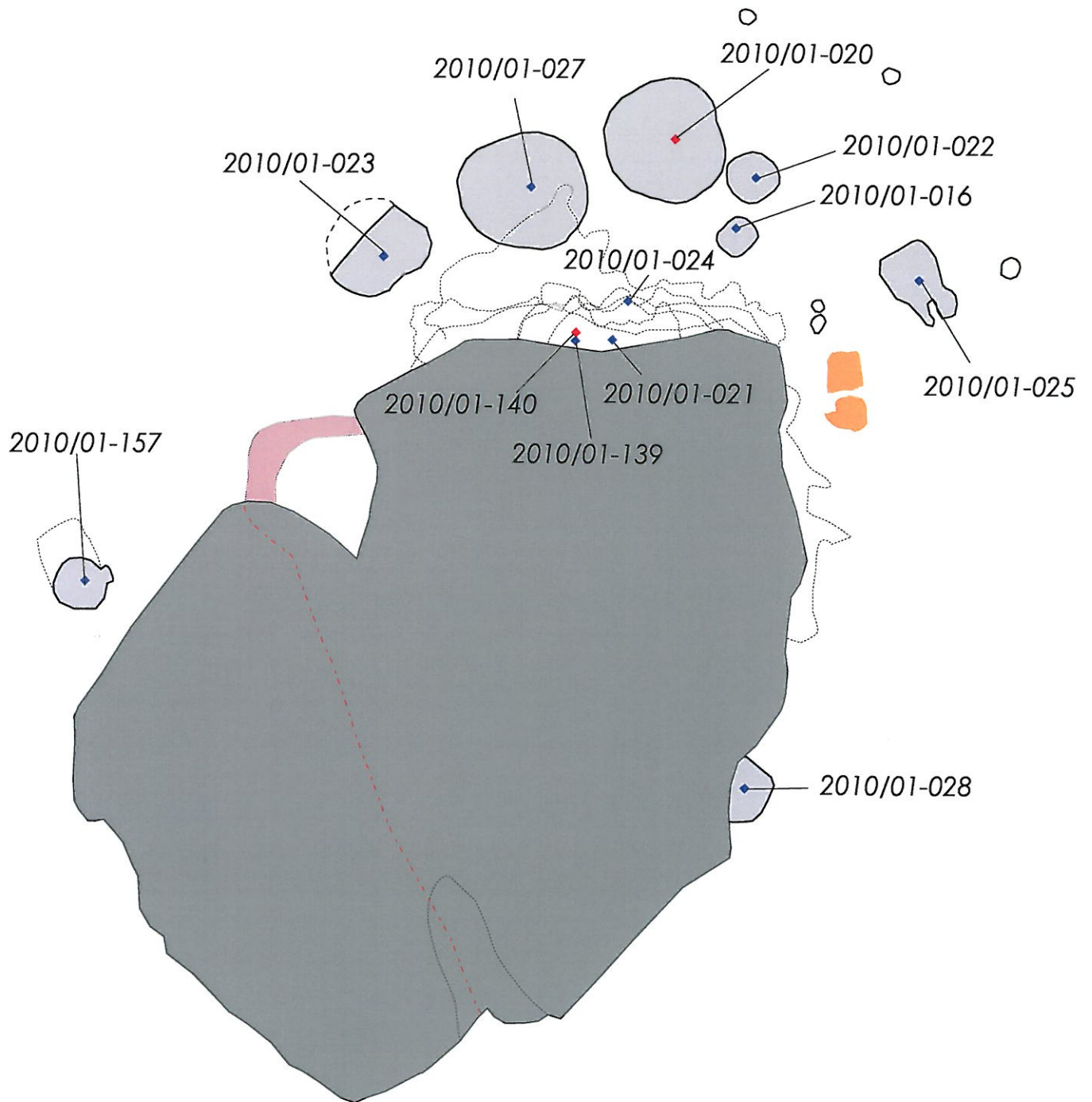
LISTE OVER VITENSKAPELIGE PRØVER

Prøvenummer	Struktur	Type prøve	C14 Resultat	Forventet resultat	Tegning Nr.	Inmåling kode.	Z.
2010/01-016	14333	C14		Before FRJA	Tegning 9	15286	36228
2010/01-020	12502	C14	FRJA		Tegning 7	15287	36.114
2010/01-021	15163 (Lag 4C)	C14 / Makro		SN or later	Ingen tegning	15288	36.237
2010/01-022	7572	C14		Before FRJA	Tegning 8	15289	36.197
2010/01-023	15791	C14		FRJA	Tegning 6	15820	36.159
2010/01-024	Under 15163 (Lag 7/10A)	C14 / Makro		SN or later	Ingen tegning	15830	36.220
2010/01-025	7626	C14		FRJA	Ingen tegning	15313	35.980
2010/01-027	14355	C14		FRJA	Tegning 5	15314	36.128
2010/01-028	15821	C14		?	Tegning 10	15829	35.182
2010/01-139	Under 15163 (lag 10A)	C14 / Makro		SN or later	Tegning 4	23247	36.101
2010/01-140	Under 15163 (lag 11A)	C14 / Makro	SN		Tegning 4	23248	35.998
2010/01-157	7554	C14		?	Ingen tegning	200157	36.000

VEDLEGG 5. kart 11

Lokalisering av prøver

◆ Analysert

VEDLEGG 6.

DATERINSSKJEMAER OG RESULTATER

Lab.ref. T-

Nasjonallaboratoriet for ^{14}C datering
Sem Sælandsv. 5, NTNU-Gløshaugen, 7491 Trondheim
Tlf. 73 59 33 10 Fax 73 59 33 83

Spesifikasjon for prøve for ^{14}C datering
(se rettledning)

1. Oppdragsgiver: Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger
2. Prøvematerialets art: trekull (løvtre, bjørk) Mengde: 0,0890 g
3. Mengdeklassifisering (må angis - se rettledn.): (sett kryss) A: B: C: AMS: X
4. Prøvens merke: 2010/01-27 (2AK 14355 - store ildsteder på rekke NØ for Alvasteinen)
5. Prøven funnet av: Therese Jåtten Tidspunkt: 25.06.2010
6. Funnsted: Myklebust, Sola kommune, Rogaland
7. Greenwich koord. Bredd: Lengde: UTM: 035 392 1212IV
8. Formålet med denne datering og nærmere beskrivelse av funnforhold:

Trekullet er hentet ut fra stort ildsted på NØ-sida av Alvasteinen. 2AI 14355 representerer ildstedet i midten av de tre store på rekke. Ved den store flyttblokka er det påvist spor fra aktiviteter fra alle perioder av forhistorien.

"Sitetype": aktiviteter ved stor flyttblokk "Context": ildsted

9. Beskrivelse av prøvematerialet: ~~brent lyngkvist~~ *brent løvtre / bjørk*
10. Antatt alder, evt. i henhold til tidligere datering:
Tidsperiode: BRA? Alder BP:
11. Prøvens behandling før den ble sendt til laboratoriet: Flotert i ferskvann, tørket, sortert
12. Ønskes evt. restmateriale i retur? Ja
13. Eventuelle andre opplysninger, for eksempel om artsbestemmelse av tre og trekull:
Vedartsbestemmelse av trekull foretatt av J. Amundsen 15.09.2010 (vedlagt)

Dato: 06.10.2010

Underskrift: *Barbra i Dahl*

PROSJEKT

MYKLEBUST

Myklebust gnr. 3, bnr. 1-3, 10, 22, 30, 31, 86, Sola kommune

Aks.nr. 2010 /10 SAK:

Feltsesong: 2010

Arkeologisk museum
i Stavanger

Anleggsnr: 2A 1 14355 Felt: 512603 Hus: _____ Dato: 24.06.10 Sign: TJ

Anleggstype: Stolpehull: , Ildsted: , Kokegrop: , Grav: , Annet: _____

Er det tatt nat.vit. prøve?: Ja: Nei:
prøve nr 27

Form i flaten: Sirkulær , Oval , Kvadratisk , Rektangulær , Annet: _____

Mål i flaten: 170 × 195 cm. Bredder i profil: 193 cm, Dybde i profil: → 8 cm

Nedgravningens SIDER i profil: Loddrett: Skrå: Buet:

Nedgravningens BUNN i profil: Flat: , Skrå: , Rund: , Spiss: , Ujevn:

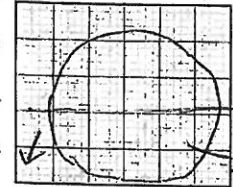
Sammensetning: Humus , Grus , Sand , Stein , Leire , Brent leire , Trekull , Brent stein

Div: Skoningstein: , Stolpeavtrykk: , Bein: , Oker: , Keramikk: , Andre funn: - Fnr: _____

Beskrivelse/ Merknad:

① og mørk brun/grå sand/silt② kullag36 liter stein. Sæddet 6 bøtter m. jordmasse.profil B film 7 bilde 78, plan film 7 bilde 72

Snittretning (skisse)

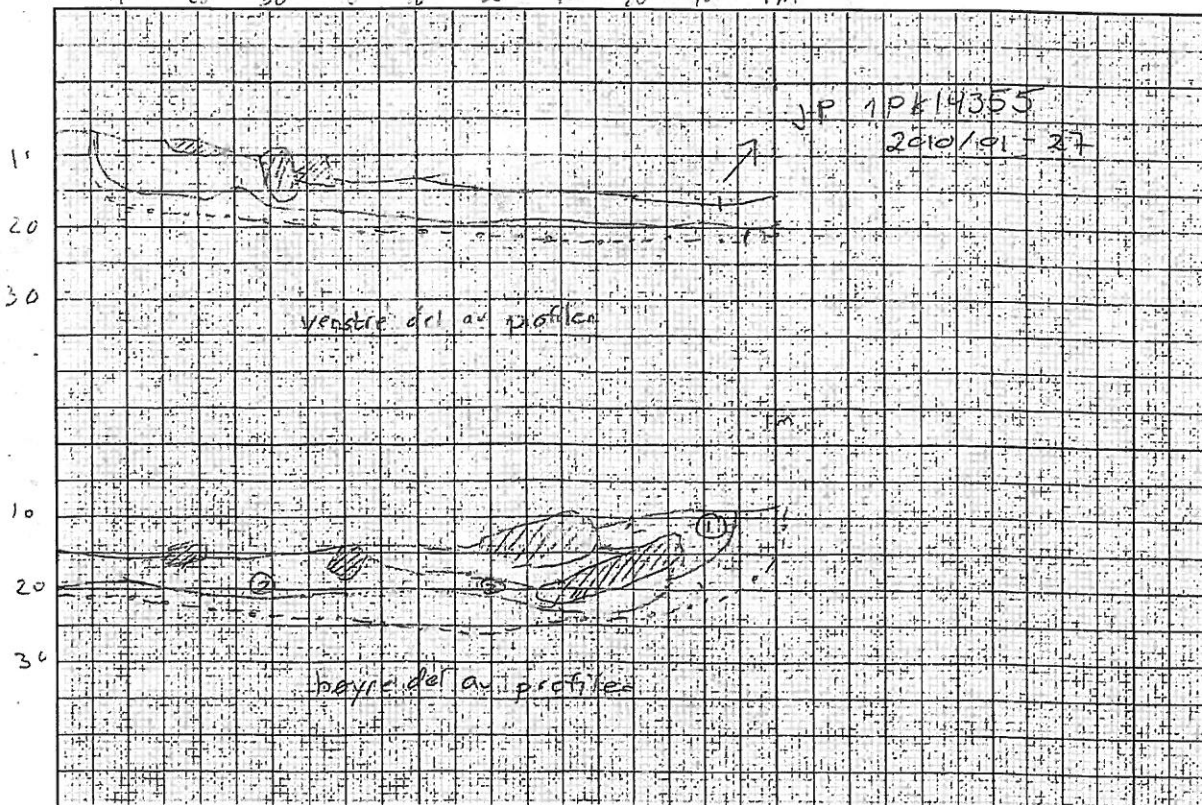

HUSK NORDPIL!

fjernet
masse

TEGNING: Målestokk 1:10

0 10 20 30 40 50 cm
0 10 20 30 40 50 1m

Lab.ref. T-

Nasjonallaboratoriet for ^{14}C datering
Sem Sælandsv. 5, NTNU-Gløshaugen, 7491 Trondheim
Tlf. 73 59 33 10 Fax 73 59 33 83

Spesifikasjon for prøve for ^{14}C datering
(se rettledning)

1. Oppdragsgiver: Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger
2. Prøvematerialets art: trekull (løvtre, selje/osp) Mengde: 0,0798 g
3. Mengdeklassifisering (må angis - se rettledn.): (sett kryss) A: B: C: AMS: X
4. Prøvens merke: 2010/01-140 (kullinse i bunnen av mødding inntil Alvasteinen)
5. Prøven funnet av: Theo Gil Bell Tidspunkt: 15.08.2010
6. Funnsted: Myklebust, Sola kommune, Rogaland
7. Greenwich koord. Bredde: Lengde: UTM: 035 392 1212IV
8. Formålet med denne datering og nærmere beskrivelse av funnforhold:

Trekullet er hentet ut fra ei tydelig trekullinse i bunnen av mødding på NØ-sida av stor flyttblokk (Alvasteinen). Datering kan by på ei bakre tidsfesting av overliggende horisonter.

"Sitetype": aktiviteter ved stor flyttblokk "Context": mødding
9. Beskrivelse av prøvematerialet: brente biter av selje/osp
10. Antatt alder, evt. i henhold til tidligere datering:

Tidsperiode: STA ? Alder BP:
11. Prøvens behandling før den ble sendt til laboratoriet: Flotert i ferskvann, tørket, sortert
12. Ønskes evt. restmateriale i retur? Ja
13. Eventuelle andre opplysninger, for eksempel om artsbestemmelse av tre og trekull:
Vedartsbestemmelse av trekull foretatt av J. Amundsen 15.09.2010 (vedlagt)

Dato: 06.10.2010

Underskrift:

PROSJEKT

MYKLEBUST

Myklebust gnr. 3, bnr. 1-3, 10, 22, 30, 31, 86, Sola kommune

Aks.nr. 2010/10 SAK:

Feltsesong: 2010

Arkeologisk museum
i Stavanger

Anleggsnr: midden Alvstein Felt: Alvstein Hus: Dato: 15/8 Sign: TGB

Anleggstype: Stolpehull: , Ildsted: , Kokegrop: , Grav: , Annet: midden (layers below)
Er det tatt nat.vit. prøve?: Ja: Nei:

Form i flaten: Sirkulær , Oval , Kvadratisk , Rektangulær , Annet:

Mål i flaten: 1m x 1-3m cm. Bredd i profil: 1m cm, Dybde i profil: max 20 cm

Nedgravningens SIDER i profil: Loddrett: Skrå: Buet:

Nedgravningens BUNN i profil: Flat: , Skrå: , Rund: , Spiss: , Ujevn:

Sammensetning: Humus , Grus , Sand , Stein , Leire , Brent leire , Trekull , Brent stein

Div: Skoningstein: , Stolpeavtrykk: , Bein: , Oker: , Keramikk: , Andre funn: - Fnr:

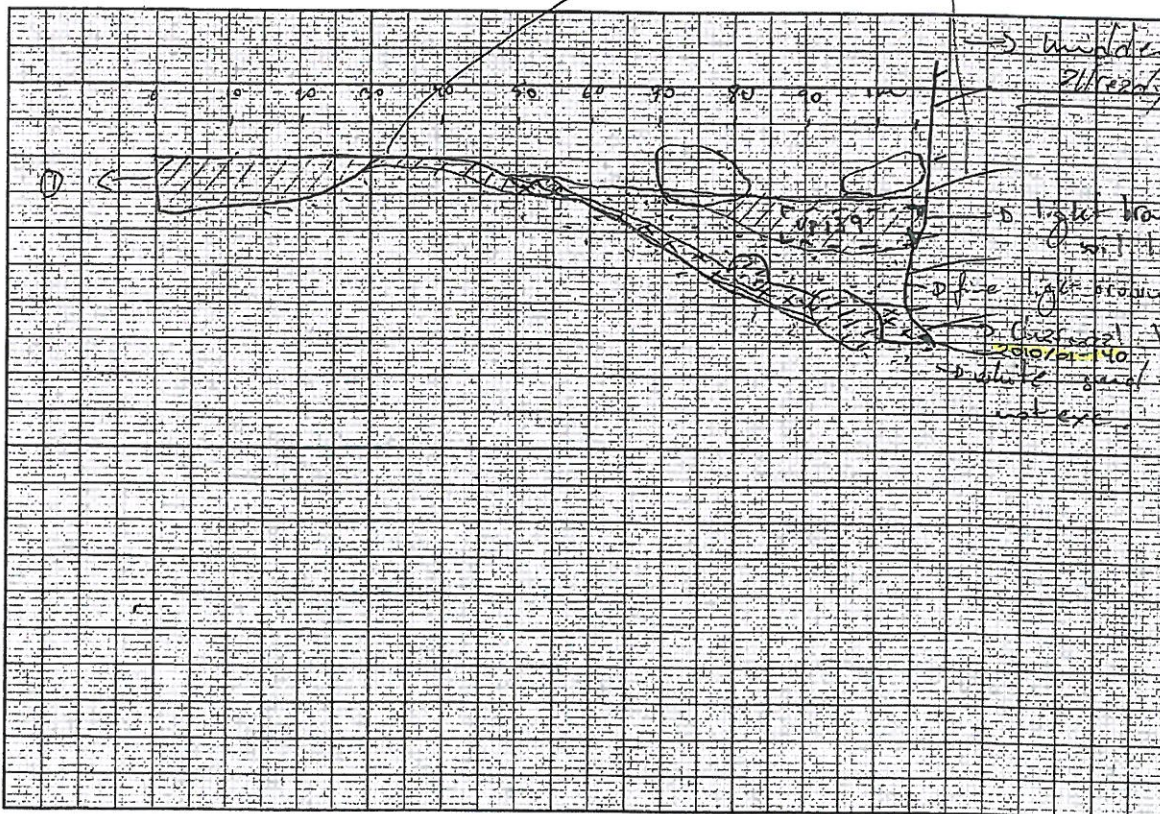
Beskrivelse/ Merknad: profil tegning location of samples
139-140

Snittretning (skisse)

HUSK NORDPIL!

TEGNING: Målestokk 1:10 0 10 20 30 40 50 cm

Nasjonallaboratoriet for ^{14}C datering
Sem Sælandsv. 5, NTNU-Gløshaugen, 7491 Trondheim
Tlf. 73 59 33 10 Fax 73 59 33 83

Spesifikasjon for prøve for ^{14}C datering
(se rettleiding)

1. Oppdragsgiver: Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger
2. Prøvematerialets art: korn uspesifisert, trolig bygg Mengde: 0,0096 g
3. Prøvens merke: 2010/01-139 (Alvasteinen; like over kullinsa, under steinpakning)
4. Prøven funnet av: Theo Gil Bell Tidspunkt: 15.08.2010
5. Funnsted: Myklebust, Sola kommune, Rogaland
6. Greenwich koord. (må oppgis): Bredde: Lengde: UTM: 035 392 1212IV
7. Formålet med denne datering og nærmere beskrivelse av funnforhold:
Prøven ble tatt ut fra profil under steinpakningen på nordsida av Alvasteinen. Tatt ut fra
brunt, humusholdig lag like over kullinsa i bunnen (datert BC2200-2045 (TRa-1688)
"Sitetype": bosettingsområde (SN-Y.JA) "Context": stor flyttblokk
8. Beskrivelse av prøvematerialet: brent korn av bygg
9. Antatt alder, evt. I henhold til tidligere datering:
Tidsperiode: SN/ynge enn SN Alder BP:
10. Prøvens behandling før den ble sendt til laboratoriet: Flotert i ferskvann, tørket, sortert
11. Ønskes evt. restmateriale i retur? Ja
12. Eventuelle andre opplysninger, for eksempel om artsbestemmelse av tre og trekull:
Identifisering av makrofossilt materiale utført av Paula Utigard Sandvik

Dato: 24.01.2012

Underskrift: *Barbra L. Dahle*

Location of sample 139.

Within 2A 23223. Dark ^{brown} humus-like sand layer under the stone cairn. (layer 10) ?

Note:

Sample 140 (below) is dated to BC 2200-204.

Ref: TR2 - 1688.

Universitetet i Stavanger
Arkeologisk museum
v/Barbro I. Dahl
4036 StavangerARKEOLOGISK MUSEUM
UNIVERSITETET I STAVANGER

17 DES. 2010

J.nr. 07/10637-31
Ark 733 Beh. av MHØ

BETALT OPPDRAG - PROSJEKT 90116 MYKLEBUST II

Vedlagt oversendes rapport for ^{14}C datering av 12 trekullprøver fra Sola, registrert ved laboratoriet under DF 4407. ^{14}C innholdet i prøvene er målt med akselerator i Uppsala.

$\delta^{13}\text{C}$ -verdier merket med * er ikke målt, men antatte verdier.

Restmateriale returneres separat. For prøve TRa-1687 er alt materiale benyttet.

Faktura vil bli oversendt fra Regnskapsseksjonen, NTNU.

Vennlig hilsen

Steinar Gulliksen

Rapport

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: datlab@vm.ntnu.no http://www.ntnu.no	Nasjonallaboratoriet for ^{14}C datering	+47 73 59 33 10 Telefaks +47 73 59 33 83	Anne-Marit Berge Tlf: +47 73 59 33 04

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU – Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7491 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Dahl, Barbro I.
Universitetet i Stavanger
Arkeologisk museum, 4036 Stavanger

DF-4407

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	¹⁴ C alder før nåtid	Kalibrert alder	δ ¹³ C ‰
TRa-1679	2010/01-2 (fra kokegrop 5642, Felt 6), Myklebust Sola, Rogaland	Trekull Or		3050 ± 50	BC1390-1220	-26.1*
TRa-1680	2010/01-27 (2AK 14355 store ildsteder på rekke NØ for Alvasteinen) Myklebust, Sola Rogaland	Trekull Bjørk		2305 ± 35	BC395-370	-25.5
TRa-1681	2010/01-47 (fra 2AS 2787 -takbærende hus V) Myklebust, Sola Rogaland	Trekull Osp		1680 ± 45	AD340-420	-26.1*
TRa-1682	2010/01-59 (fra 2AS 2082 -takbærende hus IV) Myklebust, Sola Rogaland	Trekull Bjørk		1850 ± 40	AD125-235	-26.1
TRa-1683	2010/01-61 (fra 2AS 8457 -takbærende hus III) Myklebust, Sola Rogaland	Trekull Bjørk, or		2775 ± 45	BC980-845	-26.3
TRa-1684	2010/01-72 (fra 2AK 18698 hus II) Myklebust, Sola Rogaland	Trekull Bjørk		1760 ± 40	AD240-345	-26.1*

Dato: 14 DEC 2010

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Helene Svarva
Helene Svarva

Steinar Gulliksen
Steinar Gulliksen

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU – Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7491 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

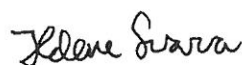
Oppdragsgiver: Dahl, Barbro I.
Universitetet i Stavanger
Arkeologisk museum, 4036 Stavanger

DF-4407

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	¹⁴ C alder før nåtid	Kalibrert alder	δ ¹³ C ‰
TRa-1685	2010/01-90(fra 2AS 5958 takbærende hus VI) Myklebust, Sola Rogaland	Trekull Løvtre		1820 ± 45	AD140-310	-26.1*
TRa-1686	2010/01-115 (fra 2AI 16611-sentralildsted Hus I) Myklebust, Sola Rogaland	Trekull Selje/osp		1655 ± 35	AD385-430	-25.5
TRa-1687	2010/01-118 (fra 2AI 16637-sentralildsted Hus I) Myklebust, Sola Rogaland	Trekull Løvtre		1745 ± 45	AD245-380	-26.1*
TRa-1688	2010/01-140 (Kullinse i bunnen av mødding inntil Alvasteinen) Myklebust Sola, Rogaland	Trekull Selje/osp		3760 ± 40	BC2200-2045	-24.4
TRa-1689	2010/01-153 (ildsted med hellelagt bunn Hus II) Myklebust Sola, Rogaland	Trekull Bjørk		1770 ± 40	AD230-335	-26.1*
TRa-1690	2010/01-154 (fra 2AI 11118-stort ildsted N i Hus II), Myklebust Sola, Rogaland	Trekull Or		1690 ± 35	AD270-415	-27.9

Dato: 14 DEC 2010

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Helene Svarva

Steinar Gulliksen

FORKLARING TIL DATERINGSRAPPORTEN

Med prøvens ^{14}C alder forstås den tid som er medgått siden opptaket av biogent kullstoff opphørte. (Nåtid er satt til AD 1950). Den angitte feilgrense representerer et standardavvik slik som det defineres i statistikken, og dette innebærer at det vil være ca. 68% sannsynlighet for at prøvens alder faller innenfor denne feilgrense. Det oppførte standardavvik inkluderer usikkerhet i bestemmelsen av prøvens ^{14}C innhold og usikkerhet ved korreksjon for isotopisk fraksjonering. Halveringstiden for ^{14}C er forutsatt 5570 år.

Kalibrert alder finnes ved sammenlikning med målinger av ^{14}C aktivitet i årringdaterte treringer. Korrekt historisk alder vil med 68% sannsynlighet ligge i det oppgitte intervall, men på grunn av uregelmessigheter i kalibreringskurven er det uklart hvilken del av intervallet som er mest sannsynlig. Mer detaljerte opplysninger om dette kan fås ved henvendelse til laboratoriet. Det er benyttet et kalibreringsprogram utarbeidet ved University of Washington, Seattle (Stuiver & Reimer, 1987).

Ved kalibrering av torv, gytje og sedimentprøver er det antatt et tidsspenn på 100 år for dannelsen av materialet.

For marine prøver inkluderer dateringsresultatet korreksjon for reservoireffekt (havvannets tilsynelatende alder). Denne utgjør 440 år for ^{14}C alder, mens korreksjonen for kalibrert alder er avhengig av hvor prøven er funnet (Sør-Norge, Nord-Norge, Svalbard etc.).

Den oppgitte $\delta^{13}\text{C}$ verdi er anvendt for korreksjon av prøvens aktivitet for isotopisk fraksjonering til -25,0 o/oo relativt PDB.

Når flere fraksjoner av samme materiale er datert, betegnes disse med A, B osv. For gytje/sedimenter er alltid A den lutløselige del og B den uløselige. For skjell regnes fraksjonene utenfra, dvs. A er den fraksjon som først frigjøres ved etsing med syre.

KJEMISK FORBEHANDLING

Trekull, tre og torv

Prøven ble behandlet med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne mulig innhold av humussyrer. Videre ble den behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for fjerning av karbonater.

Gytje/sedimenter

A. Lutløselig fraksjon

Prøven ble ekstrahert med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (10g/100ml) og utfelt med saltsyre. Uløst del sentrifugert ut før utfelling.

B. Lutløselig fraksjon

Uløst del ble behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for å fjerne mulig innhold av karbonater.

Skjell

Det ytterste laget av skjellene ble etset bort med fortynnet saltsyre for å fjerne belegg med mulig innhold av yngre karbon.

Bein

Uorganisk fraksjon fjernet ved behandling med fortynnet saltsyre (25ml/100ml) under vakuum. Deretter behandlet med kald natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne humussyrer. Kollagenet ekstrahert med varmt destillert vann med pH \approx 3 (justert med saltsyre), og inndampet til tørrhet.

FORKLARING TIL DATERINGSRAPPORTEN

Med prøvens ^{14}C alder forstås den tid som er medgått siden opptaket av biogent kullstoff opphørte. (Nåtid er satt til AD 1950). Den angitte feilgrense representerer et standardavvik slik som det defineres i statistikken, og dette innebærer at det vil være ca. 68% sannsynlighet for at prøvens alder faller innenfor denne feilgrense. Det oppførte standardavvik inkluderer usikkerhet i bestemmelsen av prøvens ^{14}C innhold og usikkerhet ved korreksjon for isotopisk fraksjonering. Halveringstiden for ^{14}C er forutsatt 5570 år.

Kalibrert alder finnes ved sammenlikning med målinger av ^{14}C aktivitet i årringdaterte treer. Korrekt historisk alder vil med 68% sannsynlighet ligge i det oppgitte intervall, men på grunn av uregelmessigheter i kalibreringskurven er det uklart hvilken del av intervallet som er mest sannsynlig. Mer detaljerte opplysninger om dette kan fås ved henvendelse til laboratoriet. Det er benyttet et kalibreringsprogram utarbeidet ved University of Washington, Seattle (Stuiver & Reimer, 1987).

Ved kalibrering av torv, gytje og sedimentprøver er det antatt et tidsspenn på 100 år for dannelsen av materialet.

For marine prøver inkluderer dateringsresultatet korreksjon for reservoireffekt (havvannets tilsynelatende alder). Denne utgjør 440 år for ^{14}C alder, mens korreksjonen for kalibrert alder er avhengig av hvor prøven er funnet (Sør-Norge, Nord-Norge, Svalbard etc.).

Den oppgitte $\delta^{13}\text{C}$ verdi er anvendt for korreksjon av prøvens aktivitet for isotopisk fraksjonering til -25,0 o/oo relativt PDB.

Når flere fraksjoner av samme materiale er datert, betegnes disse med A, B osv. For gytje/sedimenter er alltid A den lutløselige del og B den uløselige. For skjell regnes fraksjonene utenfra, dvs. A er den fraksjon som først frigjøres ved etsing med syre.

KJEMISK FORBEHANDLING

Trekull, tre og torv

Prøven ble behandlet med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne mulig innhold av humussyrer. Videre ble den behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for fjerning av karbonater.

Gytje/sedimenter

A. Lutløselig fraksjon

Prøven ble ekstrahert med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (10g/100ml) og utfelt med saltsyre. Uløst del sentrifugert ut før utfelling.

B. Lutuløselig fraksjon

Uløst del ble behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for å fjerne mulig innhold av karbonater.

Skjell

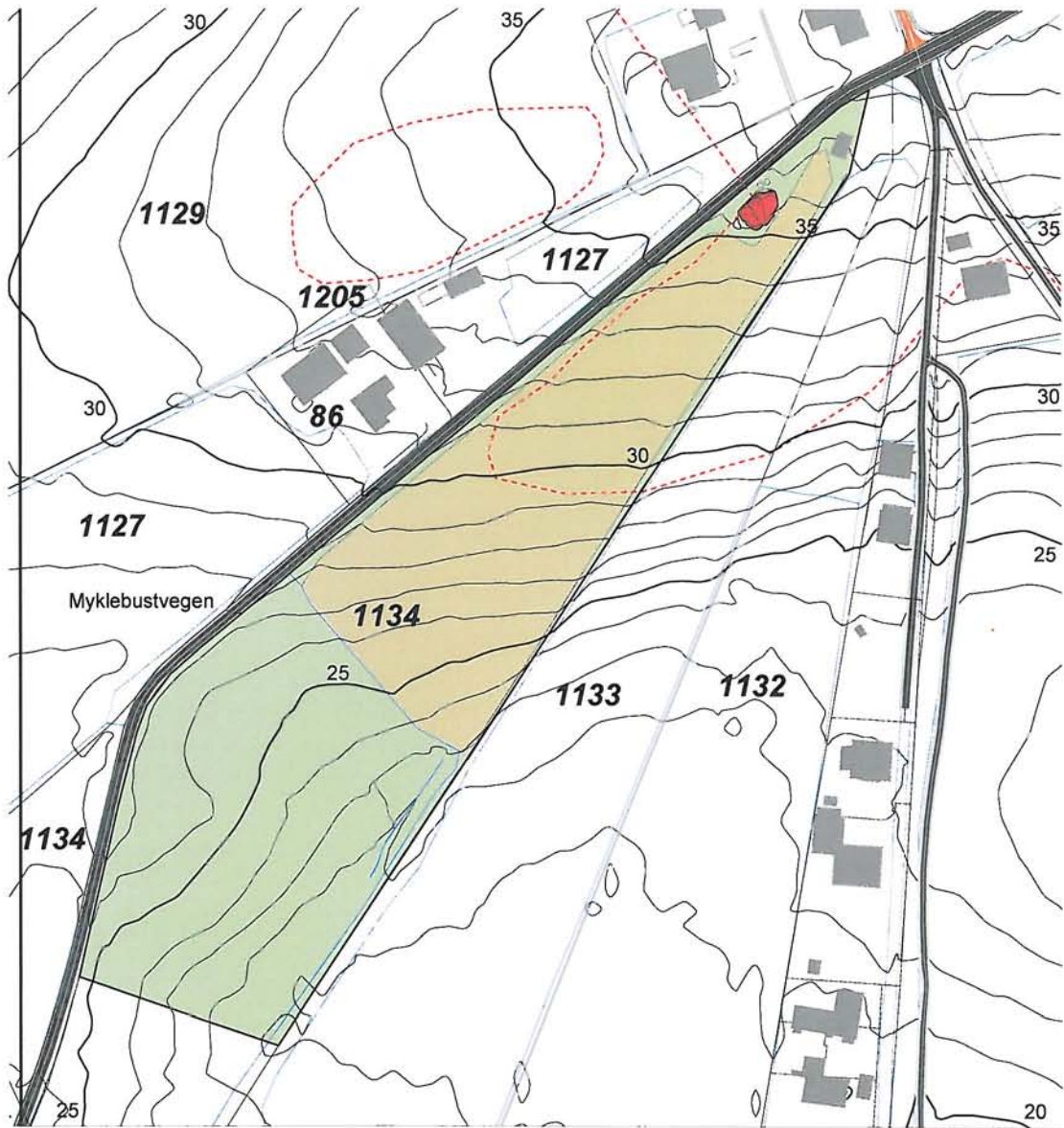
Det ytterste laget av skjellene ble etset bort med fortynnet saltsyre for å fjerne belegg med mulig innhold av yngre karbon.

Bein

Uorganisk fraksjon fjernet ved behandling med fortynnet saltsyre (25ml/100ml) under vakuum. Deretter behandlet med kald natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne humussyrer. Kollagenet ekstrahert med varmt destillert vann med pH=3 (justert med saltsyre), og inndampet til tørrhet.

VEDLEGG 7.

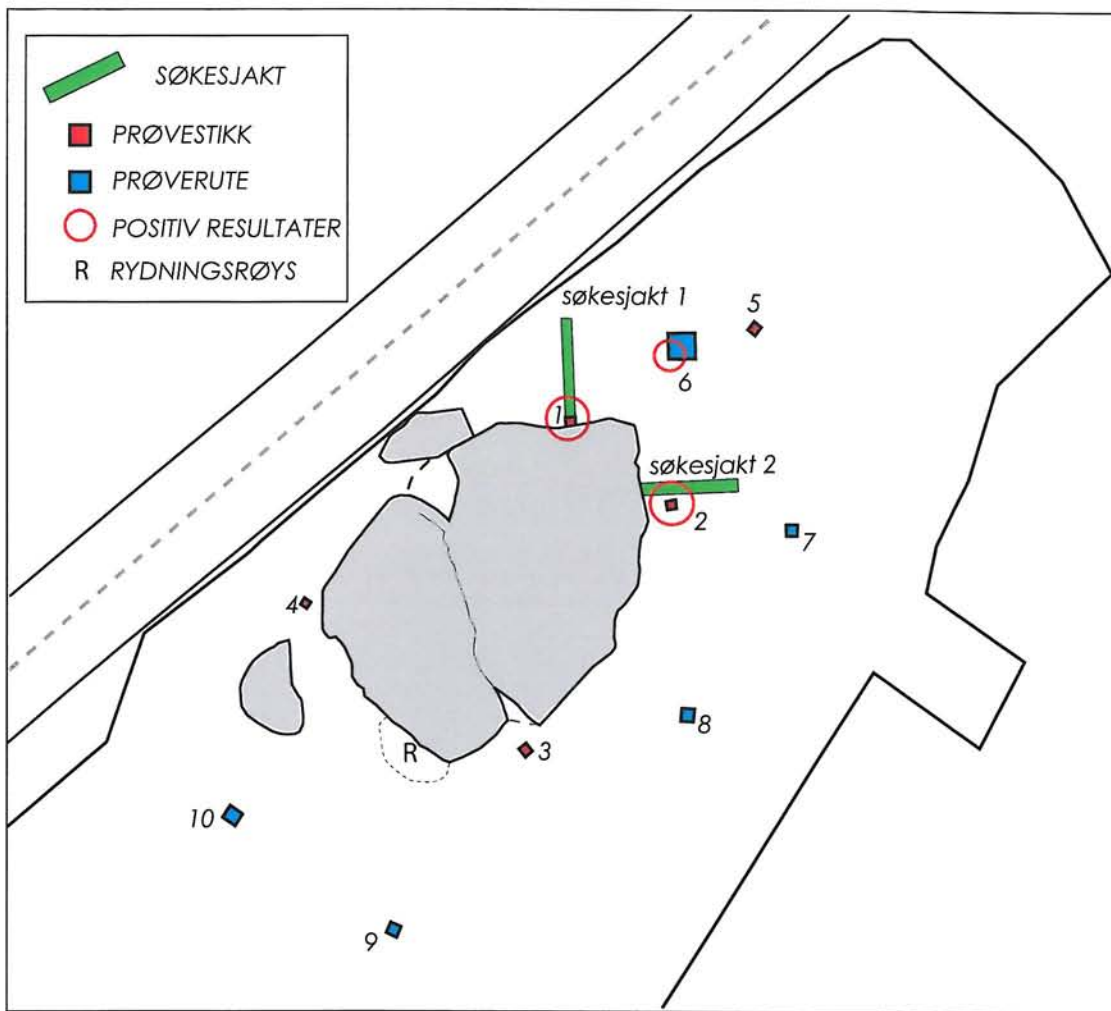
OVERSIKTSKART OVER OMRÅDET

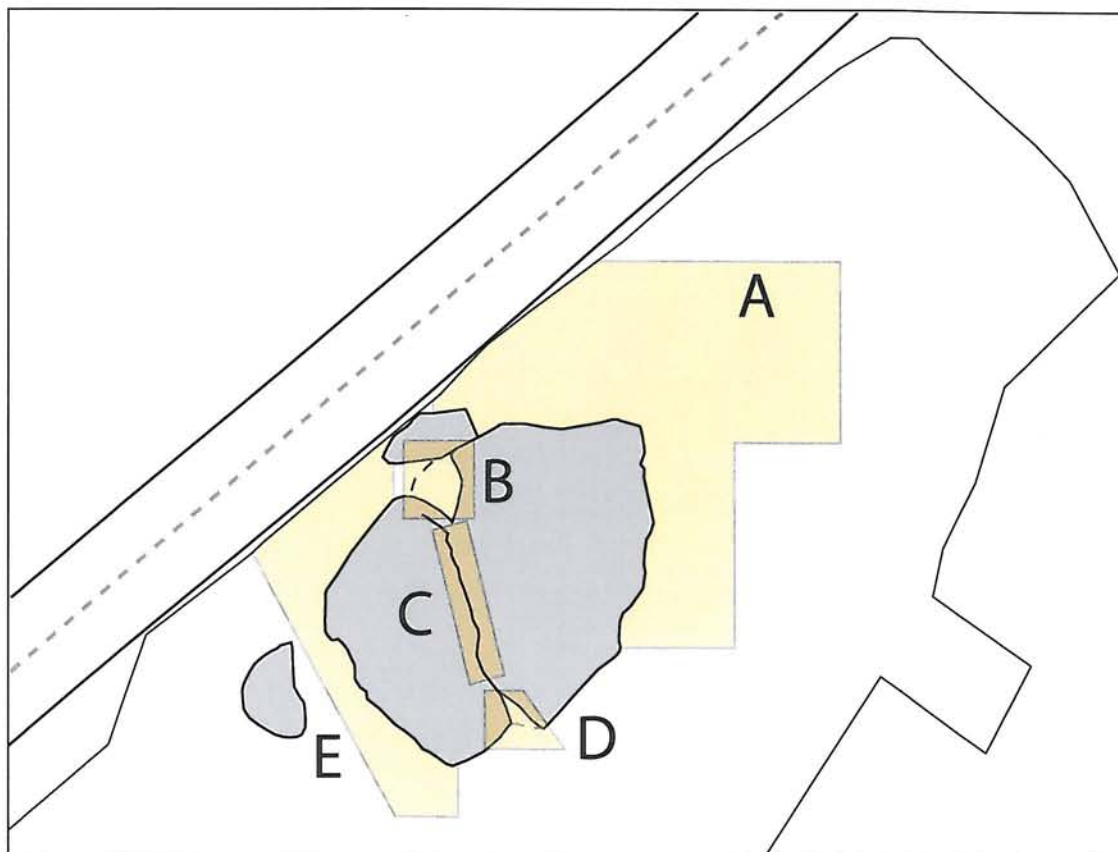
VEDLEGG 8.

DETALJKART OVER LOKALITET

1. Detaljkart 1. *Prøvesjakter, prøvestikker og prøveruter.*
2. Detaljkart 2. *Oversikt over benevning av områder.*
3. Detaljkart 3. *Utgravd areal for lag 2 / Lag 5*
4. Detaljkart 3. *Utgravd areal for lag 4 (A-E) / Lag 7 / Lag 10 (A-B) / Lag 11 (A-B).*
5. Detaljkart4. *Lokalisering av strukturer / profiler*

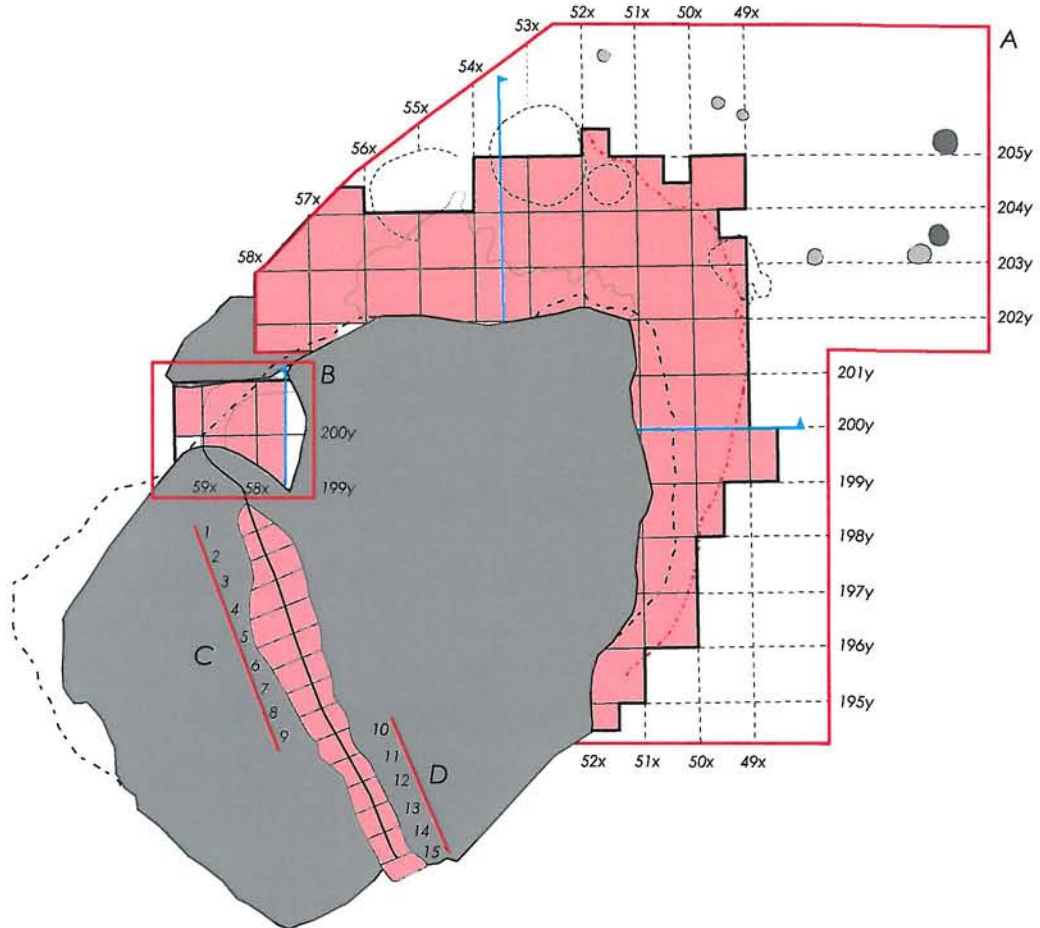

DETALJKART A. Prøvesjakter, prøvestikk og prøveruter.

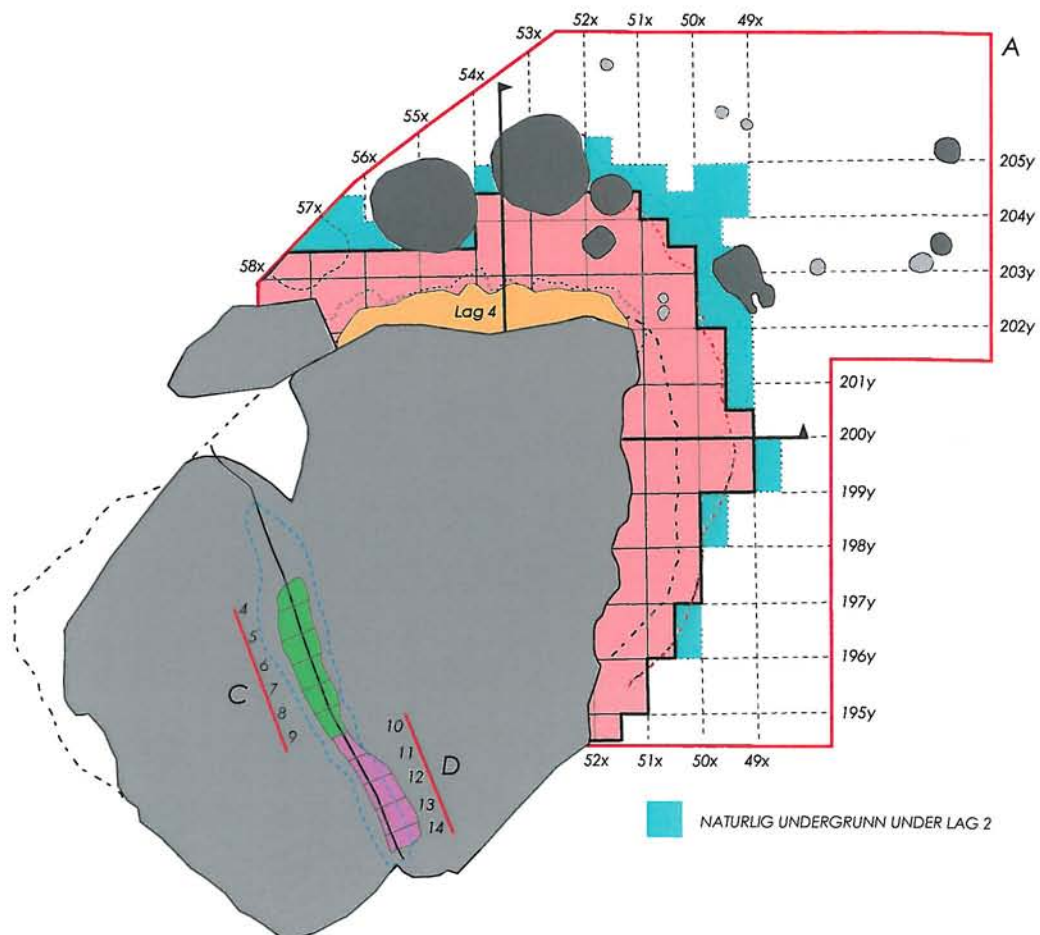

DETALJKART B. Oversikt over benevning av områder.

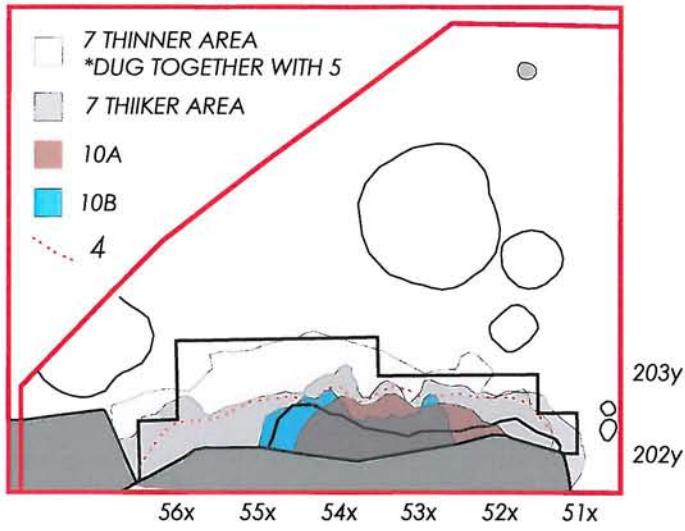
VEDLEGG 8. (C)

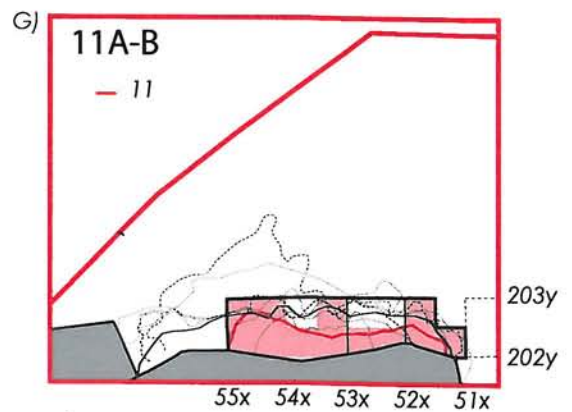
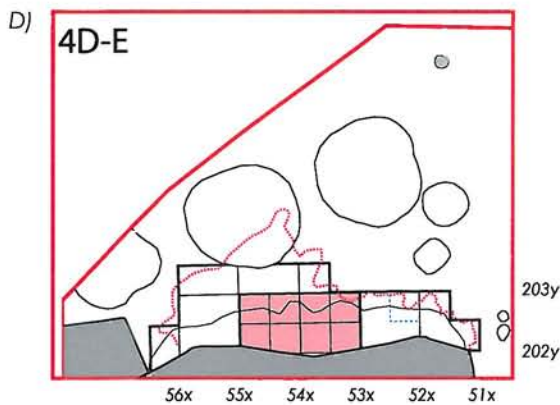
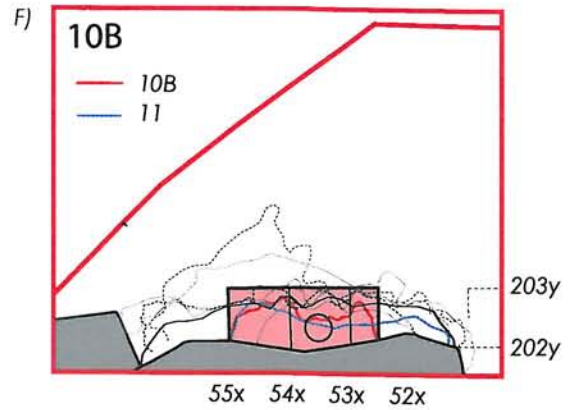
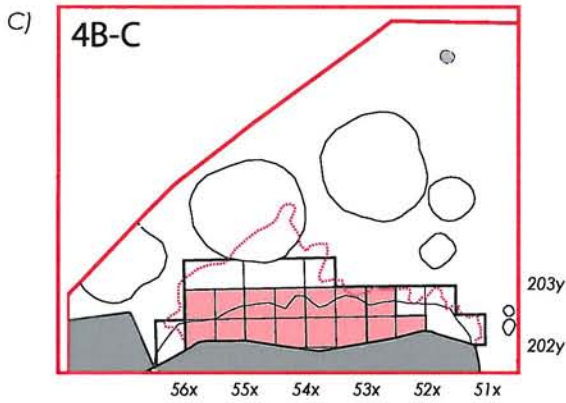
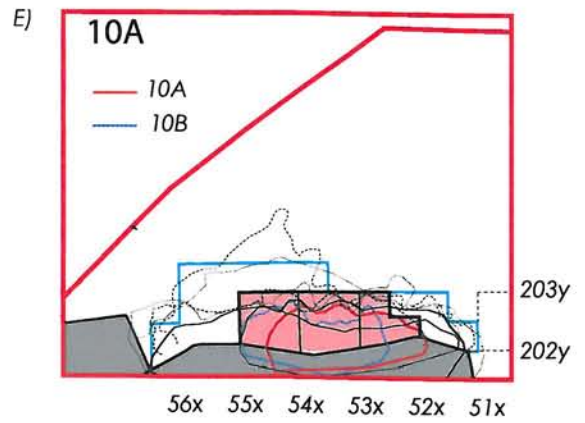
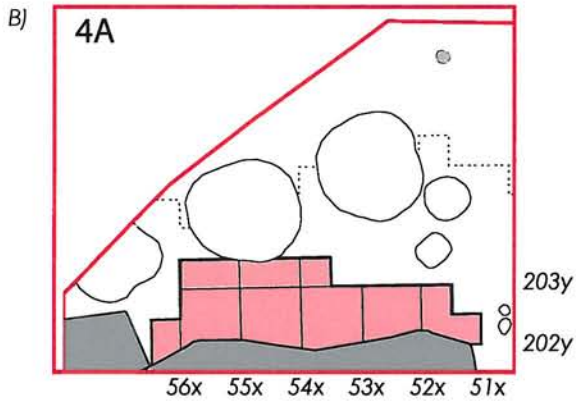
Utgravd Areal for lag 2 (Område A - D)

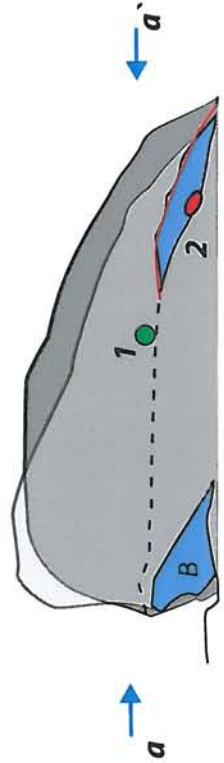
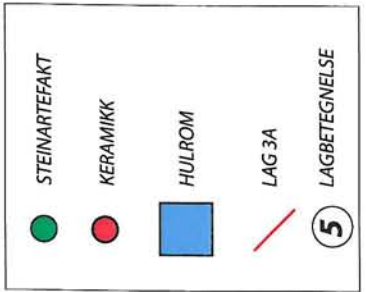
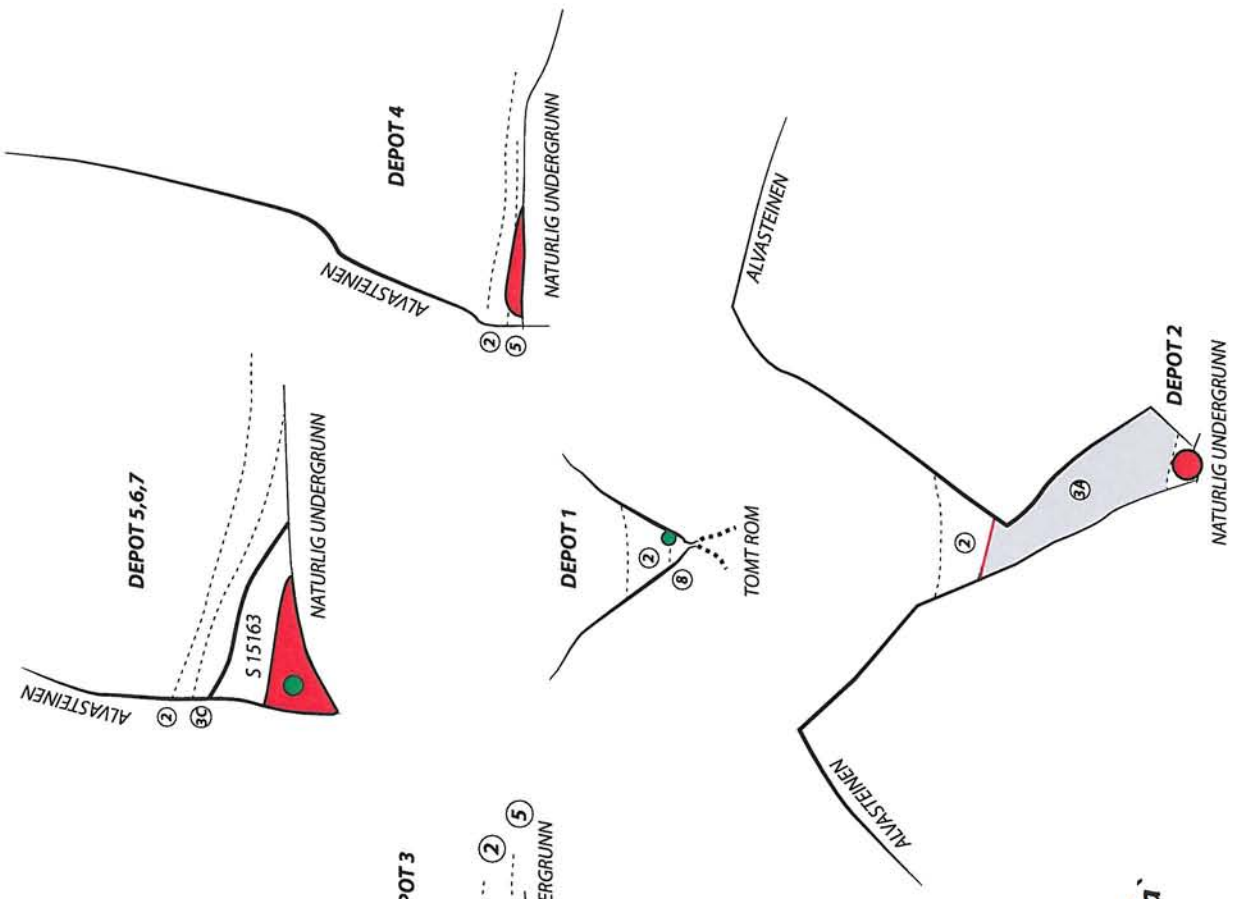
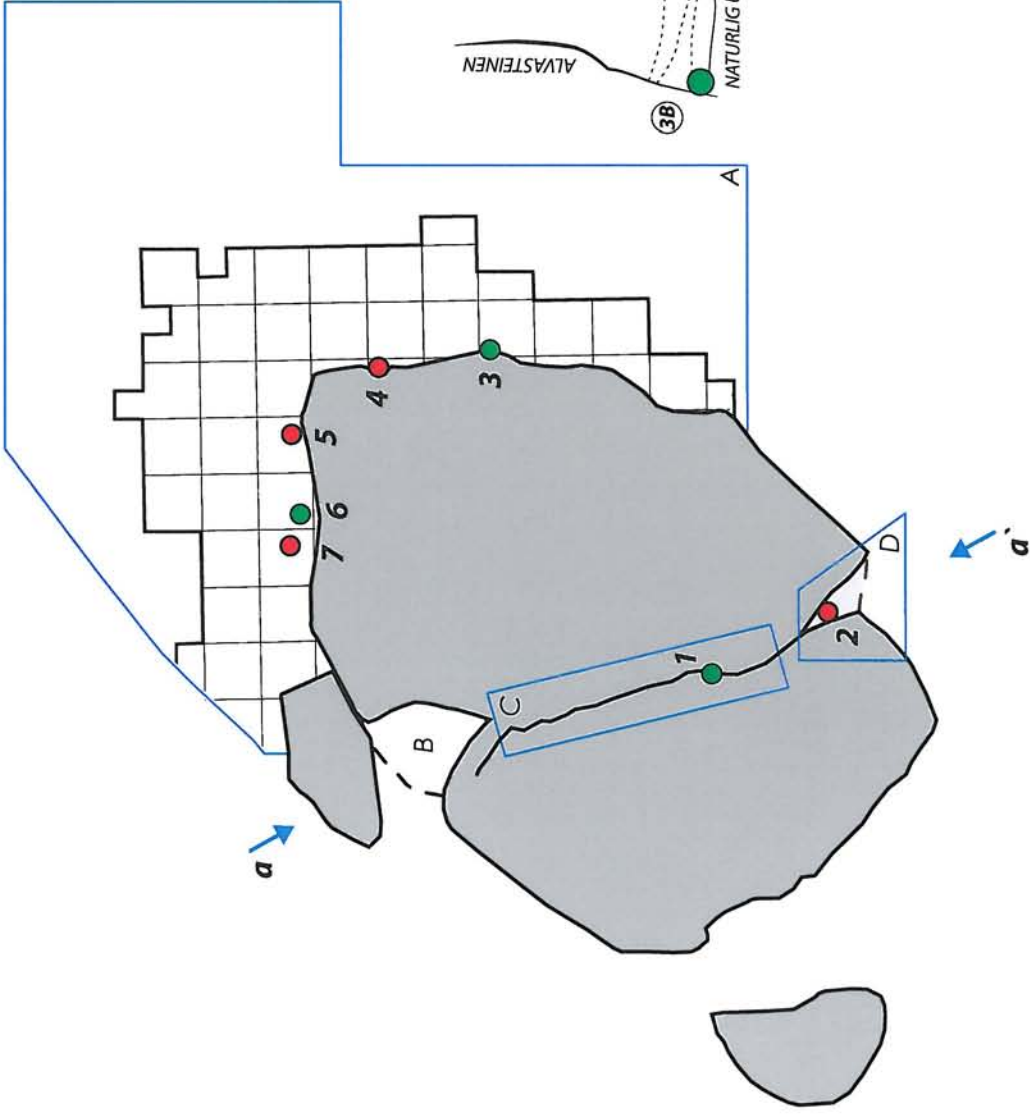
Utgravd areal for lag 5 (Område A), lag 8 (område C) og lag 3A-9 (område D)

Utgravd areal for lag 4 (A-E) / Lag 10 (A-B) / Lag 11 (A-B).

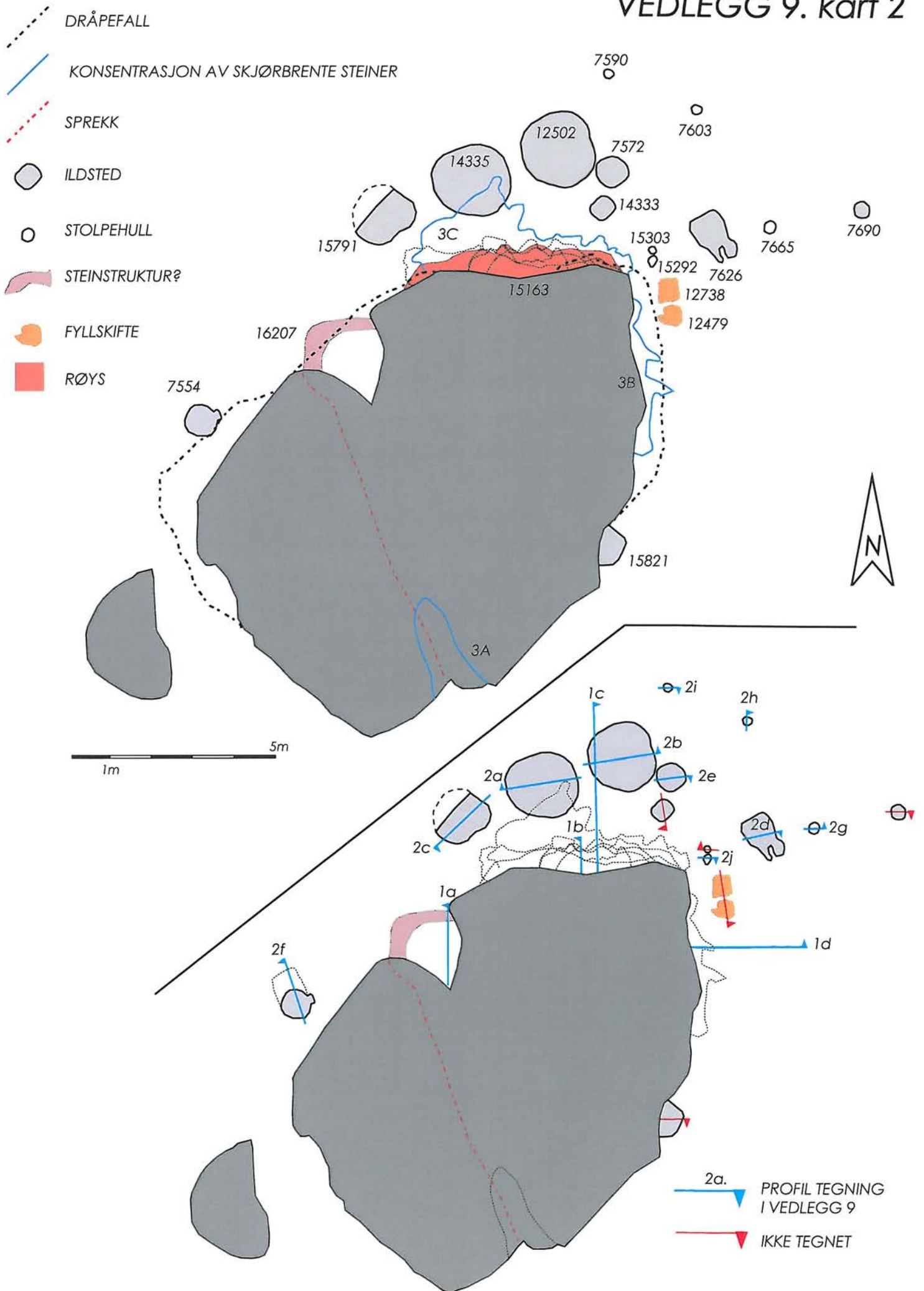

VEDLEGG 8 DETALJKARTE
 SKISSE AV FUNNFORHOLD OFFER / DEPOT 1-7

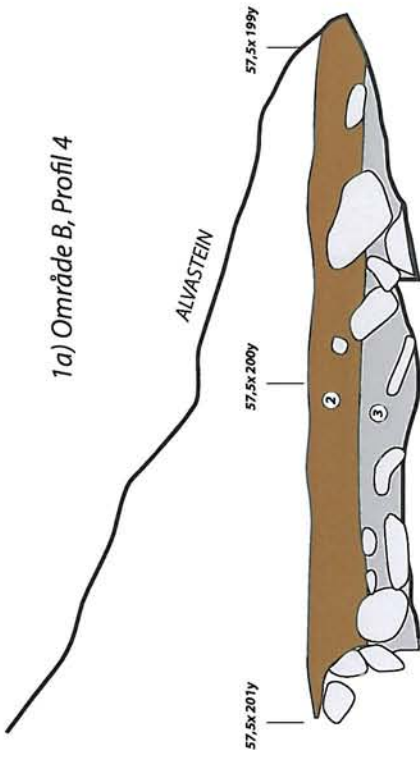

VEDLEGG 9. PLAN OG PROFILTEGNINGER AV UTVALGTE STRUKTURER

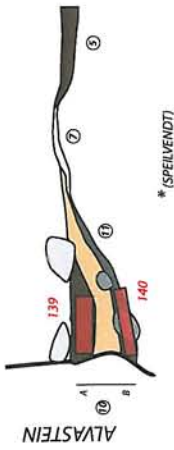
VEDLEGG 9. kart 2

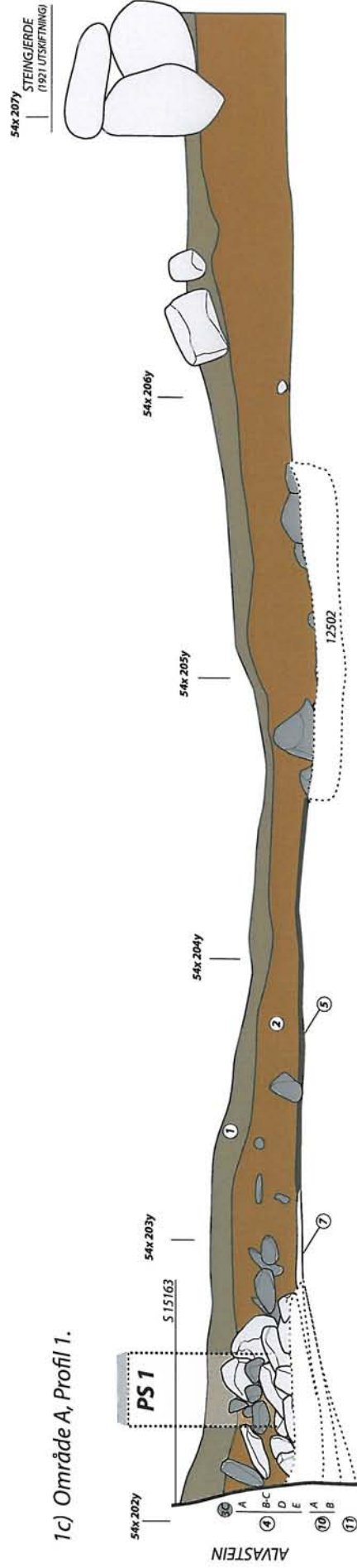
1a) Område B, Profil 4

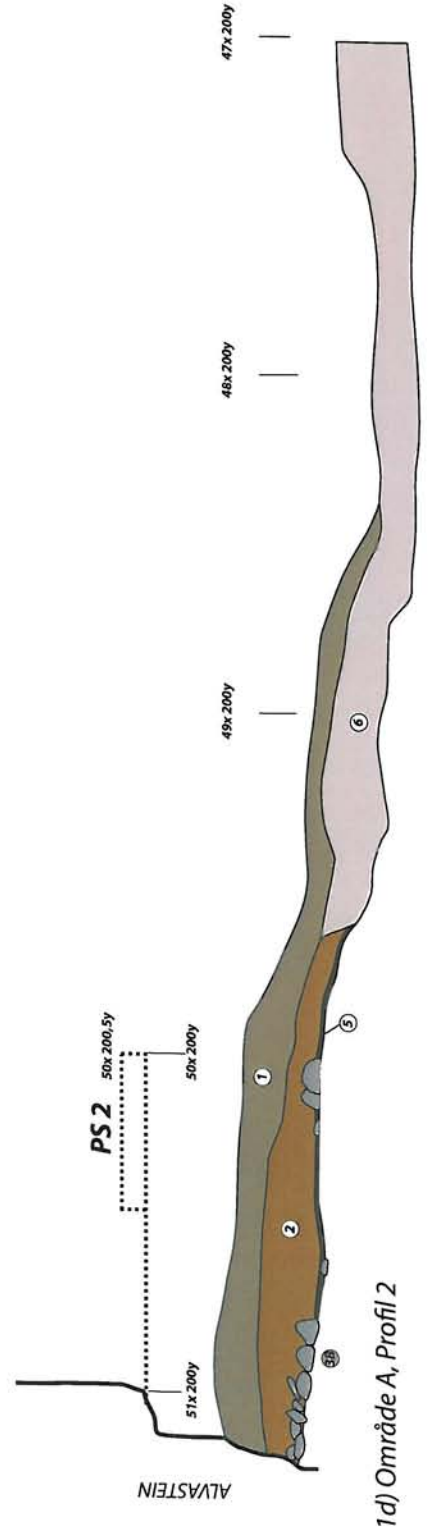
1b) Område A, Profil 4

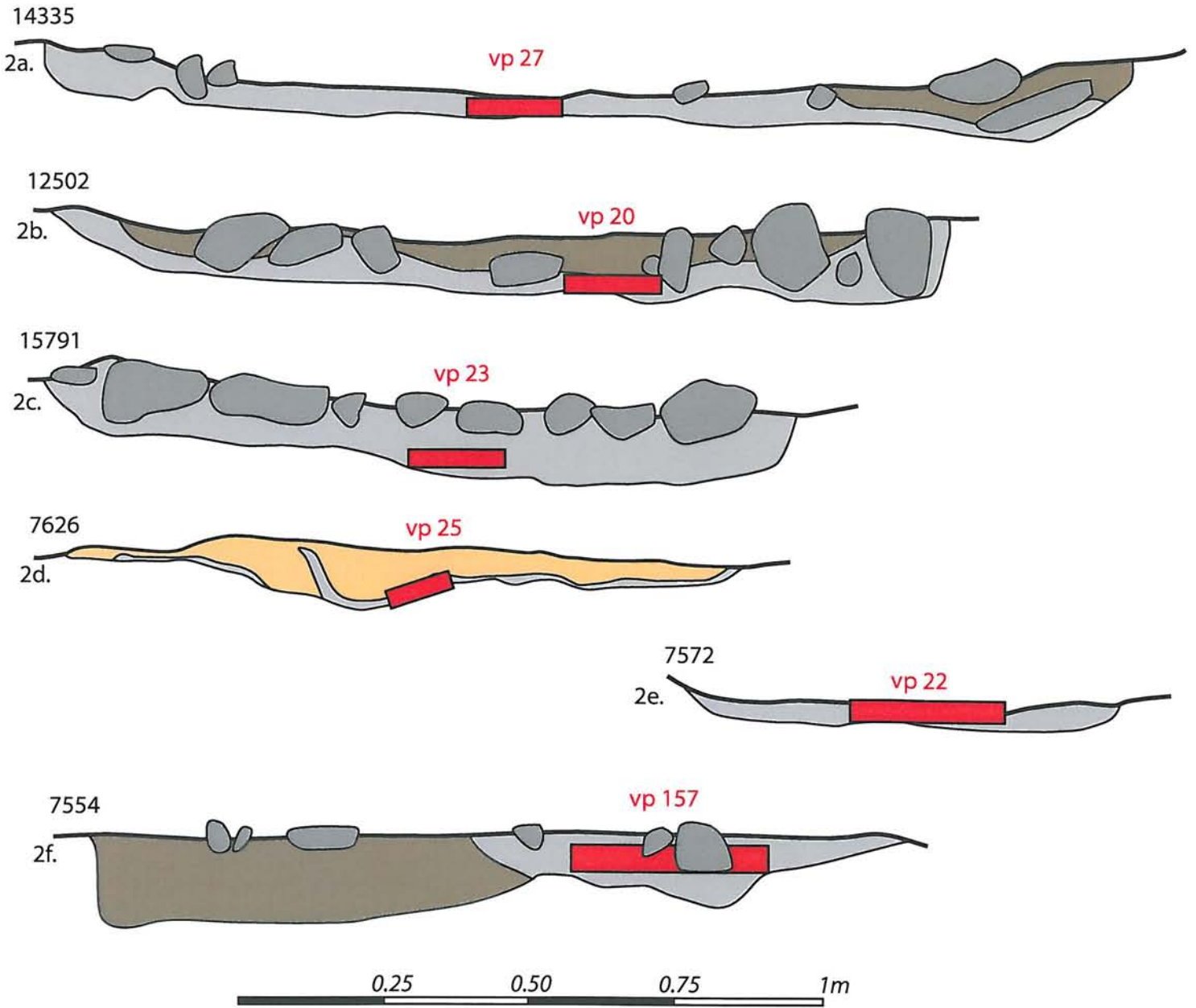
1c) Område A, Profil 1.

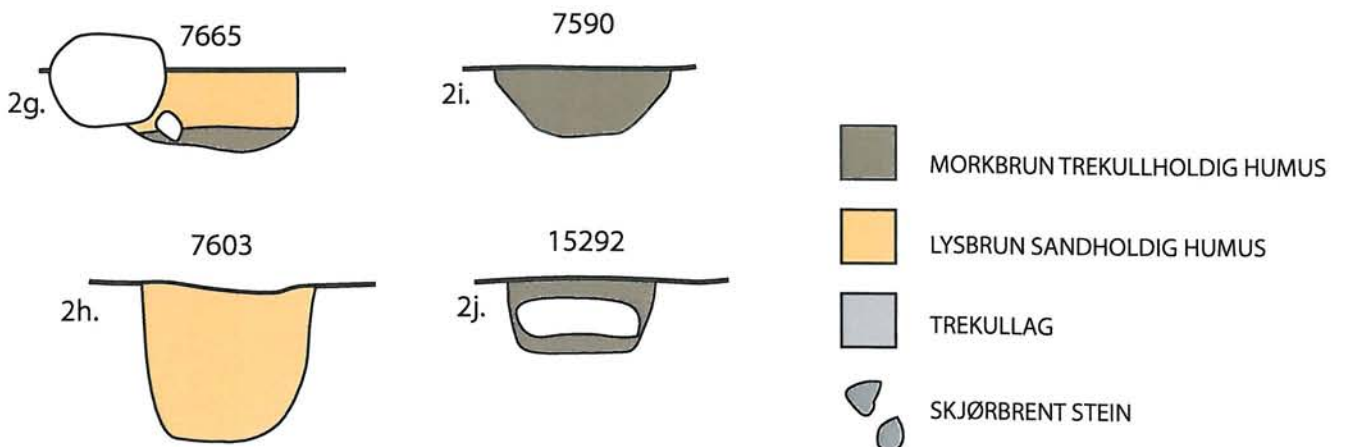
PS 2

1d) Område A, Profil 2

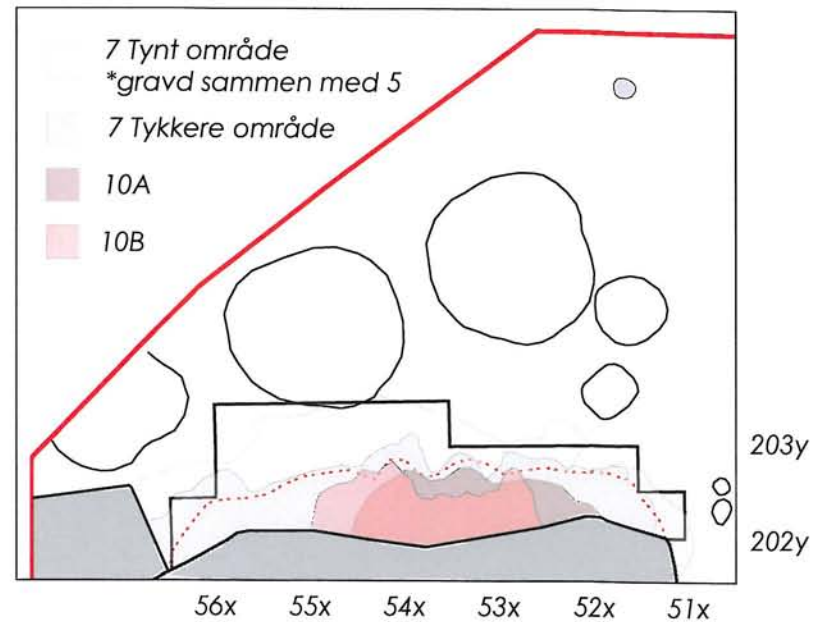
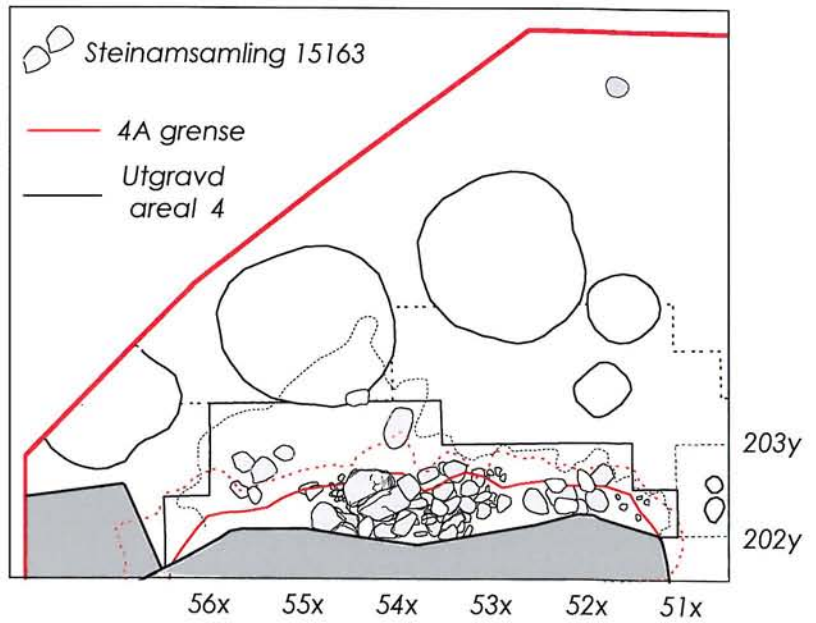
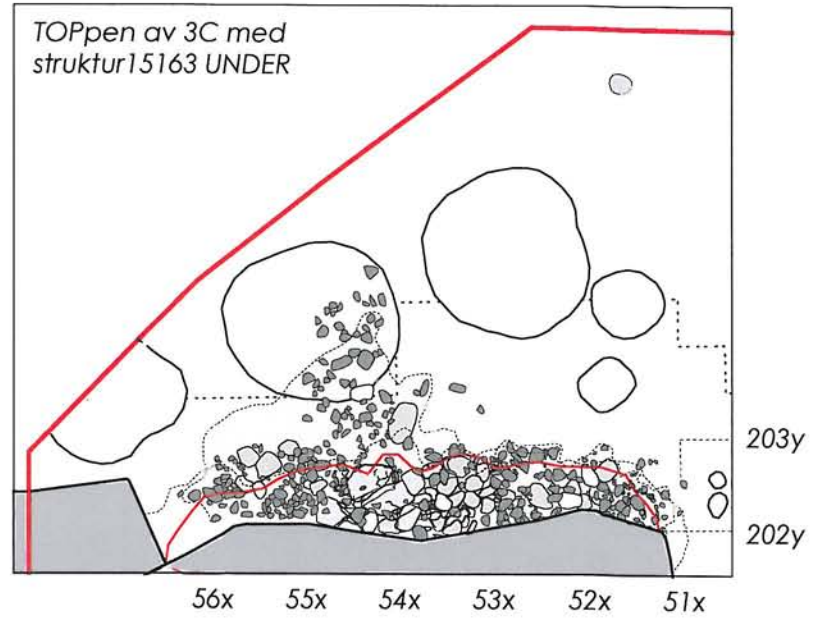
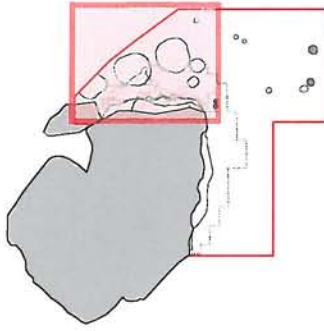

STOLPEHULL

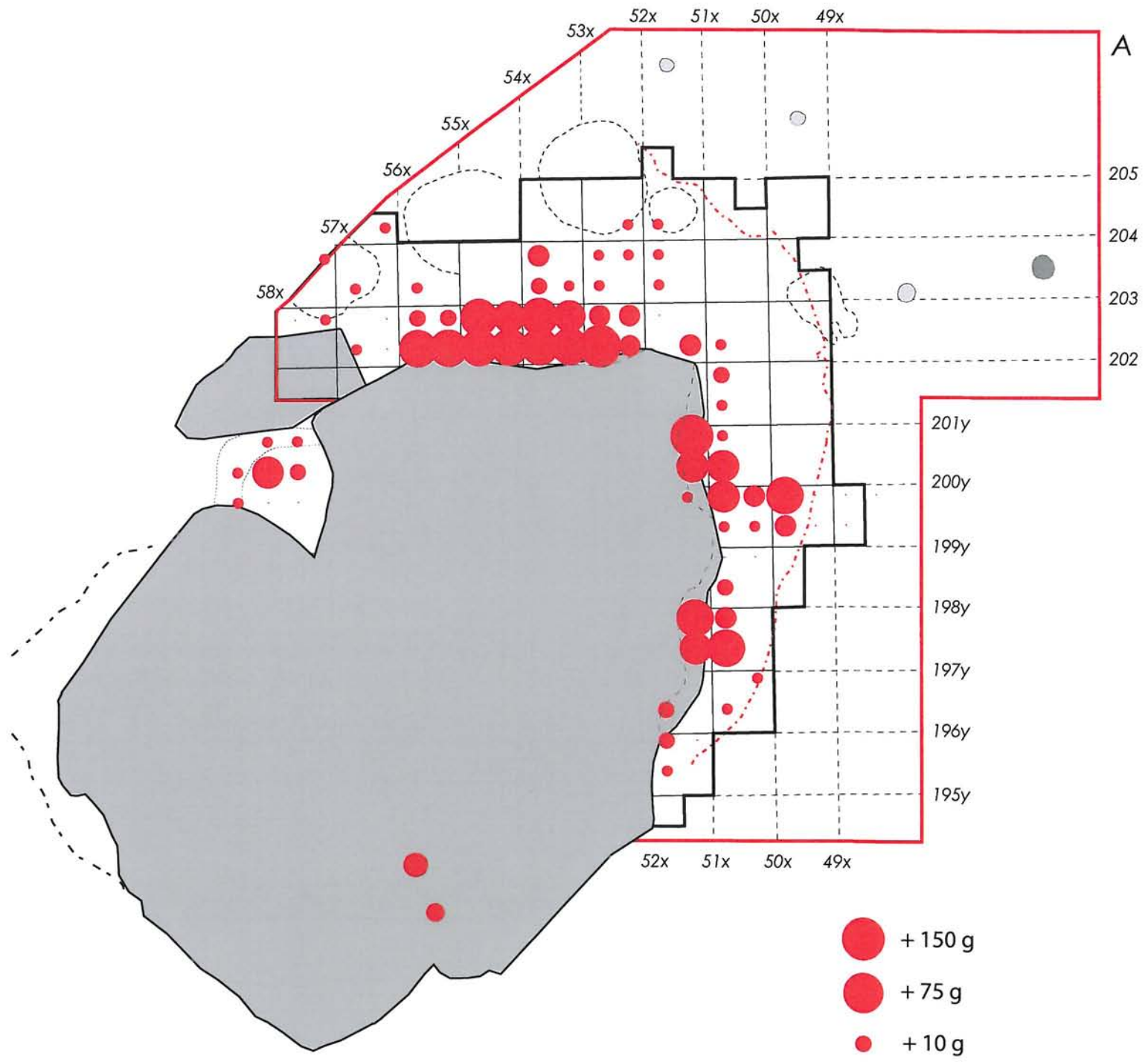
VEDLEGG 9. Tegning 3

Struktur 15163

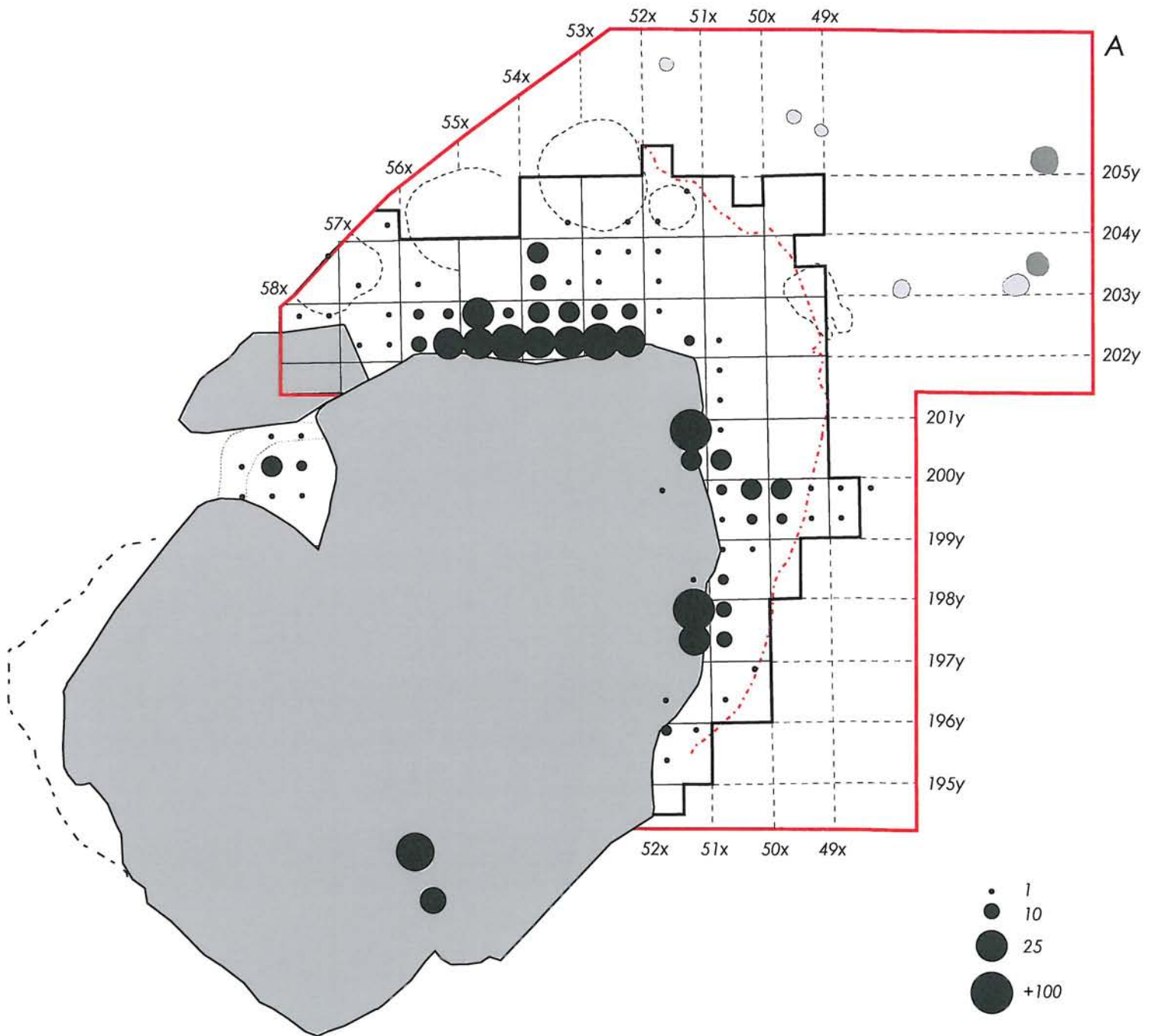
VEDLEGG 10.

DISTRIBUSJONSKART

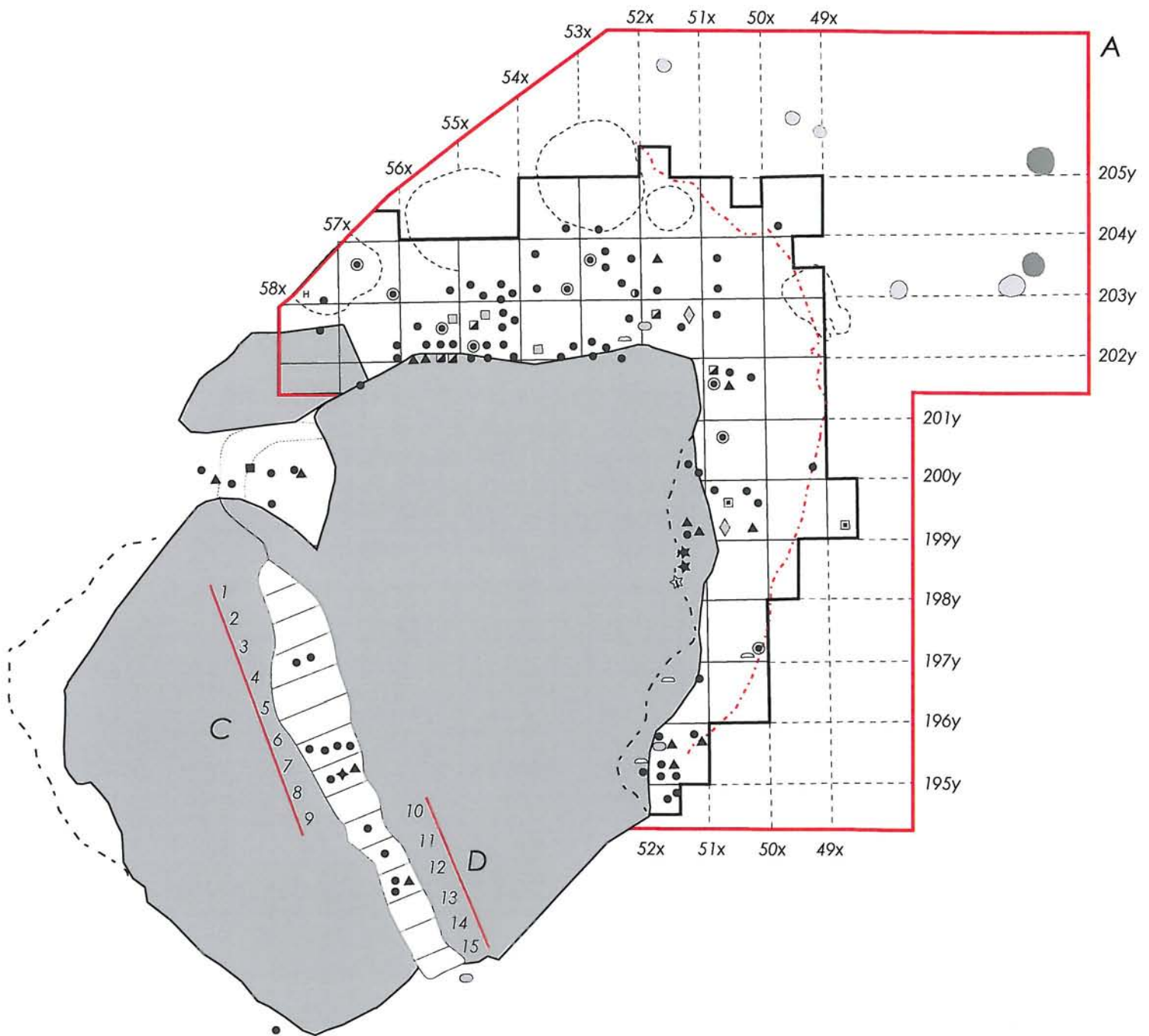
Distribusjon av keramikk i gram (alle lag)

VEDLEGG 10. Kart 4

Distribusjon av keramikk i antall skår (alle lag)

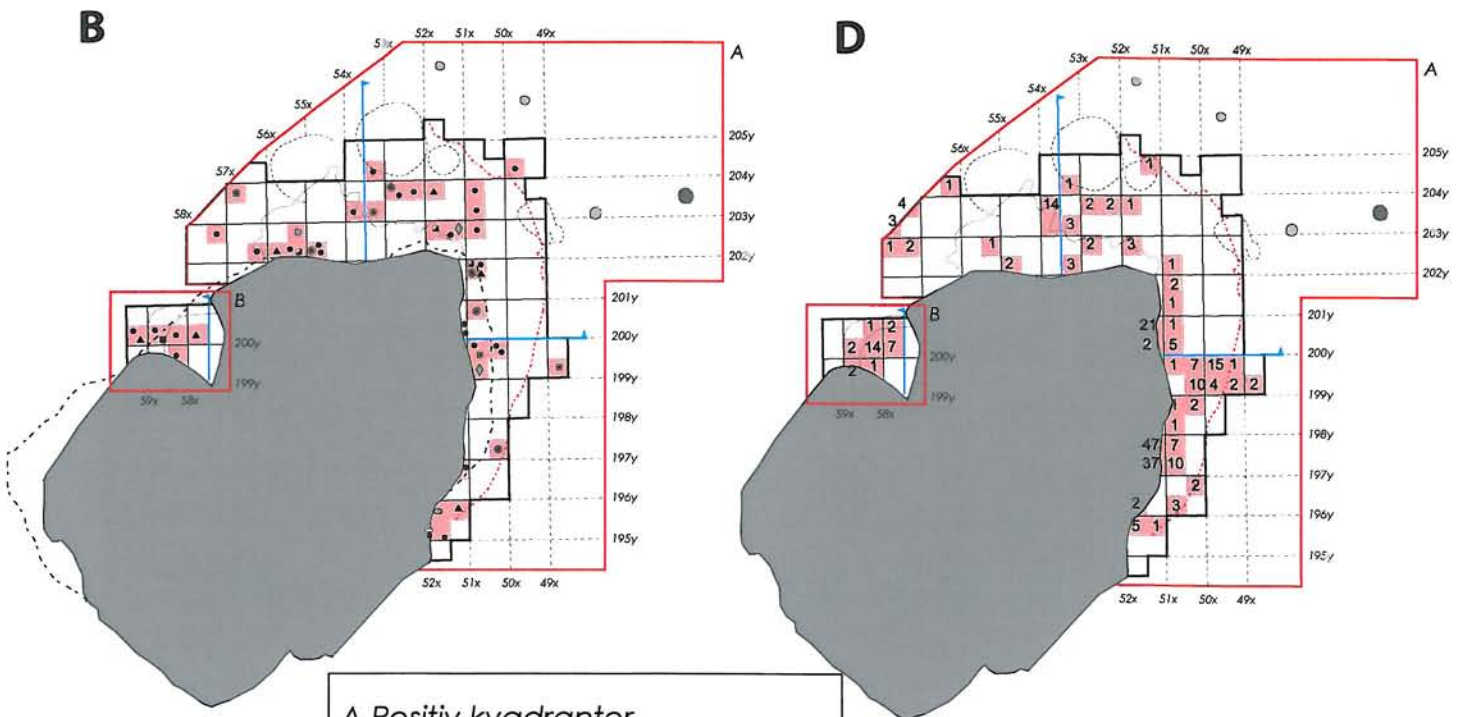
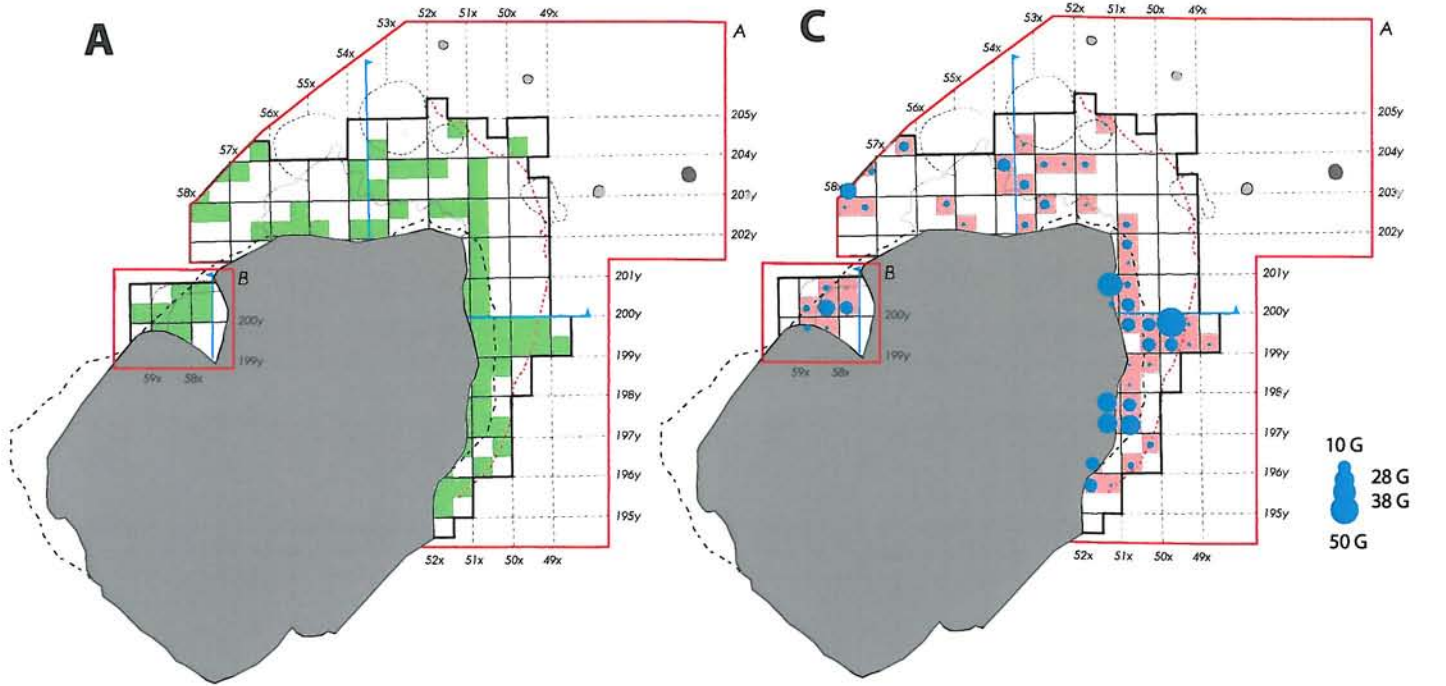
VEDLEGG 10. Kart 5

Distribusjon av litisk materiale (alle lag)

● Avslag, mikroavslag, flekke (kat. 15, 17, 19, 22, 25)	◆ Kniv (kat. 5)
▲ splint (kat. 16, 18)	▣ Bryne (kat. 9)
⊙ Avslag med retusj (kat. 8)	⊙ Kosestein (kat. 12)
■ Skiveskraper (kat. 7)	▣ Pimpstein (kat. 13)
□ Skraper (kat. 6)	⌒ Malestein (kat. 11)
◇ Bipolar kjerne 20	○ Slipeplate (kat. 10)
★ Øks emne 4	н Tyggis (kat. 14)
☆ Øks avslag 23	

VEDLEGG 10 kart 6

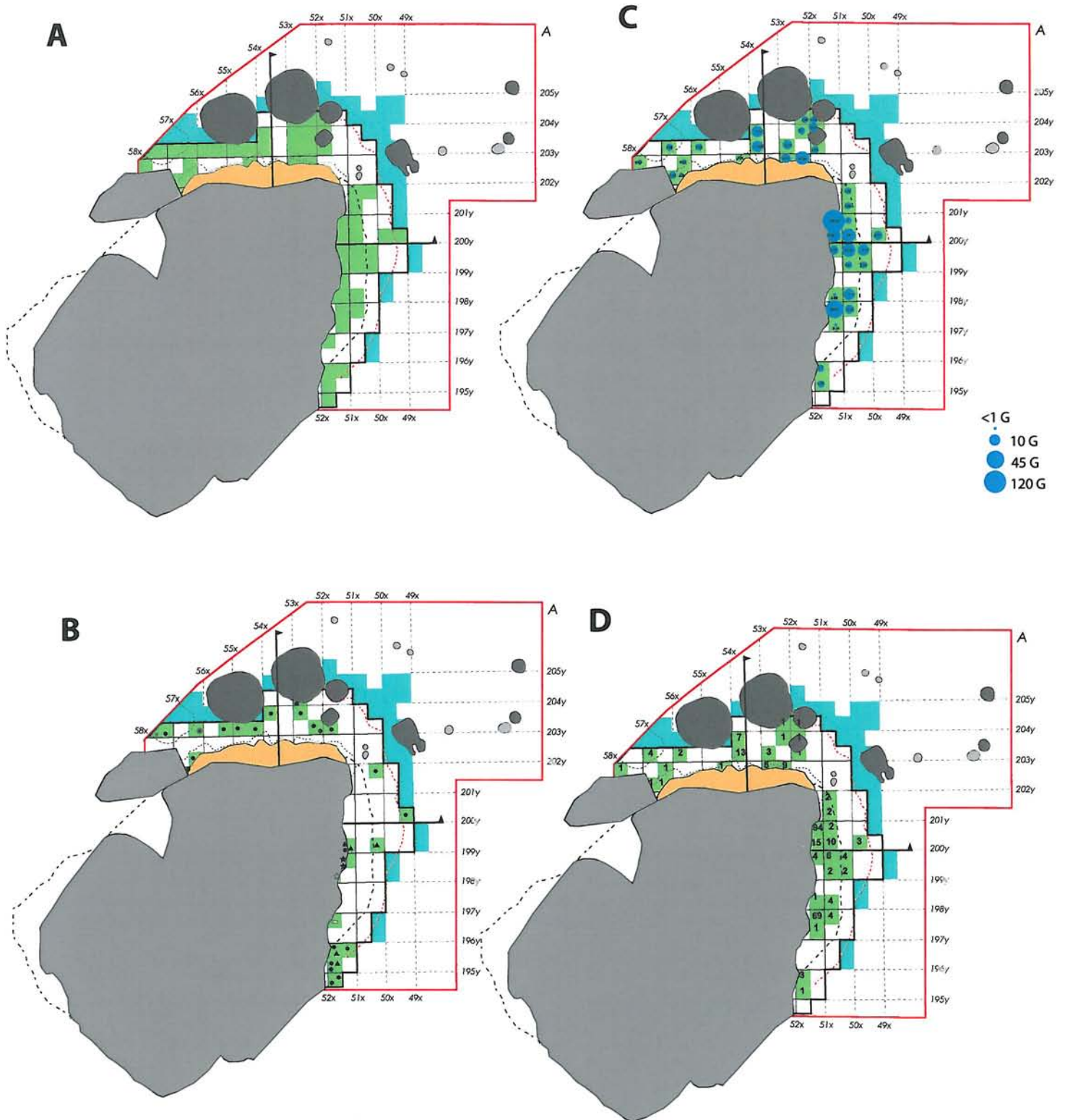

A Positiv kvadranter

B Funnfordeling litisk materiale
(se V. 10 kart 5)

C Funnfordeling leirkarskår i gram

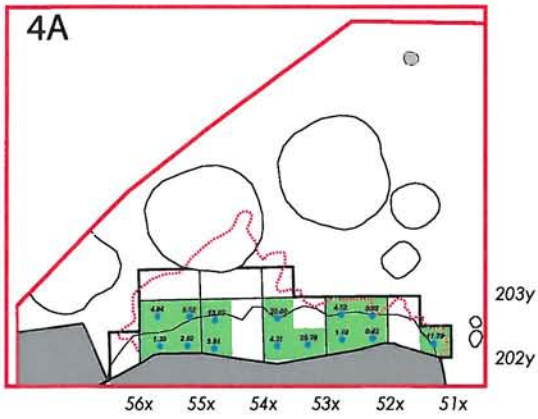
D Funnfordeling leirkarskår i antall

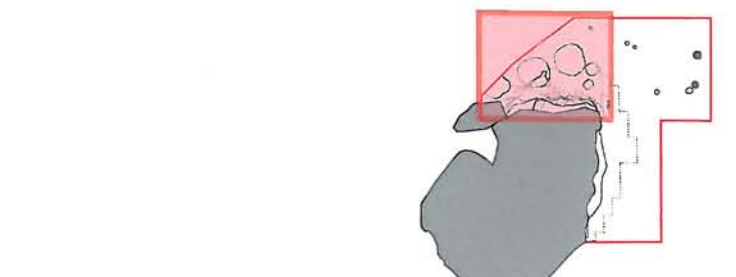
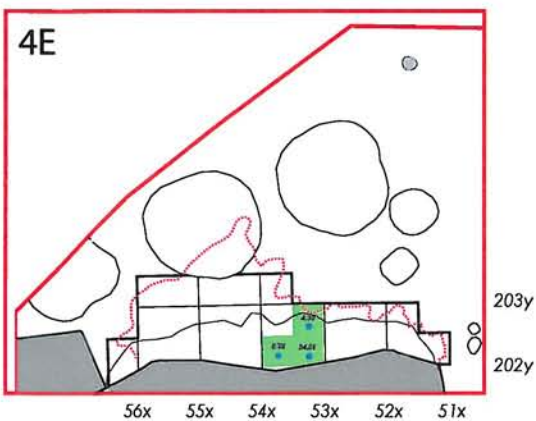
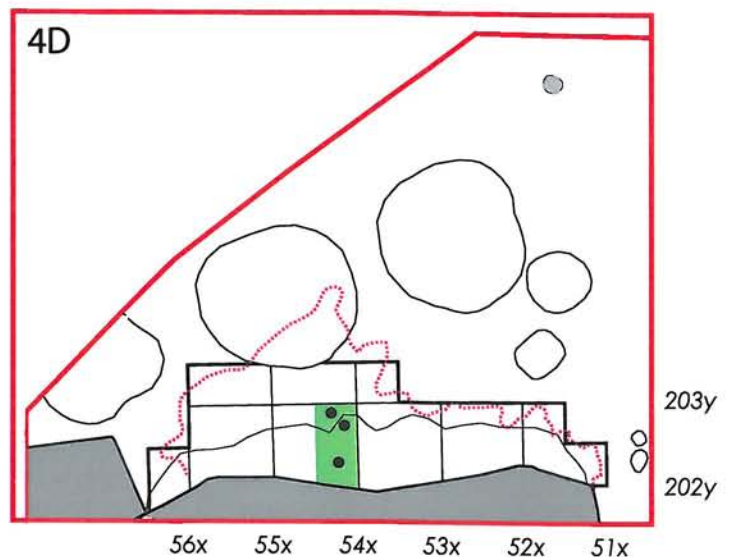
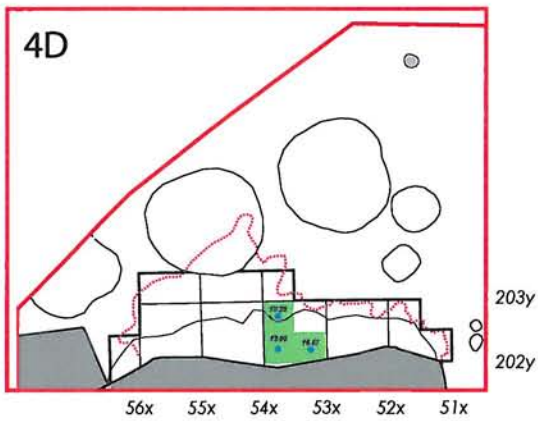
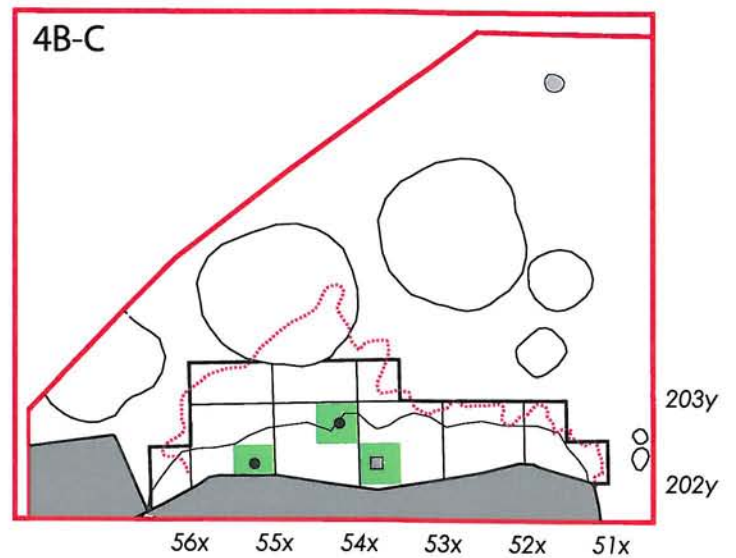
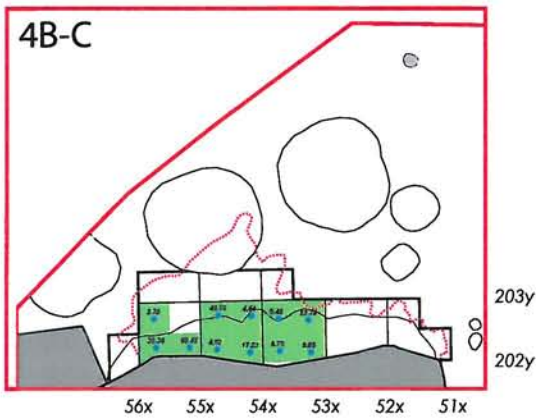
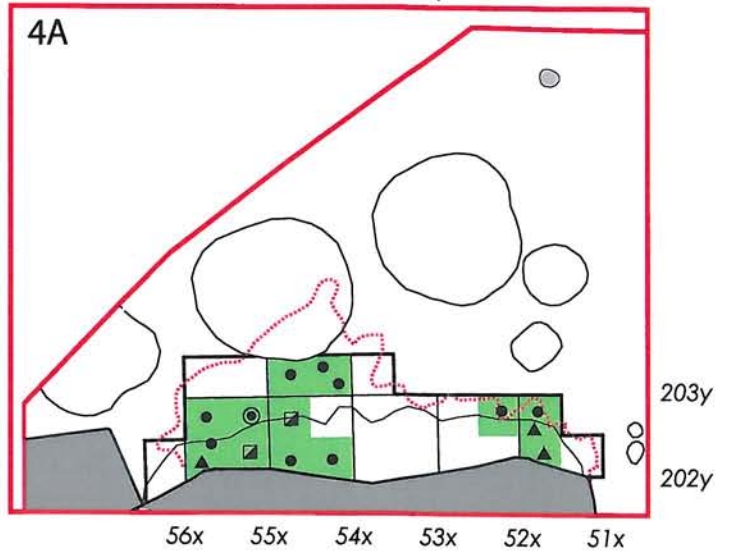
A Positiv kvadranter
 B Funnfordeling litisk materiale
 (se V. 10 kart 5)
 C Funnfordeling leirkarskår i gram
 D Funnfordeling leirkarskår i antall

VEDLEGG 10. Kart 8

A Funnfordeling leirkarskår i gram

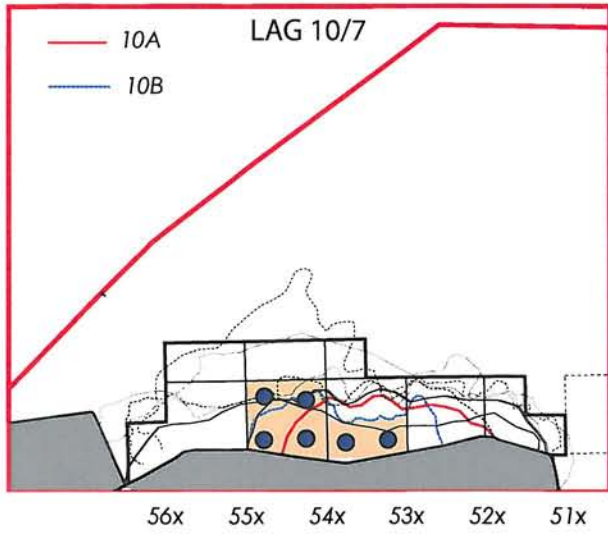

B Funnfordeling litisk materiale (se V. 10 kart 5)

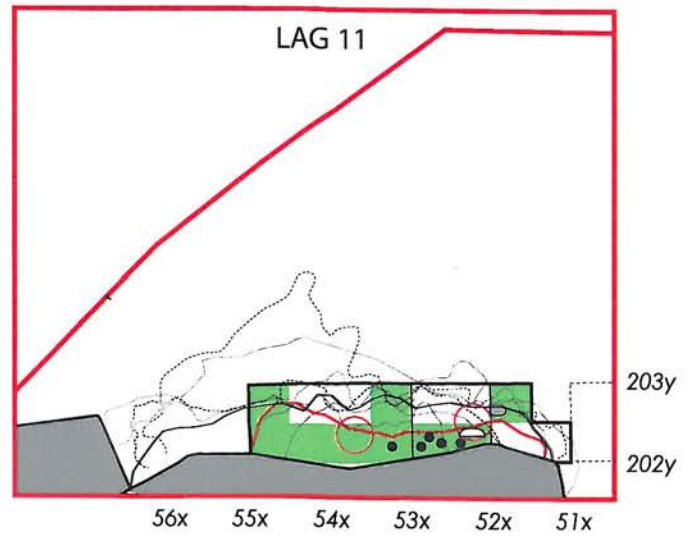
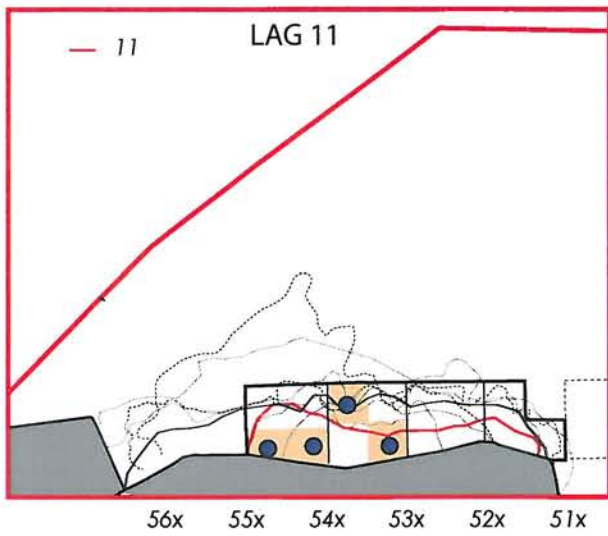
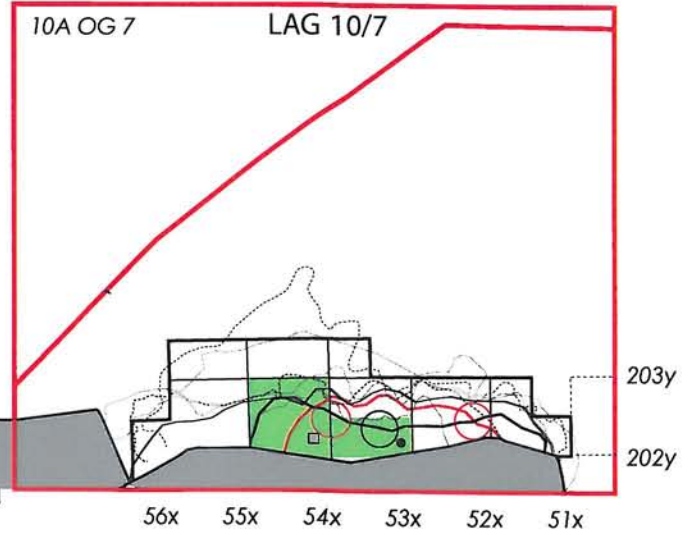

VEDLEGG 10. Kart 9

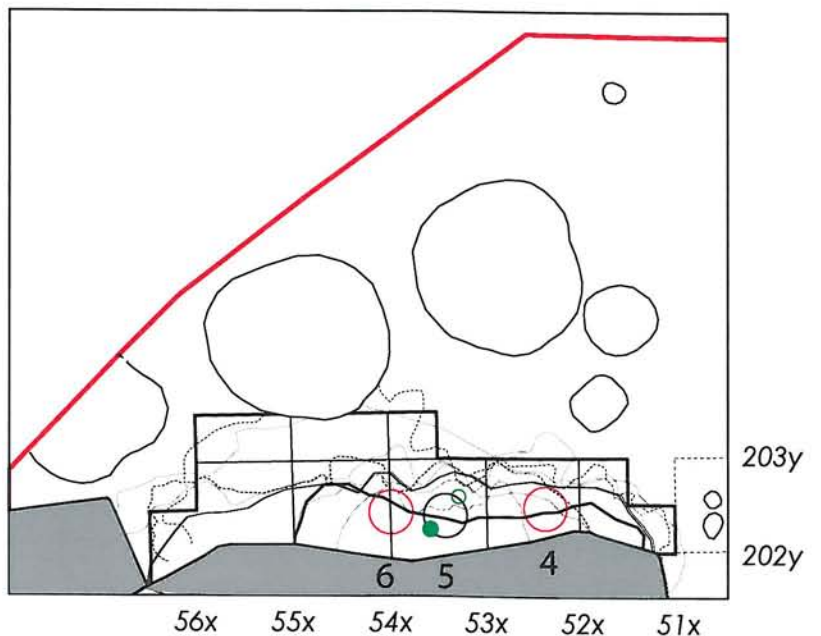
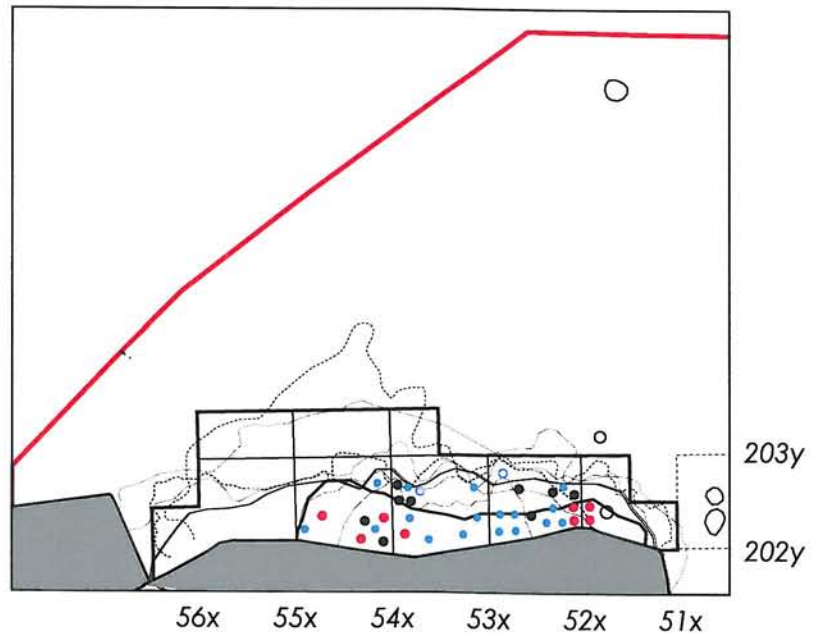
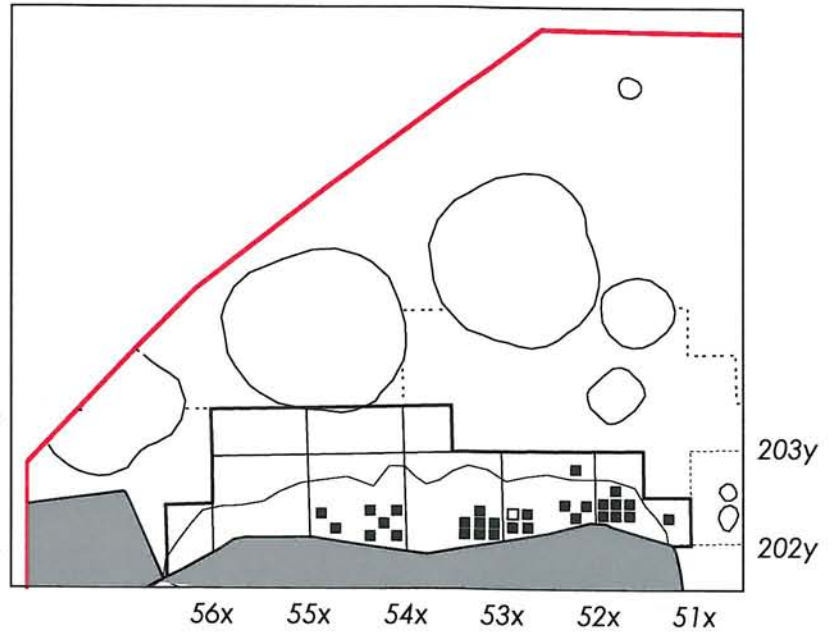
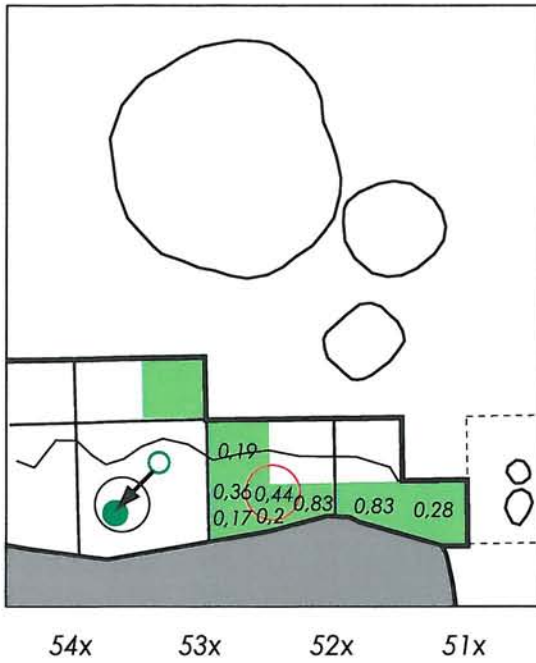
A Funnfordeling leirkarskår

B Funnfordeling litisk materiale (se V. 10 kart 5)

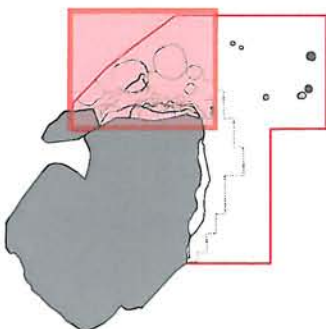

VEDLEGG 10. Kart 10

0,28 BEIN I GRAM

- SKÅR MED MATSKORPE (SIKKERT LAG)
- SKÅR MED MATSKORPE (LAG 2, 3, 4A)
- SKÅR MED BØRSTET UTSIDE (LAG 2, 3, 4A)
- SKÅR MED BØRSTET UTSIDE (SIKKERT LAG)
- SKÅR MED FOT (LAG 2,3,4A)
- SKÅR MED FOT (SIKKERT LAG)
- RANDESKÅR (SIKKERT LAG)
- SKRAPER (SIKKERT LAG)
- REFITTED DEL AV SAMME SKRAPER (SIKKERT LAG)
- MULIG KERAMIKKDEPOT (4,6)
- FLINT GJENSTANDSDEPOT (5)

VEDLEGG 11. OFFER / DEPOTFUNN KRITERIE OVERSIKTS (ETTER NYLAND 2001)

Kilde:	Müller 1888, 1891	G. Gjessing 1945	Levy 1977	Mandt 1991
Element:	Mark og mosefund/ votiv	Offer	Rituelle depot	Depot/offer
Skog/trær:			I lunder, skoger.	
Torv/myr:	Funn fra myrer.	Funnet i myr og eng og på fast land.	I myr.	Gjenstander funnet i myr (forbehold Sunnmøre).
Vann:		Funnet i vann.	Våtmark og våtområder, brønner, kilder, elver.	Gjenstander funnet i oppkommer eller kilder, eller annen tilknytning til vann.
Stein:	Ved eller under stor stein.	Under jordfast stein.	Under stein, den blokkerer tilgangen til gjenstander.	Ved stor stein eller helle.
Bergvegg:				Ved bervegg eller i ur.
Mat:			Tilstedeværelse av dyrebein, keramikk, sigder.	
Ordning:	Måten de var nedlagt og ordnet på ga offerkarakter.	Spesielt oppstilt, for eksempel på ende.	Arrangert i en viss orden. Deponert i gravhaug (uten forbindelse med gravlegging), men blokkerer tilgang. I beholder, innrammet av andre objekt.	Spesielt ordnet el. oppstilt. Innpakket eller i beholder (ikke gravrom).
Dybde:			½ meter eller mer under bakken (blokkerer tilgang)	
Om funnet:	En eller flere av en og samme. Uten praktisk bruk, ensartede funn, funn uten karakter av regulære handelsvarer eller betalingsmiddel.	Økser, fine og feilfrie gjenstander. En eller flere sammen.	Spesielle gjenstander, smykker eller våpen knyttet til sosial identitet: symbolsk verdifulle. Kosmologiske referenter: blant annet økser. Hele, eller nesten hele.	Både enkeltgjenstander og flere, av samme og ulike typer i kvalifiserte kontekster. Flintskiver, skrapere, rav, økser. Dolker og sigder.

Tabell I: Eksempler på kontekstkriterier for identifisering av neolittiske offer/depotfunn.

Type:	H. Gjessing 1920	Shetelig 1922	G. Gjessing 1945	Mandt 1991
Sand:		Funn i el. på sand.	Funn fra sand og grustak.	
Jordhaug/røys:	Funn under, på bunn eller i små og lave jordhauger.	Funn dekket av lave hauger.	Funn i og under haug.	Visse gjenstander funnet i røyser.
Steinsetting el. røys:	Funn i små og lave røyser el. steinhauger.	Funn innrammet av stein el. dekket av steinlegginger, lave røyser.	Funn i og under røys. Funn av gjenstander og steinringer.	Visse gjenstander funnet i steinsettinger.
Jordfast stein:	Funn inn under, under, like ved, ved siden av eller på aurlaget ved siden av stor stein.	Funn ved og under stor stein. Ved foten av bergvegg.	Tilknytning til jordfaste steiner.	
Kullholdig jord:	Funn i kullblandet jord, eller i lag med brente bein og kull.		Rester av bålbrekking i tilknytning til grav.	I kullholdig jord.
Aur:	Funn på el. i aur.			
Leire:			Båtøker funnet i leire.	
Bergvegg:			Ved foten av bergvegg.	
Boplass:		Menneskebein i møddinger.		
Assosierte gjenstander:	Sørskandinavisk materiell kultur.	Sørskandinavisk materiell kultur.	Båtøker, dolker.	Dolker, økser, sigder, flintspisser, sigder + never.

Tabell II: Enkelte «kvalifiserende» kontekstkriterier for identifisering av neolittiske flatmarksgraver og gavens tilstand.